

ΜΥΡΙΑ ΟΣΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

Ἄριθ. 16.

Ἀπρίλιος, 1869.

Β' Ἔτος.

ΤΟ ΕΑΡ.

—οψαροσ ον... κωνιχρόσ
επ' αμ εμερχοσε γενίεσ... κωνινοσθεσ... β... ενίγρασεσν εικόνοσ... ειλναδοσ ζωογράφοσ, τοσ Α. Ναν-Μυθρεσ... κωνοίεσ... ελλοκοσ... κτεσ Μ

Ἔαρ, τί ἂν ἀναβάλλης;
Τί ἂν κήπους καὶ ἀγρούς
Ἄνθη νέα περιβάλλης
Καὶ ἀδάμαντας ὑγρούς;

Φεῦ! παρέχονται τὰ ἔτη
Μὲ πικρὰν διαδοχὴν,
Κ' εἰς τὴν ὄψιν μίαν ἔτι
Μοῦ εὐρίσκεις ἀμυγλὴν.

Σ' εἶχα χάριν ἂν ἦσο
Αἰωνίως μετ' ἐμοῦ.
Ἐάν πάντοτ' ἔτηρεῖσο,
Κ' ἡ νεότης μου ὁμοῦ.

Τώρα, ἄνοιξις γλυκεῖα,
Ἄλλον ἔγινες συρμόν.
Πρὸς με εἶσαι εἰρωνία.
Πρὸς σὲ εἶμαι οἰκτιρμόν.

Ἐκ τῶν ἀνεκδότων Ἰ. Ἰσιδωρίδου Σκυλίση.

ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.

Ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας, ὁ ἄνθρωπος ἐνόμισεν ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ μόνος σκοπὸς τῆς δημιουργίας· ἐθεώρησε τὴν μὲν γῆν ὡς τὸ κέντρον τοῦ σύμπαντος· τοὺς δὲ ἀστέρας ὡς ἀπλοῦν κωνιοτόν μαρμαίροντα. Διὰ μόνον τὸν ἄνθρωπον παρήγοντο τὰ οὐράνια φαινόμενα. Οἱ κομηταὶ καὶ αἱ ἐκλείψεις οὐδὲν εἶχον φυσικόν· ἀλλ' ἦσαν σημεῖα ἄτινα ὁ Θεὸς ἐν τῇ ὀργῇ του, ἐνόησε δὲ καὶ ἐν τῇ εὐσπλαγίᾳ του, κατέπεμπεν εἰς ἡμᾶς.

Ἡ ἀστρονομία ἀποκαλύπτουσα ἡμῖν τοὺς μεγάλους νόμους οἵτινες διέπουν τὸ σύμπαν, μᾶς ἐδίδαξε νὰ γνωρίσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς καλλίτερον. Μᾶς ἔθεσεν εἰς τὴν ἀληθῆ ἡμῶν θέσιν. Ἐνα καιρὸν ἠρώτων πολλοὶ εἰς τί χρησιμεύει ἡ ἀστρονομία, καὶ ἄλλοι ἀπῆντων εἰρωνικῶς μειδιῶντες, ὅτι ἐνῶ ἠγνοοῦμεν πλεῖστα ἐπιτῶν ἐπὶ γῆς, ἠρευνῶμεν τὰ εἰς τὸν οὐρανόν. Ἄλλ' ὁ μὲν εἰς τὴν ἀστρονομίαν χρεωστοῦμεν τὴν γνῶσιν, ὅτι ἡ γῆ εἶναι μία στιγμὴ ἐντὸς τοῦ ἀπείρου διαστήματος· αἰωνία δὲ θὰ περιβάλλῃ τὴν ἀστρονομίαν δόξα, ὡς ἀποδείξασαν ὅτι ὁ ἡμέτερος πλανήτης εἶναι εἰς τῶν ποταποτάτων τῆς κτίσεως, καὶ ὅτι, ἐπέκεινα τῶν δεκαοκτῶ χιλιάδων ἡλίων ἐξ ὧν σχηματίζεται ὁ Γαλαξίας, ὑπάρχουσι κόσμοι· καὶ ἐπέκεινα τῶν κόσμων τούτων, ἄλλοι πάλιν κόσμοι. — Τὸ διάστημα εἶναι ἀχανές· οὐρανὸς ἐν αὐτῷ δὲν ὑπάρχει· ὁ οὐρανὸς εἶναι τὸ ἀπείρον ἐντὸς τοῦ ὁποῦοι κυμαινόμεθα, αἰωρούμενοι μετ' ἀπαντος τοῦ ἡμετέρου συστήματος, περικυκλούμενοι ὑπὸ ἀστέρων, καὶ στεφανούμενοι ὑπ' ἄλλων ἀστέρων ἀναριθμητῶν!

Ἐλθετε ν' ἀναπολήσωμεν τὰ πρῶτα συστήματα, ἢ μᾶλλον τὰς πρῶτας θεωρίας τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ γῆ, ἀκίνητος οὐσα, ἐθεωρήθη κατ' ἀρχὰς ὡς ἐπιφάνεια ἐπίπεδος, ὑπεράνω τῆς ὁποίας ἐξετείνετο ἑν-αστρος θόλος. Τότε ἠμέλων ἔτι οἱ ἄνθρωποι νὰ ἐξετάσωσι τί ἦσαν ἀράγε αὐτὰ τὰ ἀστρα, τὰ ὁποῖα ὡς ἀδαμάντινα καρφία κατεκόσμουσαν αὐτὸν τὸν θόλον τὸν οὐράνιον. — Τοῦτο ἦν τὸ φρόνημα τῶν Ἀρειανῶν.

Μετὰ πολλοὺς αἰῶνας, ἐσκέφθησαν τέλος ἐπὶ τίνος

πράγματος ἀράγε ἐστηρίζετο ἡ γῆ. Εὐρηκαν δὲ τότε ὅτι ἡ γῆ ἀνεπαύετο ἐπάνω εἰς δώδεκα στήλας.

Βραδύτερον προήχθη ἡ ἐρώτησις· — ἀλλ' αἱ δώδεκα αὗται στήλαι ἐπάνω εἰς τί ἐστηρίζοντο; Τοῦτο κατῆντα ἀδιακρίσια· οἱ ἱερεῖς ἐκείνου· τοῦ καιροῦ ἀπεκρίθησαν ὅτι αἱ δώδεκα στήλαι ἀνεπαύοντο ἐπὶ τῶν θυσιῶν, καὶ ὅτι ἂν ἔπαυον αἱ θυσίαι, ἡ γῆ δὲν θὰ εἶχε πλέον θεμέλιον.

Ἐπῆλθον ἄλλα διάφορα συστήματα, ἀκολουθῶν δ' αἱ ἀρμονίαι τοῦ Πυθαγόρου, τὸ σύστημα τοῦ Πτολεμαίου, τὸ τοῦ Κοπερνίκου, καὶ τέλος οἱ περιφημοὶ νόμοι τοῦ Κεπλέρου, καθ' οὓς οἱ πλανῆται κινουῦνται περὶ τὸν ἥλιον, ἀκολουθοῦντες ἑλλειπτικὴν τινὰ, μίαν τῶν ἐστιῶν τῆς ὁποίας κατέχει ὁ ἥλιος. Χρεῖα νὰ εἴπωμεν ἐνταῦθα, ἵνα καλῶς ἐννοήσῃ ὁ ἀναγνώστης μέχρι τίνος βαθμοῦ αἱ θρησκευτικαὶ πίστεις ἐτροποποιήθησαν ὑπὸ τῶν ἀστρονομικῶν ἀνακαλύψεων, ὅτι χρόνους πολλοὺς ἡ ἀστρονομία, παλλάκις συγχρομένη μετὰ τῆς ἀστρολογίας, ἐθεωρήθη ὑπὸ τοῦ κλήρου ὡς ἐπικίνδυνος.

Πάντες σχεδὸν γινώσκουσι τί προέκυψεν ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Γαλιλαίου, εἰπόντος ὅτι ἡ γῆ περιστρέφεται, καὶ ὅχι ὁ ἥλιος, καὶ διὰ τοῦτο καταδικασθέντος (1633)· ἀλλ' ὅ,τι ὅμως ἀγνοοῦσι πολλοὶ, εἶναι ἡ σύμβασις εἰς τὴν ὁποίαν ἠναγκάστησαν οἱ τῆς Γαλλίας ἐπιστήμονες ὑπὸ τοῦ κλήρου. Εἰς τὸ ἐν Παρισίοις πανεπιστήμιον, τὸ λεγόμενον τῆς Σορβόννης, ἐν τῷ διαστήματι ἐνὸς καὶ ἡμίσεως αἰῶνος, ἐπετρέπετο μὲν νὰ διδάσκηται τὸ σύστημα τοῦ Γαλιλαίου, ἀλλ' ὡς «ὑπόθεσις εὐχερὴς» (hypothèse commode), καὶ ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ κηρύττεται συγχρόνως ὡς «ἐσφαλμένη ὑπόθεσις» (hypothèse fausse).

Ἐτι καὶ σήμερον ὁ λατινικὸς κλήρος δὲν ἀνέχεται τὰς ἐπιστημονικὰς ἀληθείας, ὡσάκις ἀντιβαίνουσι πρὸς τὰς παραδόσεις αὐτοῦ. Ἐν ἔτει 1805, ὁ περικλεῆς Οὐμβόλτος διηγεῖτο ἐν Ῥώμῃ εἰς τινὰ καρδινάλιον περὶ μεγάλου τινὸς ἀερολίθου, πεσόντος κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἰς μίαν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας. Ὁ καρδινάλιος, ὅστις ἐδιδάχθη νὰ θεωρῇ τὴν γῆν ὡς τὸν μόνον πλανήτην, διετείνετο ὅτι οἱ ἀστρονόμοι ἠπατῶντο, καὶ ὅτι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἐξελάμβανον ὡς ἀερολίθον, ἦτο ἀπλοῦν τι τεμάχιον κρυφάλλου, ἀποσπασθὲν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ θόλου, καὶ πεσὸν διὰ τοῦ ἰδίου βάρους τοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιπέδου ἐπιφανείας τῆς γῆς!

ἩΛΕΚΤΡΙΚΗ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΑ.

Ἡ ἠλεκτρικὴ τηλεγραφία ἔλυσεν τοῦτο τὸ πρόβλημα· πῶς δύναται νὰ γίνωσι σημεῖα διαδεχόμενα τὸ ἐν τὸ ἄλλο τόσον ταχέως, ὅσον αἱ λέξεις, καὶ μεταβιβαζόμενα εἰς τὰς μεγίστας ἀποστάσεις. Ἐλθετε νὰ ἐξηγήσωμεν διὰ βραχείων τὰ μέσα δι' ὧν κατορθοῦται τὸ θαῦμα τοῦτο.

Ὁ ἠλεκτρισμὸς μεταδίδεται μετὰ τὴν αὐτὴν ταχύτητα τῆς ἀστραπῆς· διότι καὶ ἡ ἀστραπὴ εἶναι ἠλεκτρικὸν ρεῦμα.

Ἀφοῦ σχηματισθῇ μία τις περιβολὴ (καὶ τί ἐστὶ περιβολὴ ἤδη ἐμάθομεν), τὸ νὰ βάλωμεν τὸ ρεῦμα τῆς βολταϊκῆς στήλης νὰ διέλθῃ δι' αὐτῆς, τὸ νὰ διακώψωμεν αὐτὸ τὸ ρεῦμα ἐνῶ διέρχεται, ἢ νὰ τὸ τρέψωμεν εἰς τὴν ἐναντίαν διεύθυνσιν, εἶναι πράξεις οὔτε

καιρὸν ἀπαιτοῦσαι πολὺν, οὔτε δύναμιν. Ἄρκει νὰ θέσῃ τις τὸν δακτύλον του ἐπάνω εἰς ὀσάριά τινα (touchés) ὡς τὰ τοῦ κλειδοκυμβάλου ἢ ἄλλου τινὸς μουσικοῦ ὄργανου, τοῦ ταχυπαικτοτάτου.

Ὡς δύναται τὰ σημεῖα νὰ μεταδοθῶσι μετὰ τὸ τάχος τῆς ἀστραπῆς, καὶ νὰ διαδέχονται τὸ ἐν τὸ ἄλλο μετὰ τὸ τάχος τῆς τῶν δακτύλων κινήσεως.

Ἀλλὰ τὸ σύρμα, τὸ σχηματίζον τὴν περιβολὴν, πρέπει νὰ ἦναι καθ' ὅλην τὴν ἑκτασίαν του ἀπεμεμονωμένον· διότι ἐὰν ἠγγίζοντο μεταξύ των δύο τινὰ μέρη τοῦ σύρματος, ἡ περιβολὴ θὰ ἐκλείετο εἰς τὸ σημεῖον ὅπου ἡ συναφεία, καὶ τότε τὸ ρεῦμα δὲν θὰ ἐπρωχῶρει περαιτέρω τῆς συναφείας, εἰμὴ λίαν ἐξησθενημένον. Ἐὰν δὲ τὰ σύρματα, καὶ μὴ συναπτόμενα, εἶχον μετὰ τῶν συγκοινωνιῶν ἠλεκτρικὴν, εἴτε διὰ λεπτοτάτου τινὸς κάρφους μεταλλικοῦ, εἴτε διὰ νάμακτος ὑδατος, εἴτε καὶ δι' ὑγρασίας, ἐπειδὴ καὶ ἡ συγκοινωνία αὕτη παρέχει διόδον εἰς μέρος πολὺ ἢ ὀλίγον τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, πάλιν αὐτὸ θὰ ἐξησθενεῖ εἰς τὸ ἐπίλοιπον μέρος τῆς περιβολῆς. Τέλος, ἐὰν τὰ σύρματα, καὶ μὴ συγκοινωνοῦντα μεταξύ των ἀμέσως, συνεχίζοντο μετὰ τῆς γῆς ἀμφότερα, ἔσω καὶ εἰς μέρη αὐτῶν λίαν ἀπέχοντα ἀπ' ἀλλήλων, ἡ ἐξασθένεισις θὰ ἐγένετο, καὶ πλεοτέρα μάλιστα, ἐπειδὴ ἡ γῆ εἶναι καλλίτερος ἠλεκτραγωγός.

Εἶναι χρεῖα λοιπὸν ν' ἀπομονώνωνται ἐπιμελέστατα τὰ σύρματα· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον κατορθοῦται κατὰ διαφόρους τρόπους. Ἄλλον τρόπον μεταχειρίζονται ἐὰν ἡ περιβολὴ ἦναι ἐναέριος, ἄλλον ἐὰν ἦναι ὑπόγειος, καὶ ἄλλον ἐὰν ἦναι ὑποβρύχιος.

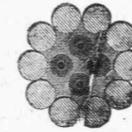
Εἰς τὴν ἐναέριον περιβολὴν, ἧτις εἶναι παραδεδεγμένη ἐν γένει εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἀγγλίαν καὶ Ἡνωμένους Πολιτείας, τὰ σύρματα κρεμάζονται εἰς ὕψος 3 ἢ 4 μέτρων, δευόμενα ἐπὶ πασσάλων στερεῶς ἐμπεπηγμένων εἰς τὴν γῆν, καὶ ἀπέχοντων 50 μέτρα ἀπ' ἀλλήλων· διαφορῶν δὲ σχημάτων κεφαλάρια, ἐξ ὕλου ἢ μορβίνης (πορσελάνης) ἢ καὶ ἐλαστικοῦ κόμμιος, ἐμποδίζουσι τὸ σύρμα τοῦ νὰ ἄπτεται τοῦ πασσάλου, καὶ ἐνταῦθα εἶναι τεθειμένα οὕτως, ὥστε νὰ μὴ προσβάλλῃ ἡ βροχὴ τὸ μέρος των ἀπὸ τοῦ ὁποῦοι κρατεῖται τὸ σύρμα· εἰς πᾶσαν δὲ ἀπόστασιν 500 μέτρων ἴστανται οἱ ἐλκτικοὶ χάρακες (poteaux de traction), ἐφωδιασμένοι διὰ μικρῶν τινῶν μηχανῶν, αἵτινες παρέχουσι εἰς τὰ σύρματα ἀρμόδιον βαθμὸν ἐντάσεως.

Εἰς δὲ τὴν ὑπόγειον περιβολὴν, τὴν ἐν γένει παραδεδεγμένην ἐν Γερμανίᾳ, τὰ σύρματα εἶναι κεκρυμμένα ὑπὸ τὴν γῆν, ὅχι βαθέως πολὺ· ἀλλ' οὕτως ἡ ἀπομόνωσις γίνεται δυσκολώτερον· κατορθοῦται ἐνδυομένων τῶν συρμάτων καθ' ὅλον τὸ μήκος των εἰς παχὺ ἐνεῖλημα ἐλαστικοῦ κόμμιος. Ἐπενοήθησαν δὲ καὶ εὐφρεῖς τρόποι πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν μερῶν ὅπου, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, συμβαίνει τις βῆξις, εἴτε τοῦ κόμμιος, εἴτε καὶ τοῦ σύρματος αὐτοῦ.

Τέλος, εἰς τὴν ὑποβρύχιον περιβολὴν, ἐπειδὴ τὰ σύρματα ἀναπαύονται εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης, ἐδέησε νὰ προφυλαχθῶσι πολὺ ἀσφαλέστερον ἀπὸ τῆς ἐπαφῆς τοῦ ὕδατος, οὗ τινος ἡ διαβρωτικὴ ἐνέργεια αὐξάνει αὐτόθι ἐκ τῆς μεγάλης αὐτοῦ πίεσεως, πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ ἀπὸ πολλῶν ἄλλων ἀπεικταίων, προερχομένων ἐκ τοῦ σάλου τῶν ὑδάτων καὶ ἐκ τυχαίων περιστασέων.

Τὰ σχήματα 16 καὶ 17 διδουσι ἀκριβῆ ἰδέαν τοῦ

τηλεγραφικοῦ κάλου ὅστις συνάπτει τὴν πόλιν Δόβερρον τῆς Ἀγγλίας μετὰ τῆς πόλεως Καλαΐσου τῆς Γαλλίας. Ὁ κάλος ἐδῶ (σχ. 16) παρίσταται τετμημένος ὡς διὰ μαχαίρας· — σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ ἡμέτερον σχῆμα ἔχει τὸ ἡμισυ τῆς περιφερείας τοῦ κάλου περὶ οὐ ὁ λόγος. — Ὁ ἀναγνώστης διακρίνει εἰς τὸ κέντρον αὐτοῦ τὰ 4 χάλκινα σύρματα, τὰ περιεχόμενα

Σχ. 16.

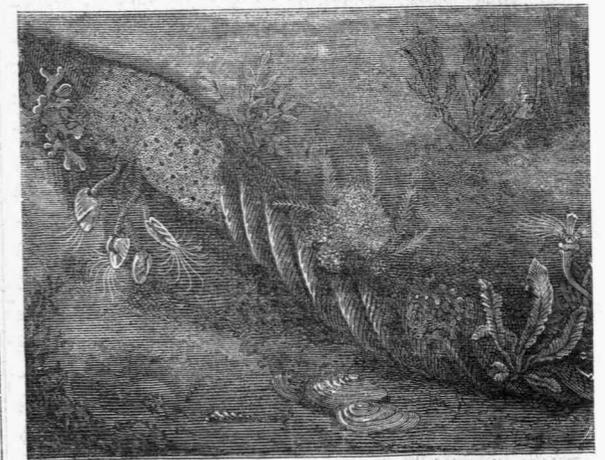

Σχ. 17.

ἐν τῷ κάλῳ· ἕκαστον αὐτῶν ἔχει τὸ ἐνεῖλημά του ἐκ κόμμιος· ἐν ἄλλο μίγμα ἀσφαλτῶδες καὶ ἐλαστικόν σχηματίζει δευτέρον ἐνεῖλημα, ἐνόνον καὶ προφυλάττον τὰ πρῶτα τέσσαρα· τέλος δὲ, 10 παχέα σύρματα ἐκ σιδήρου γαλβανισμένου, περιστραμμένα ἐλικοειδῶς καὶ ξενώτατα συνεσφιγμένα (σχ. 17), ἀλλὰ κατ' οὐδὲν χρησιμεύοντα εἰς τὴν ἠλεκτρικὴν κυκλοφορίαν, παρέχουσι εἰς τὸν κάλον ἐπαρκῆ ἀντίστασιν, καὶ ἐνταῦθα εὐκαμφίαν τινὰ ἀναγκασίαν, διότι ἀνευ τούτου δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ τὸν μετακομίσωσι καὶ καταβυθίσωσι.

Τὸ πρῶτον τοῦτο δεῖγμα τῶν ὑποβρυχίων τηλεγράφων ἔχει μῆκος μὲν 30 χιλιομέτρων, βάρος δὲ 180,000 χιλιόγραμμων. Δύναται τις νὰ φαντασθῇ τὸν κάλον κείμενον ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης, ὡς ἂν ἦτο ἐρριμμένος ἐπὶ τῶν δυσδατοτάτων καὶ ἀποκρηνοτάτων ὀρέων τῆς Ἑλβετίας, διότι καὶ ὁ πυθμὴν τοῦ εἰρημένου πορθμοῦ τοιαύτας ἀνωμαλίας λέγεται ἔχων.

Ἐὰν τὰ ὕδατα εἶχον πανταχοῦ ἰκανὸν βάθος, ὥστε νὰ μὴ προχωρῇ μέχρι τοῦ πυθμένος ὁ σάλος τῆς ἐπιφανείας των, ὁ κίνδυνος τοῦ νὰ συντριβῇ ὁ κάλος θὰ ἦτο πολὺ ὀλιγώτερος· ἀλλ' ἀναπαυόμενος ἐπάνω εἰς κορυφὰς βουνῶν πετρώδεις καὶ ὄξεις, καὶ βασανιζόμενος ὑπὸ τοῦ κυματισμοῦ τῆς θαλάσσης, δὲν δύναται ὁ κάλος οὗτος ν' ἀντέχῃ χρόνον πολὺν, καὶ εἶναι χρεῖα ν' ἀντικαθίσταται ὑπ' ἄλλου νέου· ἔργον ἐπίπονον καὶ λίαν δαπανηρὸν.

Σχ. 18.

Ἴδου χάριν περιεργείας ὑποβάλλωμεν ὑπ' ὄψιν τοῦ ἀναγνώστου (σχ. 18) καὶ ἐν τμήμα τοῦ ἀπὸ Εὐρώπης

εις Ἀμερικὴν τηλεγραφικὸν κάλυ. Ἡ εἰκὼν αὐτὴ τὸν παριστᾶ ἐντὸς τοῦ πυθμένος τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, μετὰ τῶν θαλασσιῶν φυτῶν ἅτινα ὁ χρόνος προσκολλᾶ ἐπ' αὐτοῦ ἀδιακόπως. Ἐπ' αὐτοῦ σπόγγοι, ἐπ' αὐτοῦ φύκη, ἐπ' αὐτοῦ παντοῖα ζωόφυτα, ὄστρακα, μαλάκια, μηδεμίαν ιδεάν ἔχοντα τῆς θαυμασίας τοῦ πράγματος τούτου λειτουργίας, διαβιβάζοντες τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ ἡπείρου εἰς ἡπειρον! Οὐδὲν μέλλουσιν εἰς αὐτὴν ὄλην τὴν φύσιν τὰ διὰ τοῦ σφρίγγματός των διερχόμενα μυστικὰ τῶν ἀνθρώπων. Τόσα προσκολλῶνται ἐπὶ τοῦ κάλυ παρασίτα τοιαῦτα πράγματα ἐντὸς τῆς θαλάσσης, ὥστε τὸν περικαλύπτουσιν ἐντελῶς, τριπλασιάζοντα ἢ τετραπλασιάζοντα τὸν ὄγκον του. Εἶναι δὲ αὐτὰ τὸ ὠκεάνειον ἔνδυμά του.

Ἀνάσφροντες τότε ἀπὸ τοῦ πυθμένος ἐκείνου, χιλιάδων μέτρων βάθος ἔχοντες, θέλω νὰ τὸν ἐπισκευάσῃς· ἀπαιτεῖται κόπος μέγιστος, καὶ πολλὰς μάταιος. Πᾶς σάλος τοῦ πλοίου δύναται νὰ τὸν συντρίψῃ. Τὸ ἴδιον βάρος του προστιθέμενον εἰς τὸ τῶν θαλασσιῶν τεράτων τὰ ὅποια τὸν σύρουσι πρὸς τὰ κάτω, ἐπιφέρει τὴν ῥῆξιν. Τὸ μέρος τὸ ἀποκοπὴν πίπτει πάλιν ἐντὸς τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ πάλιν ἀρχίζει νὰ θάπτεται, ἀφοῦ ἐπὶ μίαν στιγμὴν διαταράξῃ διὰ τῆς πτώσεώς του τὴν ἡρεμίαν τῶν ὑποβρυχίων ἐρήμων. Ὅποταν ἡ ἐργασία τῶν αἰώνων μεταβάλλῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὸν μικρὸν τοῦτον ἡμῶν πλανήτην, καὶ ὁ μὲν πυθμὴν τῶν θαλασσῶν γίνῃ ὄρος, τὸ δὲ ὄρος, κεκμηκὸς ἐκ τοῦ ἀέρος, βυθισθῇ εἰς τὸν Ὠκεανὸν ὅπως ἀνανεωθῇ, οἱ διάδοχοι τοῦ ἀνθρώπου θ' ἀπορῶσιν ἀνακαλύπτοντες νέου εἴδους ὄρυκτον, λείψανον πολιτισμοῦ τινος, βυθισθέντος καὶ τούτου εἰς ἣν λήθην ἐβυθίσθησαν καὶ οἱ τῶν ὀπίωον ἐξετάζομεν σήμερον τὰ ἀμυδρότατα ἔχνη.

Αἱ ἠλεκτρικαὶ περιβολαὶ ὅλαι αἰ ἐν γένει, ἐνυδροῖ τε καὶ χερσαῖαι, σύγκεινται ἐκ χαλκοῦ κοκκίνου ἢ ἐκ σιδήρου· καὶ εἰς μὲν τὸν χαλκὸν δίδεται διάμετρος μόνον 4 χιλιοστομέτρων, ὡς ἔγγιστα, διότι ἡ ὕλη αὐτὴ τιμᾶται περισσότερον· εἰς δὲ τὸν σίδηρον, 5 ἕως 6 χιλιοστομέτρων, διότι ἡ τοῦ σιδήρου διαβιαστικὴ ιδιότης εἶναι σχεδὸν ἐξάκις ἀσθενεστέρη τῆς τοῦ κοκκίνου χαλκοῦ.

Ὅταν θέλουν νὰ κάμωσι χρῆσιν τῆς διαβιαστικῆς ιδιότητος τῆς γῆς, εἰς ἕκαστον τηλεγραφικὸν σταθμὸν σκάπτουσι φρέαρ· τοῦτο δὲ εἰς τόπους ἔνθα εὐρίσκονται ἄφθονα ὕδατα. Εἰς τὸν σταθμὸν ὅστις ἐκδίδει τὸ τηλεγράφημα, τὸ σύρμα συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ ἐνός τῶν δύο πόλων τῆς βολταϊκῆς στήλης· π. χ., μετὰ τοῦ θετικοῦ πόλου· ἀφοῦ φθάσῃ εἰς τὸν ἀκόλουθον σταθμὸν, διέρχεται τὴν μηχανὴν ἣτις ἐκτελεῖ τὰ σημεῖα, καὶ ἀπ' αὐτῆς βυθίζεται εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ φρέατος, μετὰ τοῦ ὁποίου ὕδατος συγκοινωνεῖ διὰ πλατείας τινὸς πλακῆος μεταλλικῆς· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ φρέαρ τοῦ πρώτου σταθμοῦ συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ ἄλλου πόλου τῆς στήλης, ὅστις ἐνταῦθα εἶναι ὁ ἀρνητικὸς· καὶ τότε τὰ ὕδατα τῶν δύο πόλων, ἠλεκτρικῶς συνδεόμενα, εἴτε δι' ὑπογίων λιμναζόντων ὑδάτων, εἴτε διὰ τῶν ποταμῶν καὶ τῶν θαλασσῶν, εἴτε καὶ διὰ τῶν στερεῶν καὶ μεταβιαστικῶν μερῶν τοῦ ἐδάφους, συμπληροῦσι τὴν περιβολὴν, ὡς θὰ ἐγίνετο διὰ δευτέρου σύρματος, εἴτε τεθαμμένον εἰς τὴν γῆν, εἴτε κρεμασμένον ἐπὶ τῶν πασσάλων. Καὶ ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ γῆ εἶναι ἀγωγὸς πολὺ καλῆτερος τοῦ σύρματος, τὸ ρεῦμα τὸ διερχόμενον διὰ τοῦ σύρματος καὶ διὰ τῆς γῆς ἔχει ἐντάσιν δι-

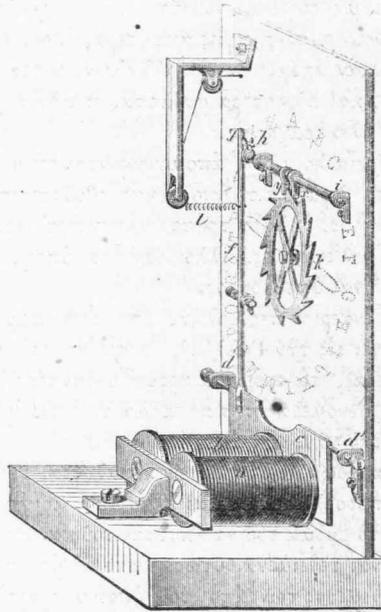
πλασίαν τῆς ἐντάσεως τοῦ διερχομένου διὰ τῶν δύο συρμάτων.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν περιβολῶν· ἄς ἴδωμεν δὲ τὴν πῶς αὐταὶ χρησιμεύουσι πρὸς τὴν ἐξαποστολὴν καὶ τὴν παραλαβὴν τῶν τηλεγραφημάτων.

Πρὸς ἐπίτευξιν τούτου ἐπενοήθησαν πολλῶν εἰδῶν συστήματα, ἀλλ' ἄς περιορισθῶμεν εἰς τὴν περιγραφὴν ἐνός ἐξ αὐτῶν, τοῦ τηλεγραφικοῦ γραμματοδείκτου τοῦ Βρεγέτου (cadrans de Breguet).

Ἐν τούτῳ τῷ συστήματι, ἡ σαφέστερον, ἐν ταύτῃ τῇ μηχανῇ διακρίνονται δύο τινὰ κύρια ὄργανα· ὁ διαχειριστὴς (manipulateur), ἢ τοῦ ἐξαποστολέου τὸ τηλεγράφημα, καὶ ὁ ἀποδέκτης (récepteur).

Καὶ πρῶτον ἄς ἐξηγήσωμεν τὸν μηχανισμόν τοῦ ἀποδέκτη. — Προσοχὴ εἰς τὰ στοιχεῖα. — Ἐμπροσθεν τῶν δύο ἐναντίων πόλων *a* καὶ *b* τοῦ ἠλεκτρομαγνητοῦ (ἴδε σχ. 19.) ὑπάρχει πλάξ ἐκ μαλακοῦ σιδήρου, ἣτις, ἐκκρεμῆς οὖσα, καθίσταται κινητὴ εἰς τὰ δύο αὐτῆς σημεῖα *dd'*· αὕτη ἡ πλάξ ἔχει ἓνα ἀνα-

Σχ. 19.

φορᾶ *f*, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπάνω ἄκρη ἔχει ἐν πασσάλιον *g*. Τοῦτο τὸ πασσάλιον (groupille) ἐπιβραβεῖται μετὰ μικροῦ τινος διχλωτοῦ σιδήρου *h*, προσρητημένου εἰς ἓνα μοχλὸν λίαν εὐκίνητον, τὸν *i i'*. Ὁ μοχλὸς οὗτος *i i'* φέρει ὡσαύτως καὶ δύο πτερύγια, *x* καὶ *y*, κρεμασμένα ἕκαστον κατ' ἄλλην γλίαν, καὶ τῶν ὀπίωον ἡ διάστασις εἶναι ἴση πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦ μήκους ἐκάστου ὀδόντος τοῦ ὀδοντωτοῦ τροχοῦ *k*, περιστρεφόμενου μετὰ πολλοῦ τάχους, ὡσάκις τὰ πτερύγια τὸν ἀφίνωσιν ἀνεμπόδιστον. Ἐκ τούτου ἡ κίνησις τοῦ τηλεγράφου εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν τοῦ ὄρολογίου· καὶ ὄντως δὲ, ὅπισθεν τοῦ πίνακος εἰς τὸν ὁποῖον στηρίζονται ταῦτα πάντα ὑπάρχει ὄρολογικὴ μηχανὴ, δίδουσα εἰς τὸν τροχὸν *k* τὴν ταχέαν στροφικὴν κίνησιν, ἣτις ὅμως συνέχεται, ὡς εἴπομεν, ὑπὸ τῶν πτερυγίων.

Ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἐφαρμογὴν. Ὁ ἀναφορὸς *f* ἔλκεται ἀδιαλείπτως ὑφ' ἐνός ἐλατηρίου, *l*, ταχυσμένου μέχρι βαθμοῦ διὰ κλωστής μεταξίνης, τυλιγμένης ἐπὶ γόμφου, ἔξω τῆς μηχανῆς· ὥστε ὅταν τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα δὲν ἔναι μεταβιασμένον εἰς τὸν ἠλεκτρομα-

γνήτην, ἡ πλάξ *e* κρατεῖται μεμακρυσμένη ἀπὸ τῶν δύο πόλων, εἰς μικρὰν ὅμως ἀπόστασιν· ἄμα δὲ ὡς μεταβιασθῇ τὸ ρεῦμα, ἡ πλάξ, κρεμασμένη ἀπὸ τῶν δύο σημείων *dd'*, ἔλκεται καὶ πλησιάζει πρὸς τοὺς πόλους, ὅχι ὅμως μέχρι συναφείας μετ' αὐτῶν. Ὅποτε αἱ ἐκτροπαὶ τῆς πλακῆος ταύτης, εἴτε πρὸς τὰ ἐκεῖ, εἴτε πρὸς τὰ ἐδῶ, περιορίζονται εἰς μικρότατόν τι διάστημα· ἡμίσεος χιλιοσμοῦ περιήπου. Δύναται τις λοιπὸν μετὰ τῶν τῶν ὀρίων νὰ δώσῃ εἰς τὴν πλάκα ταύτην παλμούς κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον ταχέως, μεταδίδων ἢ ἀφαιρῶν ἀπ' αὐτῆς τὰς ἠλεκτρικὰς συγκοινωνίας· δηλαδή, κλείων ἢ ἀνοίγων τὴν περιβολὴν· ὡς δὲ γινώσκουμεν ἤδη, τοῦτο δύναται νὰ γίνῃ ἐναλλάξ μετὰ μεγίστης ταχύτητος.

Οἱ παλμοὶ τῆς κρεμαστῆς πλακῆος, εὐρυνόμενοι διὰ τοῦ ἀναφορῆος *f*, μεταδίδονται εἰς τὸ πασσάλιον *g*, αὐτὸ δὲ πάλιν τοὺς μεταδίδει εἰς τὸ διχλωτὸν σιδηρὸν *h*, καὶ ἐπομένως εἰς τὸν μοχλὸν *i i'* καὶ εἰς τὰ πτερύγια *x* καὶ *y*. Δεδόσθω ὅτι ἡ μηχανὴ ἀναπαύεται, καὶ ὅτι ὁ ἀναφορὸς *f*, ὑπέικων εἰς τὴν διάτασιν τοῦ ἐλατηρίου του, ἔφερε τὸ πασσάλιον *g* πρὸς τὰ πρόσω, καὶ ὅτι τὸ πτερύγιον *y* συνέχε τὸν τροχόν, καὶ τὸν ἐμποδίζει τοῦ νὰ περιστραφῇ· τότε λοιπὸν τὸ ἄλλο πτερύγιον, τὸ *x*, διατελεῖ ἐλεύθερον ἐπὶ τὰ πρόσω τοῦ τροχοῦ καὶ πρὸς τὸ μέρος τοῦ θεατοῦ τοῦ παρατηροῦντος τὸ σχῆμα. Ὡς δ' ἔλθῃ τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα, ἡ μὲν κρεμαστὴ πλάξ πλησιάζει πρὸς τοὺς πόλους, ὁ δὲ ἀναφορὸς *f* καὶ τὸ πασσάλιον *g* ἐπενεργοῦσιν ἐπὶ τοῦ μοχλοῦ *i i'*, καὶ οὕτως ἐλευθεροῦμενον τὸ πτερύγιον *y* μεταβαίνει ὀπισθεν τοῦ τροχοῦ· τὸ ὀδόντιον τότε διαβαίνει, ἀλλὰ διαβαίνει κατὰ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ κίνησις ἣτις ἀποβάλλει τὸ *y*, παρενθέτει τὸ *x*, καὶ τότε τὸ αὐτὸ τοῦτο ὀδόντιον παρεμποδίζεται ὑπὸ τοῦ δευτέρου πτερυγίου. Ἡ κρεμαστὴ πλάξ ἀναπαύεται, διακοπέσθαι τῆς περιβολῆς, καὶ τὸ μὲν *x* ἀποβάλλεται, τὸ δὲ *y* παρεμβάλλεται, ἢ ἐν ἄλλοις λόγοις προχωρεῖ καὶ παρεντίθεται εἰς τὸν δρόμον τοῦ ἐπερχομένου ὀδοντίου, διὰ νὰ τὸ ἐμποδίσῃ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξέφυγε καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ τοῦ ὀδοντίου· ἐπομένως, εἰς πᾶσαν μὲν ἐπακολουθοῦσαν κλείσιν τῆς περιβολῆς διαβαίνει τὸ πρῶτον ἥμισυ ἐνός ὀδοντίου, εἰς πᾶσαν δὲ ἀνοίξιν τὸ δεύτερον ἥμισυ, καὶ οὕτω καθεστῆς.

Ὡς, ἐπειδὴ ἡ περιβολὴ κλείεται οὕτω καὶ ἀνοίγεται ἐναλλάξ καὶ τακτικῶς, ὁ τροχὸς λαμβάνει στροφικὴν τινὰ κίνησιν, τακτικὴν μὲν, ἀλλὰ συγκοπτομένην καὶ πηδῶσαν ἀνα πᾶν ἥμισυ ὀδόντιον.

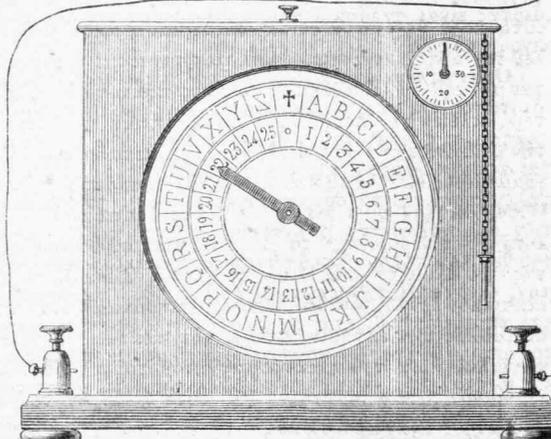
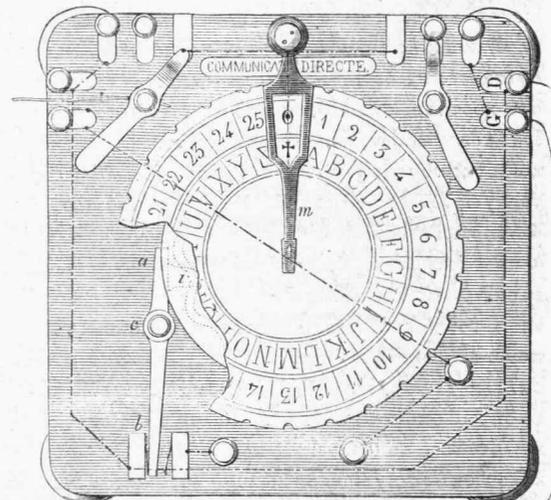
Παρατηρητέον ὅτι ὁ τροχὸς ἔχει 13 ὀδόντια· πρέπει λοιπὸν νὰ κλεισθῇ ἡ περιβολὴ 13 φορές, καὶ ν' ἀνοιγθῇ ἄλλας 13, ὥστε νὰ γίνῃ πλήρης ἡ περιστροφὴ τοῦ τροχοῦ· παρατηρητέον πρὸς τούτους ὅτι ὁ τροχὸς ἔχει εἰς τὸν ἄξονά του μίαν βελόνην στρεφόμενην μετ' αὐτοῦ, καὶ διατρέχουσαν ἓνα κύκλον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶναι σημειωμένα 26 χωρία (σχ. 20)· καὶ εἰς μὲν τὸ ἀνώτατον χωρίον φαίνεται σταυρὸς, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι τὸ τελικὸν (final)· εἰς δὲ τ' ἄλλα 25 εἶναι ἐγγεγραμμένα κατὰ τάξιν τὰ εἰκοσιπέντε στοιχεῖα τοῦ γαλλικοῦ ἀλφαβήτου. Ἀρκεῖ λοιπὸν νὰ κρατηθῇ μίαν στιγμὴν περισσότερον ἢ βελόνῃ ἐπὶ τῶν διαφόρων σημείων ἐξ ὧν συντίθεται ἡ λέξις, τὴν ὁποῖαν θέλει τις νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὴν πρὸς ὃν στέλλεται τὸ τηλεγράφημα, ὅπως διὰ τῆς μικρᾶς ἀναπαύσεως ταύτης, μόλις διαρκούσης τὸ τρίτον ἢ τέταρτον ἐνός δευτερολέπτου,

ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν του εἰς μόνὰ τὰ στοιχεῖα ἅτινα πρέπει νὰ σημειώσῃ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ βελόνῃ τοῦ ἀποδέκτη γράφει, ὡς εἶπεῖν, ἐπὶ τοῦ πίνακος τὴν διάνοιαν τοῦ στέλλοντος τὸ τηλεγράφημα.

Μετὰ πᾶσαν λέξιν, ἡ βελόνῃ ἐπαναφέρεται εἰς τὸ τελικὸν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀκολουθοῦ λέξεως· τοῦτο εἶναι διὰ πολλοὺς λόγους ἐπ' ἀναγκαίης, μάλιστα δὲ πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως τῶν λέξεων.

Ἡ περιγραφή τοῦ διαχειριστοῦ θὰ ἐξηγήσῃ ἡμῖν πῶς δύναται ν' ἀνοίγοκλείεται τόσον ταχέως ἢ περιβολῇ, καθὼς καὶ τὰς ἀναπαύσεις ἄς ἀπαιτεῖ ἢ ἐκφρασίς τῆς διανοίας. Τὰ σχήματα 20 καὶ 21 παριστῶσι τὸν διαχειριστὴν· οὗτος φέρει κυκλοτερῶς γεγραμμένα τὰ στοιχεῖα καὶ τοὺς ἀριθμούς, καθὼς καὶ ὁ ἀποδέκτης. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ κύκλου εἶναι συνηθωμένος στρόφαλος τις *m*, διατρυπημένος οὕτω, διὰ νὰ φαίνονται καὶ τὰ ὑπ' αὐτὸν γράμματα. Καθὼς εἶναι τῶρα τοποθετημένος, βλέπει τις ὑπ' αὐτὸν τὸ τελικὸν σημεῖον, ἢ τοῦ σταυροῦ καὶ τὸ μηδενικόν.

Σχ. 20.

Σχ. 21.

Ὁ γύρος τοῦ στρογγύλου τούτου πίνακος ἔχει μικρὰς γλυφὰς, ὧν ἕκαστη ἀνταποκρίνεται μετ' ἐνός τῶν χωρίων ἅτινα περιέχουσι τὰ στοιχεῖα. Αἱ γλυφαὶ αὗται δέχονται ἐντός των μικρὸν τινὰ γόμφον, τὸν ὁποῖον ἔχει ὁ στρόφαλος ὑποκάτω του· ὁ γόμφος πιέζεται ἐντὸς τῆς γλυφῆς μίαν στιγμὴν (ἐν τρίτον ἢ τέταρτον τοῦ δευτερολέπτου), ὅταν ἡ χεὶρ τοῦ τηλεγραφοῦντος φέρῃ τὸν στρόφαλον εἰς τὸ γράμμα τὸ ὁποῖον θέλει.

Οὕτω, θέλων τις νὰ διαβιβάσῃ τὴν λέξιν ΧΑΙΡΕ, λαμβάνει τὸν στρόφαλον ἀπὸ τῆς λαβῆς του, τὸν σύρει ὀλίγον πρὸς ἑαυτὸν, ὅπως ἀπαλλάξῃ τὸν γόμφον ἀπὸ τῆς γλυφῆς, καὶ, ἀναχωρῶν ἀπὸ τοῦ τελικοῦ, τὸν φέρει πρὸς τὰ δεξιά, ταχέως μὲν, ἀλλ' ὄχι ἀτάκτως, μέχρι τοῦ στοιχείου Χ, ὅπου ἀπαιτεῖται νὰ τὸν ἀναπαύσῃ μίαν στιγμὴν (ἐν τέταρτον δευτερολέπτου). Ἐκεῖθεν μεταφέρει ὁμοίως τὸν στρόφαλον εἰς τὸ στοιχεῖον Α, ἔπειτα εἰς τὸ Ι, εἰς τὸ Ρ, εἰς τὸ Ε (πάντοτε ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιά στρέφω), καὶ συμπληρώσας τὴν λέξιν, ἐπαναλαμβάνει τὸν στρόφαλον ἐπὶ τοῦ τελικοῦ. Ἴδου ὅλη ἡ ἐργασία τοῦ τηλεγραφοῦντος.

Ἀλλὰ πῶς ἡ βελὸν τῶ ἀποδέκτου, ἥτις ἀπέχει ἐκεῖθεν λεύγας πολλὰς, αἰσθάνεται τὰς αὐτὰς κινήσεις, καὶ πῶς τὰς ἐπαναλαμβάνει συγχρόνως μετὰ τῆς ἀκριβείας, ὡς ἂν εὐρίσκετο προσκεκολλημένη εἰς τὸν αὐτὸν ἄξονα τοῦ στρόφαλου; Τοῦτο ἀπολιπέται νὰ ἐξηγησώμεν, ἢ, ἂν κατορθώσαμεν νὰ δώσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ ἐννοήσῃ τὰ μέχρι τοῦδε, ἴσως ἐξηγεῖ ἡδὴ καὶ αὐτός.

ὑπὸ τὸν στρογγύλον πίνακα τοῦ διαχειριστοῦ εὐρίσκεται δίσκος μεταλλικός, ὅπου ὑπάρχει ἐσακαμμένη ἐλικοειδὴς αὐλαξ. Ταύτην κατεστήσαμεν ὁρατὴν σχίσαντες μέρος τοῦ πίνακος. Παρατηρητέον ὅτι ἐκαστὴ κυρτότης τῆς αὐλαξος συμπίπτει μετὰ τοῦ μέσου ἐνὸς τῶν χωρίων, ἥτοι ἐνὸς τῶν γραμμάτων· ἐκάστη δὲ κοιλότης συμπίπτει μετὰ τοῦ μέσου τῶν παρεμβαινόντων χωρίων ἢ γραμμάτων. Μοχλὸς τις, ὁ *acb*, κινούμενος περὶ τὸ σημεῖον *c*, φέρει πλησίον τῆς ἄκρας τοῦ *a* προσάρτημα τι *i* ἀπολήγον εἰς μικρὸν τι κώλυμα, ἐμβαίνον εἰς τὴν αὐλακα καὶ μὴ ἀφίνον αὐτήν. Ἡ κίνησις τοῦ στρόφαλου *m* στρέφει τὸν δίσκον ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶναι κεκαραμμένη ἡ αὐλαξ, καὶ κατὰ συνέπειαν σαλεύει τὸν μοχλὸν *ab*. Ἐὰν, δι' ἐν φοιχείον τοῦ ἀλφαβῆτου ὁποιοῦδήποτε, τὸ κώλυμα εὐρίσκεται ἐντὸς κοιλότητος, τὸ *a* κινεῖται πρὸς τ' ἀριστερά· διὰ τὸ ἀκόλουθον δὲ φοιχείον, τὸ κώλυμα εὐρίσκεται ἐντὸς κυρτότητος, καὶ ἄρα τὸ *a* ὀθειται πρὸς τὰ δεξιά, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς· κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ ἡ ἄκρα *b* ἐκτελεῖ τὰς αὐτὰς κινήσεις. Ἄλλ' αὕτη ἡ ἄκρα *b* εὐρίσκεται μετὰ δύο ἐλατηρίων· ὁσάκις πιέξῃ τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν, κλείει τὴν περιβολὴν· ὁσάκις πιέξῃ τὸ ἕτερον, τὴν διακόπτει· ὥστε ὁ στρόφαλος, μεταβαίνων ἀπὸ γράμματος εἰς γράμμα ἀνοίγει ἢ κλείει τὴν περιβολὴν. Οὕτω λοιπὸν, τὸ τελικὸν συμπίπτει μετὰ μιᾶς διακοπῆς τῆς περιβολῆς· τὸ Α μετὰ μιᾶς συνθέσεως αὐτῆς· τὸ Β μετὰ μιᾶς διακοπῆς, κτλ. Τότε δὲ τὸ ἡλεκτρικὸν ρεύμα, διαδιδόμενον εἰς τὴν ὄλην τῆς περιβολῆς τὴν ἑκτασιν, στιγμηδὸν καὶ εἰσέρχεται εἰς τὰ τυλικτάρια τοῦ ἡλεκτρομαγνήτου τοῦ ἀποδέκτου, εἰς οἰανδήποτε ἀπόστασιν· καὶ τότε ἡ βελὸν τοῦ ἀποδέκτου, ἀναχωροῦσα καὶ αὐτὴ ἀπὸ τοῦ τελικοῦ, μεταβαίνει εἰς τὸ Α μετὰ τοῦ στρόφαλου, εἰς τὸ Β διὰ τῆς διακοπῆς, εἰς τὸ C διὰ τῆς συνθέσεως, κτλ. ὁ στρόφαλος διαμένει ἐπὶ ἐν τέταρτον τοῦ δευτερολέπτου εἰς τὸ Χ, ἡ βελὸν τοῦ ἀποδέκτου διαμένει καὶ αὐτὴ ὅσην ὥραν αὐτός. Ἴδου τὸ μυστήριον τῆς ἄκρας συμφωνίας ἥτις ἐπικρατεῖ μετὰ τῶν βελόνων καὶ τῶν δύο πινακῶν. Ἐν τῷ συστήματι τὸ ὅποιον περιεγράψαμεν, ἕκαστος σταθμὸς πρέπει νὰ ἔχῃ ἕνα διαχειριστὴν, ἕνα ἀποδέκτην, ἕνα κωδωνίσκον προσκλιπτήριον καὶ μίαν βολταϊκὴν στήλην. Ἡ συχὸντος τοῦ τηλε-

γράφου, μόνος ὁ κωδωνίσκος εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς περιβολῆς· εὐθὺς καθὼς ἀκουσθῆ σημαίνων, στρέφει μόνον κομβίον τι, ὁ κωδωνίσκος μένει ἔξω· τῆς περιβολῆς, ὁ διαχειριστὴς εὐρίσκεται ἐντὸς αὐτῆς, καὶ τότε δίδεις τὸ σημεῖον, τὸ ἀναγγέλλον ἐκ συνθήματος ὅτι εἶσαι ἔτοιμος· ἔπειτα φέρεις ἐν ἄλλο κομβίον διὰ τοῦ ὁποίου τίθεται ἐν τῇ περιβολῇ μόνος ὁ ἀποδέκτης, καὶ περιμένεις τὸ τηλεγράφημα. Ἀλλὰ θέλεις τούναντιον νὰ λάβῃς σὺ τὸν λόγον; Θέτεις τὴν βολταϊκὴν στήλην ἐν τῇ περιβολῇ, καὶ σημαίνεται ὁ κώδων τοῦ ἄλλου σταθμοῦ· ἀφοῦ δὲ λάβῃς τὴν ἀπόκρισιν, θέτεις ἐν τῇ περιβολῇ τὸν τε διαχειριστὴν καὶ τὴν στήλην, καὶ μετὰ δίδεις τὸ τηλεγράφημα.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι, διὰ νὰ ἐννοηθῶσι καλῶς ταῦτα πάντα, δὲν ἀρκεῖ ἡ διὰ λόγων ἢ καὶ σχημάτων παράστασις, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ ὀλίγη τις πράξις· μάλιστα δὲ διότι ἠναγκάσθημεν νὰ δώσωμεν ὀνόματα νέα εἰς πράγματα πρὸς τοὺς πολλοὺς ἄγνωστα.

ΠΕΡΙ ΒΑΘΥΠΛΟΥΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.

Πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν, οἱ ἔχοντες εἰς τὰς χώρας ἡμῶν ἐν ἑκατομμύριον γροσιῶν ἦσαν πτηνὰ σπάνια· ὁμοίως σπάνιοι ἦσαν τότε, καθὼς πληροφορούμεθα, καὶ ἐν Γαλλίᾳ οἱ κεκτημένοι ἐν ἑκατομμύριον φράγκων. «Τὸ ἑκατομμύριον, λέγει συγγραφεὺς γάλλος, ἦτο κατ'ἐκείνον τὸν καιρὸν περιουσία τοσοῦτον ἀπέχουσα τῶν ἄλλων, ὥστε τὸ πλῆθος οὐδεμίαν ἐποίει διάκρισιν μετὰ τοῦ ἔχοντος ἐν μόνον καὶ τοῦ ἔχοντος τοιαῦτα πολλά· διὰ τοῦτο ἀπεκάλει ἀμφοτέρους ἑκατομμυριούχους (millionnaires).» Ἐνόμιζον δὲ ὅτι, ἀφοῦ ἅπασι προήγετο ὁ ἄνθρωπος εἰς τοσοῦτον πλοῦτον, ἡ δύνατο ν' ἀπολύσῃ πλέον ἑαυτὸν εἰς πᾶσαν ἀστυαίαν, καὶ ὅτι, παρευρισκόμενος εἰς γάμους ἢ εἰς βαπτίσεις, ὄφειλε νὰ κενώῃ τὰ ἐργαστήρια τῶν ζαχαροπλαστῶν εἰς τὰ μανδύλια τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν.

Αὐτὰ αἱ ιδέαι διεσκηδασθήσαν ἀπὸ δέκα ἢ εἴκοσι ἡδὴ ἐτῶν· τὰς διεδέχθη δὲ κρίσις τις πολὺ διάφορος· σήμερον φαίνεται ὡς ἐν γένει παραδεδομένον, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος νοήμων, πᾶς ἄνθρωπος τοῦ καλοῦ κόσμου, χρεωστὴς νὰ ἦναι ἢ νὰ γίνῃ πλουσιώτατος· ἄλλως, θεωρεῖται ὡς μικρόνους. Τόσοι βαθύπλουτοι, τόσοι ἑκατομμυριούχοι ἐξεφύτρωσαν διὰ μιᾶς, βοηθηθέντες ὑπὸ περιστάσεων εὐτυχῶν, τὰς ὁποίας πολλακίς αὐτοὶ οὐδὲ πως προωκονόμησαν, ὥστε σχεδὸν ἐλησμόνησεν ὁ κόσμος τὸν μόνον βέβαιον τρόπον τοῦ πλουτεῖν, τὸν δημοκρατικώτατον ἀποκείμενον εἰς ὅλους καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον· τὴν οἰκονομίαν!

Οἱ σιδηρόδρομοι, αἱ πρὸς κατασκευὴν νέων ὁδῶν εὐρυχωρῶν καὶ εὐθειῶν ἀγοραὶ τῶν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν καὶ μεταπωλήσεις τῶν οἰκοπέδων εἰς τιμὰς ἀσυγκρίτως ἀνωτέρας, πλῆθος ἀνθρώπων μετριωτάτης καταστάσεως μετεμόρφωσαν καθεύδοντας, ὡς εἰπεῖν, εἰς ἐπιτελεῖς τοῦ ἄρχοντος ἑκατομμυρίου· ἄλλους δὲ ἡδὴ πλουσίους, εἰς μεγαλοσταύρους τοῦ μηδὲν ἔχοντος ἱποτικῶν τάγματος τῶν ἀργυρίων. Εὐστοχοὶ ἢ ἐπιτηδειαὶ κερδοσκοπικαὶ πράξεις ἐπλήξθησαν διὰ λοξοδρομιῶν ἀκατονομάσεων τὸν λεγόμενον τῶν ἐκλεκτῶν ἢ κατὰκτησις τοῦ ἑκατομμυρίου, γέρας δρόμου καὶ τούτου καθὼς τὰ μῆλα τῆς Ἀταλάντης, ἐφάνη γινόμενα μετὰ

τόσης ευκολίας ἐντὸς τοῦ σταδίου τῶν ἐπιχειρήσεων, ὥστε ἐκίνησεν ὅλον τοῦ κόσμου σχεδὸν τὴν ὄρεξιν.

Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος ἡ ἐξέτασις, ἂν ὁ μέγας οὗτος πόνθος τοῦ πλουτεῖν ἦναι καλὸν ἢ κακόν· θέλομεν μόνον νὰ καταδείξωμεν τὴν ἐπὶ τῶν νέων γενεῶν γοητείαν τοῦ θεάματος τῶν ἐν ὀλίγῳ καιρῷ ἀναδεικνυμένων πλοῦτων, καὶ νὰ πειραθῶμεν ἴσως σχηματίζωμεν ὀρθότεραν τινα κρίσιν περὶ τῆς ἀληθοῦς τῶν πραγμάτων καταστάσεως.

Τὰ ταχύφρα πλοῦτη, τὰ ὑπὸ τῶν γονέων θαυμάζομενα καὶ φθονούμενα ἐνώπιον τῶν νέων, προέρχονται πάντοτε ἐξ ἐκτάκτου συνδρομῆς σπανίων περιστάσεων· ὁ φρόνιμος λοιπὸν καὶ προνοητικὸς πατὴρ, ἐὰν καὶ αὐτὸς δὲν αἰσθάνεται ἐν τῇ καρδίᾳ τὸν ὄδοντα τοῦ δαίμονος τῶν ἑκατομμυρίων, χρεωστὴς νὰ μετρή τὰς ἐκπονοὰς τοῦ θαυμασμοῦ του ὅτε ποιεῖ λόγον περὶ ἐπιτυχίας τινὸς θαμβούσης τοὺς περὶ αὐτὸν ὀφθαλμούς· ν' ἀφαιρῇ τὴν περὶ αὐτὴν ἀπατηλὴν αἴγλην, νὰ ἀνέρχεται εἰς τὰς αἰτίας, καὶ ἐξ αὐτῶν νὰ πορίζηται πάντοτε σωτήριον τι διδάγμα. Οὕτω παρέχει ἐφόδιον κρίσεως ὀρθῆς εἰς τὴν φαντασίαν τῶν τέκνων του, βεπόντων πρὸς τὰς μυθιστορικὰς τύχας. Ἔχει πάντοτε περὶ αὐτὸν ἄφθονα παραδείγματα διδακτικά. Πλησίον ἐνὸς ὀφειλοῦ, ὀφειλοντος τὴν ἐπιτυχίαν εἰς ιδέαν τινα εὐστοχὸν καὶ εἰς τὰς περιστάσεις, θὰ εὕρῃ δύο δυστυχεῖς, ἐφευρετὰς ἢ κερδοσκόπους, τελευτήσαντας ἐν τῇ πτωχείᾳ· καὶ πλησίον ἐνὸς ἀτυχοῦς κερδοσκόπου αὐτοχειρισθέντος, θὰ ἔγῃ νὰ δείξῃ ἑκατὸν γενναίους ἐργάτας ἀσφαλίζοντας, διὰ τῆς ἐπιμονῆς ἐν τῇ οἰκονομίᾳ, τὸν πλοῦτον ὅστις ἤγαγε τὸν ἀνυπόμονον εἰς ὄλεθρον.

Ἀνάγκη πᾶσα νὰ καθοδηγῶνται οἱ νέοι εἰς τὸ διακρίνειν τὰ περὶ αὐτοὺς ἀμυδρῶς καὶ σιωπηλῶς καὶ ὡς ἐν ἀποκρύφῳ συμβαίνοντα. Ὁ προσέχων εἰς αὐτὰ ἐκπλήττεται παρατηρῶν ὅποσαι τύχαι οἰκοδομοῦνται ὀλίγον κατ' ὀλίγον, μικρὸν ἐπὶ μικροῦ, λεπτόν ἐπὶ λεπτοῦ, διὰ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἐπιμελείας. Ἐνῶ ἡ συσσώρευσις αὐτῶν ἢ συνεχῆς διαφεύγει τὸ ἐπιπόλιον βλέμμα, ὁ χρόνος γονιμοποιεῖ αὐτὴν θαυμασίως διὰ τῆς τοῦ τόκου ἀνασυνθέσεως. Ὁμοίως δὲν διακρίνει ὁ ὀφθαλμὸς τὴν βελόνην τοῦ ὥρολογίου, ἐνῶ αὐτὴ προχωροῦσα ἀπαύστως σημειοῖ δευτερολέπτα, λεπτά, ὥρας, ἡμερονύκτια, ἔτη, καὶ τέλος ὄλην ζωὴν.

Σὺ, ὅστις ῥίπτεις ὡς τίποτε ἐν πεντάφραγον ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ χειροκτιπώλου, ἀπέχεις τοῦ νὰ σκεφθῆς τὰς πικρὰς στερήσεις ἃς ἀνέχεται ἐν ὑπομονῇ, τοὺς σκληροὺς χαλινούς δι' ὧν συνέχει τὰς ἀδιαλείπτους αὐτοῦ ἀνάγκας, ἐκεῖνος ὅστις, δέκα λεπτά καθ' ἡμέραν ἀποθησαυρίζων, μίαν ἡμέραν ἴσως θὰ ἔγῃ τὴν ἀνεσιν τῆς ὁποίας σὺ θὰ στερηθῆς.

Τοιαῦτη ἐν γένει ἡ μοῖρα τοῦ προνοητικοῦ ἐργάτου. Τὰ περὶ τῶν Παρισίων κατοικοῦνται ὑπὸ μικροπύρον παρητησάντων τὸ ἐργαστήριον μετὰ τεσσαράκοντα ἐτῶν πόνους καὶ μόχθους. Τὰ βουνα τῆς Ἑλβετίας βρῖθουσι παλαιῶν ἐργατῶν παντὸς εἶδους, χειρωνάκτων, ὑπηρετῶν, ἀναχωρησάντων εἰς τὸ χωρίον τῶν ἀφοῦ ἐσημάτισαν μικρὸν τι κειμήλιον. Οἱ μὲν ἔχουσι πέντε ἢ ἕξι χιλιάδων φράγκων προσόδους (ταῦτ' εἰπεῖν ἑκατὸν χιλιάδων κεφάλαιον), οἱ δὲ δύο, οἱ δὲ τριῶν χιλιάδων. Καὶ πρὸς τούτους μὲν, χιλίων φράγκων προσόδος εἶναι πλοῦτος· πρὸς ἐκείνους δὲ καὶ πεντάκισια φράγκα φαίνονται ἐπαρκέστατα,

προστιθέμενα εἰς τὴν μικρὰν κληρονομίαν των. Ἐρώτησον ὅλους αὐτοὺς, καὶ ἴ' ἀκούσης ὅτι οὐδεὶς εἶδεν ἑκτακτὸν τινα τύχην, ἀλλ' ὅτι εἰς μόνην τὴν ἀδιαλείπτου αὐτῶν οἰκονομίαν ὀφείλουσι τὴν ἀνάπαυσιν ταύτην καὶ ἀνέξαρτησίαν. Ναι, ῥιζίζων δέκα ἢ δεκαπέντε λεπτά καθ' ἑκάστην ἐπὶ τοῦ μισθορίου του, ὁ ἄνθρωπος τῶν πεντακισίων φράγκων κατάρθρωσε ν' ἀποκτήσῃ ἐν καταφύγιον.

Εἰς τὴν ἀνωτέραν δὲ τάξιν, ὁ τῶν τρισχιλίων φράγκων τὴν πρόσδοτον κεκτημένος πῶς ἔκαμνεν; Οὗτος ἔβαλλε κατὰ μέρος ἐν ἡ ἐν καὶ ἡμισυ φράγκον καθ' ἑκάστην. Ἐρώτησέ τον ἀπὸ πόσον πραγμάτων ἡδὲων ἠνάγκαζεν ἑαυτὸν ν' ἀπέγῃ· ἐρώτησέ τον, τί ὑπέμενε γινόμενος ἀδυσώπητος φύλαξ ἑαυτοῦ! Ἐν ποτήριον βραχὴς περισσώτερον, ἐν καθίσμα εἰς τὸ καφενεῖον, τὴν κυριακὴν, ἐν ξεφάντωμα ἂν ἀπεφάσιζε, θὰ ἐξέλλοντο εἰς τοὺς κόρακας ὅσα ὠκονόμησε καθ' ὄλην τὴν ἐβδομάδα· τὰ λεπτά δὲν θὰ ἐγίνοντο φράγκον, τὸ φράγκον, λοδοβίκιον χρυσοῦν, τὸ λοδοβίκιον τὸ χρυσοῦν, χαρτονόμισμα ἀξίας ἑκατὸν φράγκων!

Μεγάλως λανθάνονται οἱ φρονούντες ὅτι οἱ τολμηταί, ὅτι οἱ ἐφευρεταὶ καὶ οἱ κερδοσκόποι μόνου εὐνοοῦνται ὑπὸ τῆς θεᾶς Τύχης· τούναντιον, καθίστανται δούλοι τῶν φαντασιῶν αὐτῆς. Εἰς τούτους αὕτη ἐπιφυλάττει τὰ ἀβέβαια, τοὺς ἀπελπισμούς, τὰς πτώσεις· ἐὰν δ' ἐκ διαλειμμάτων χορηγῇ καὶ τινὰς αἰσίας ἐκβάσεις, ἐκπληττούσας διὰ τῆς αἰγλῆς αὐτῶν τὸ πλῆθος, τοῦτο εἶναι ἐξαιρέσις ἐπιβουλος. Ποίους δὲ ἡ Τύχη δὲν φανακίζει ποτέ; μόνους τοὺς ὅσοι τὴν ἀκολουθοῦσι διὰ τῶν τραχειῶν ὁδῶν ἐνθα ἐπικρατεῖ ὁ κάματος καὶ ἡ ἐκούσιος ζέσησις. Πρὸς μόνους αὐτοὺς ἰδιοτροπίας δὲν ἔχει, οὔτε ἀστασίας. Ἠναγκασμένη νὰ ὑπεῖκη εἰς τοὺς οἰκονόμους καὶ τοὺς μετριοπαθεῖς ἀνθρώπους, ἡ Τύχη πρὸς αὐτοὺς καθίσταται δούλη πιστὴ καὶ ἀχώριστος.

ΟΙ ΜΕΛΙΣΣΙΤΑΙ.

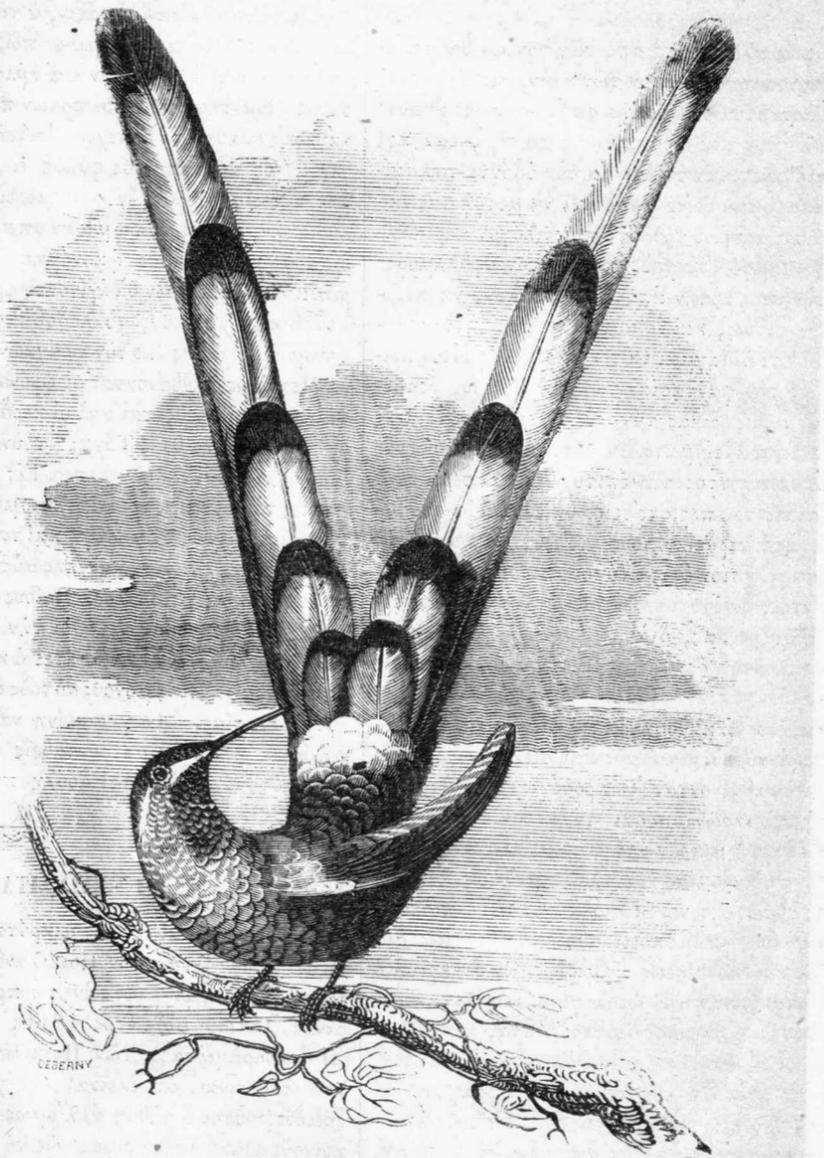
Οἱ Μελισσιταὶ εἶναι μικρότατα καὶ ὠραιότατα πτηνὰ, τοῦ γένους τῶν Ποικιλανθίδων, ὧν ἐδώσαμεν εἰκόνα μετὰ περιγραφῆς ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ τῶν Μυθίων Ὄσων (ἴδε ἔτος 1868, σελ. 292—294). Ἡ διαφορὰ μετὰ τῶν Ποικιλανθίδων καὶ τῶν Μελισσιτῶν εἶναι, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν ἔχουσι τὸ ῥάμφος τοξοειδές, οὗτοι δ' εὐθύ· ἀλλ' ὅμως ἀμφοτέρω κέκτηνται κοινὸς τινὰς χαρακτῆρας· ὡς τὸ μήκος τοῦ ῥάμφους, τὸ σχῆμα τῆς γλώσσης, τὴν θέσιν τῶν ῥωθῶνων, τῶν ποδῶν τὴν μικρότητα κτλ. Καθὼς τῶν Ποικιλανθίδων, οὕτω καὶ τῶν Μελισσιτῶν τὰ χρώματα εἶναι λαμπρὰ, χρυσιζόντα εἰς τὸ φῶς, καὶ ἀμφοτέρω τὰ γένη ταῦτα εἶναι ἐν Εὐρώπῃ γνωστὰ ὑπὸ τ' ὄνομα κολιβρία.

Σπανιώτατον μετὰ αὐτῶν εἶναι τὸ ἐπονομαζόμενον Σαπφῶ, ἕνεκα τοῦ σχήματος τῆς οὐρᾶς του, τῆς ὁποίας αἱ δύο ἄκραι παρεμφέρουσι πρὸς τὰς τῆς ἀρχαίας βαρβίτου. Οἱ φυσιολόγοι τὸ ἀπεκάλεσαν οὕτως εἰς μνήμην τῆς βαρβίτου τῆς ἀρχαίας ποιητρίδος τῆς Λέσβου.

Τὸ ἄρρεν τοῦ πτηνοῦ τούτου εἶναι πολὺ ὠραιότερον τοῦ θήλεος· ἔχει ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τοῦ τραχήλου του λαμπρὸν τι χρῶμα πράσινον ὡς τὸ τοῦ σμαράγδου, ἐκτεινόμενον μέχρι τῆς καυλίας· εἰς τὰ πλάγ-

για του τραχήλου, από του ενός εις τὸ ἄλλο ὠτίον, ὑπάρχει στενή τις ταινία χρυσοειδέζερου πρασίνου. Τὰ ἐπάνω του σώματος, πάλιν εἶναι πράσινα, ἀλλὰ διαφόρου τινός χρυσοειδούς στιλπνότητος, ὡς μεταλλικῆς. Τὰ πτερά τῆς οὐράς εἶναι αἰθὰ πορφυροειδῆ, τὰ δὲ τοῦ ὀρθοπυγίου, γλυκυτάτου τινός πορφυροῦ χρώματος. Ἡ οὐρὰ συντίθεται ἐκ δέκα ἐρετμοειδῶν πτε-

ρῶν ἴσου πλάτους, ερογγύλων εἰς τὰς ἄκρας, ὅπου τὸ χρῶμα μεταβάλλεται εἰς μέλαν. Αἱ πτέρυγες μάλιστα ὑπερβαίνουνσι τὴν βᾶσιν τῆς οὐράς καθ' ἓνα δάκτυλον. Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ τις διὰ λόγων τὸ κάλλος τῶν καὶ διὰ τὴν μικρότητα αὐτῶν χαριστάτων πτηνῶν τούτων. Εὐρίσκονται μόνον εἰς τὴν Γουϊάνην καὶ εἰς τὴν Βρασιλίαν, ἀλλ' ὅλα τὰ μουσεῖα κέκτην-

Ὁ Μελισσίτης Σαπφῶ, εἰς φυσικὸν μέγεθος.

ται τοιαῦτα, νεκρὰ μὲν, διατηροῦντα δὲ ὅλην τῶν χρωμάτων τὴν λαμπρότητα.

ΕΡΕΪΠΙΑ ΤΗΣ ΣΕΛΕΥΚΕΙΑΣ.

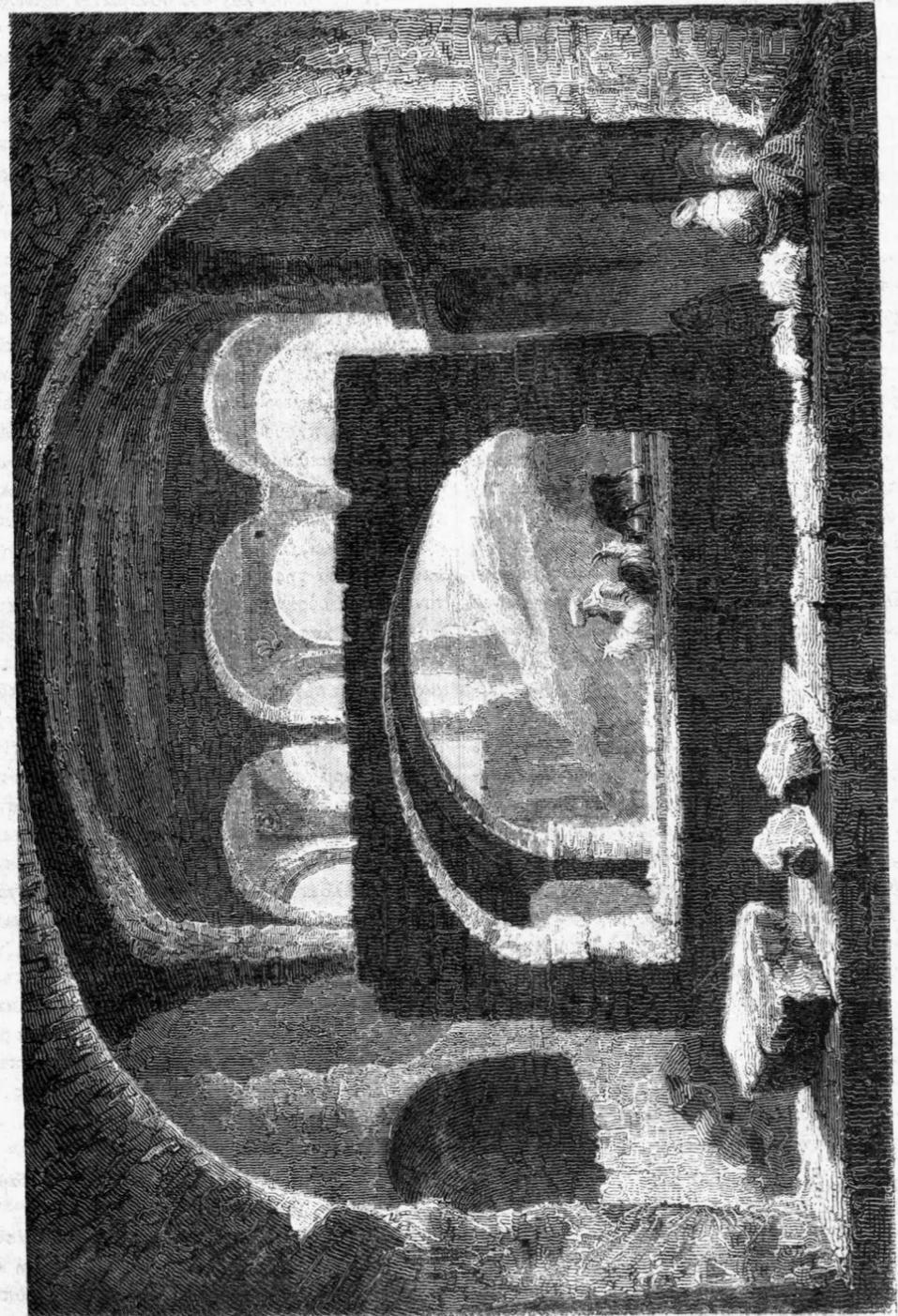
Ἐξ ἀρχαῖαι πόλεις, κτισθεῖσαι ὑπὸ Σελεύκου τοῦ Νικατόρος—ερατηγοῦ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ ὀδηγοῦ τῶν ἐλεφάντων του, λαβόντος εἰς τὸ μερίδιόν του τὴν Βαβυλωνίαν καὶ Μηδίαν, ἔπειτα δὲ προσκλήσαντος τὴν Συρίαν, Ἀρμενίαν, Μεσοποταμίαν καὶ μέρος τῆς Κιλικίας, — ἐξ ἀρχαῖαι πόλεις ἐκλήθησαν Σελεύκειαι, ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ἄλλ' ἢ περὶ τῶν ἐρεϊπίων τῆς ὁποίας προτιθέμεθα σήμερον νὰ εἰπώμεν

ὀλίγα τινά, εἶναι ἢ ἐπὶ τοῦ Ὀρόντου ποταμοῦ, πρωτεύουσα τῆς Σελευκίδος ἐν τῇ Συρίᾳ.

Ἀριστερόθεν αὐτῆς ὑψοῦται τὸ ὄρος Κάσιον, πολὺ ὑπερέχον τῶν ἄλλων τῆς Συρίας· τούτου ἡ κορυφή ἐγείρεται ὡς οὐρανομήκης πυραμῆς βράχων ὑπεράνω βαθυτάτων κοιλάδων καὶ φρικτῶν βαράθρων. Ὁ Πλίνιος δίδει εἰς αὐτὸ τεσσάρων μιλίων ὕψος κατὰ κᾶθετον· ὑπερβολὴ συνήθης εἰς τοὺς ἀρχαίους, ὡσάκις περιγράφωσι καταρράκτας, ὄρη, ἢ ποταμούς. Τὸ ὄρος Κάσιον εἶναι φαλακρὸν, ἀλλ' ἐν ταύτῃ τῇ γυμνότητι του θαυμαστότερον ἢ ἂν ἐσκεπάζετο ὑπὸ πυκνῶν δασῶν, ὡς τὰ περὶ αὐτὸ ἄλλα· ὅτε δὲ μάλιστα αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου χρυσῶνῶσι τὴν μονήρη καὶ ξηρὰν κορυφήν του παριστᾷ ἀληθῶς μεγαλοπρεπὲς θέαμα.

Εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Σελευκείας, βλέπει τις πολλαχού διεσπαρμένα ἐρεΐπια· ἐκεῖ δεικνύται ἐξ ἀρχαίας παραδόσεως εἰς τὸν περιηγητὴν ὁ τόπος ἐνθα ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπιβάς, ἀπέπλευσεν εἰς ἄγνωστον γῆν, στέλλομενος ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας. Καὶ ἡ μὲν θεὰ τῆς χώρας εἶναι καὶ σήμερον ἢ

αὐτὴ ὡς τότε· τὸ ὄρος Κάσιον ὁμοίως ἀδενδρον κα ξηρὸν· ὁ ποταμὸς Ὀρόντης ῥέων περὶ τὴν βᾶσιν του· ἀλλὰ ποῦ ἢ Σελεύκεια μετὰ τῶν ναῶν, τῶν στοῶν καὶ τῶν μεγάρων αὐτῆς; Μόνος καὶ ἐνταῦθα ὁ βοσκὸς κεῖται μεταξὺ ἐρεϊπίων, ἀγρυπνῶν ἐπὶ τοῦ ποιμνίου του, περιζητοῦντος ἐπὶ τῆς παραλίας ἀθλίαν τινὰ νομὴν, ἢ

Τάφοι ἀρχαῖοι ἐν Σελευκείᾳ.

δὲ θάλασσα κατακτῶσα καθ' ἐκάστην τὰ λείψανα τοῦ ἀρχαίου μεγαλείου, πλήττει καὶ ἀποπλύνει μετὰ φλοίσβου τοῦ ὄρους τοὺς πρόποδας.

Τὰ περὶ τὴν Σελεύκειαν ἐρεΐπια τόσον εἶναι καταπεφραγμένα, ὥστε παρίστανται σχεδὸν ὡς ἀπρόσιτα. Δίδομεν τὴν εἰκόνα ἐνός τῶν κοιμητηρίων τῆς ἀρχαίας πόλεως. Ἐκεῖ, ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ ὄρους, βλέπει τις

κρύπτας πολλὰς, ὅπου ἐτίθεντο κατὰ τοὺς ἀρχαίους καιροὺς ἐκείνους λάρνακες καὶ σαρκοφάγοι, ὡς εἰς ἄσυλον οἶονεῖ ἐκκρεμές μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς· ὡς εἰς μὲν ἡ εἰρήνης καὶ μελαγχολίας, ὅπου ἄλλο δὲν ἀκούεται, εἰ μὴ ὁ κρωγμὸς τῶν ὀρνέων καὶ ὁ ῥόγχος τῶν κυμάτων, καὶ τῶν ἀνέμων ὁ συριγμὸς.

Ὅλοι οὗτοι οἱ τύμβοι, οἱ μεγαλοπρεπεῖς καὶ ὑπὲρ μεί-

ρῶν ἐντέγων ἐξεργασμένοι, ἐπιμαρτυροῦσι τὸν πλοῦτον τῆς Σελευκείας καὶ τὴν παλαιὰν τοῦ τόπου λαμπρότητα· διακρίνονται δὲ καὶ ἴχνη τῆς πετρίνης κλίμακος δι' ἧς, κατὰ τοὺς ἱστοριογράφους, κατέβαινον οἱ κάτοικοι ἀπὸ τοῦ ὄρους εἰς τὴν βαθυτάτην φάραγγα ὅπου ἔκειτο ἡ πόλις, καὶ εἰκάζεται ὅτι αὐτόθι ἦτο ἡ ἐν τῷ βράχῳ ἐσκαμμένη τεχνητὴ διώρυξ, δι' ἧς ἡ πόλις συνεκοινωνεῖ μετὰ τῆς θαλάσσης.

ΔΙΗΓΗΜΑ. --- ΤΟ ΒΑΡΑΦΟΝ.

(Ἴδε σελ. 74.)

Ὁ Ὀβερράιζερ ἦτο νέος, τὴν μὲν κόμην ἔχων μέλαιναν, τὴν δὲ ὄψιν ζωηράν· ἀλλ' ἡ ἐπιδερμὶς του, ὡς ἡλιοκαῆς, οὐδέποτε ἦτο ἐπιδεικτικὴ ἐρυθρίματος, οὔτε στιγμαίου. Συγκινήσεις αἰτίνες θὰ καθίστων καταπόρφυρον τὴν παρειὰν παντός ἄλλου, εἰς τὴν τοῦ Ὀβερράιζερ μόνον ἐλαφρόν τινα σπασμὸν ἐπροξένουν, μάλιστα ὄρατον καὶ τοῦτον, ὡσάν ἡ μηχανὴ ἦτις βάλλει εἰς κυκλοφορίαν τὸ αἷμα καὶ ἀναβιβάζει αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν διεβίβαζεν εἰς τὰς φλέβας του ἄλλο τι βρευστόν, καὶ τοῦτο ἐξηντημένον. Ἦτο ἐν τούτοις εὐρωστότατος, καὶ καλὴν εἶχε τὴν ἀναλογίαν τῶν μελῶν, καὶ ὠραῖα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου· ἀλλ' ἔλειπεν ἐξ αὐτῶν ἁρμονία τις, καὶ δυσκόλως ἠδύνασο νὰ εἴπῃς πῶς ἂν μετεβάλλετο ὀλίγον ὁ σχηματισμὸς των θὰ διωροβουτο αὐτὴ ἡ ἔλλειψις. Καὶ πρῶτον ἐφαίνετο ὅτι τὰ χεῖλη του ἔπρεπε νὰ ἦσαν ὀλιγώτερον παχέα καὶ ὀλαιμὸς του λεπτότερος. Ὅπως δὴποτε, ταῦτα ἦσαν ἀνεκτά· ἀλλὰ τὸ μᾶλλον ἀπαρέσκον ἐν τῇ φυσιογνωμίᾳ του, ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ του, τοὺς ὁποίους ἐσκέπαζε πάντοτε ὡς τι νέφος ἀλλόκοτον, προφανῶς ἐξαπλούμενον ἐπ' αὐτῶν διὰ τῆς θελήσεώς του· καὶ τότε τὸ βλέμμα του καθίστατο ἀνεξήγητον· ἡ ἐν αὐτῷ διαρκὴς ομίχλη παρεῖχεν εἰς αὐτὸ ἦθος τι δυσανασχετούσης προσοχῆς, ἀποτεινομένης ὅχι μόνον πρὸς ὃν ἦκουεν ὀμιλοῦντα, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ πρὸς ἑαυτὸν, πρὸς τοὺς ἰδίους αὐτοῦ διαλογισμοὺς, παρόντας τε καὶ ἑσομένους. — εἶδος ἐπιτηρήσεως ἀνησυχου καὶ φιλοπόπτου, ἦν ἡσκαί ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ἐπὶ τῶν περὶ αὐτὸν, οὐδέποτε ἀναπαύομενος.

Τοῦτον λοιπὸν τὸν πέπλον εἶχε ῥίψει ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του ὁ Ὀβερράιζερ καὶ ἐπὶ τῆς παρουσίας συνομιλίας του.

— Περὶ τὸν νομίζω, εἶπεν ὁ Βενδάλ, νὰ σὰς εἴπω τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς μου ταύτης· ἦλθα νὰ σὰς διαβεβαιώσω περὶ τῆς ἀγαθῆς φιλίας τοῦ καταστήματος Βίλδιν καὶ Συντροφίας, ὡς καὶ περὶ τῆς ὑγιούς πιστώσεως ἣν ἔχετε παρ' ἡμῖν, καὶ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ σὰς φανῶμεν ὠφέλιμοι ἐν πάσῃ περιστάσει. Ἐλπίζομεν νὰ λάβωμεν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σὰς δεχθῶμεν ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὴν οἰκίαν μας, ἅμα τὴν τακτοποιήσωμεν· ὁ Βίλδιν καταγίνεται εἰς ἀναδιοργάνωσιν αὐτῆς· κωλυόμενος δὲ καὶ ὑπὸ τινῶν ἰδιαιτέρων αὐτοῦ ὑποθέσεων, ἔλειψε τῆς ἐπισκέψεως ταύτης. Τὸν Βίλδιν δὲν πιστεύω ἀκόμη νὰ ἐγνωρίσετε.

— Ὅχι, δὲν τὸν γνωρίζω.

— ὦ, θὰ εὐαρεστηθῆ πολὺ ἐκ τῆς γνωριμίας σας. Πρὸ πολλοῦ ἤδη εἴσθε εἰς τὸ Λονδίνον καταστημένος, κύριε Ὀβερράιζερ;

— Ὅχι, πρὸ ὀλίγου.

— Καὶ ἡ δεσποσύνη ἀνεψιά σας . . . ἐνυμφεῖσθαι ἔκτοτε;

— Ὅχι, εἶναι ἔτι ἀνυμφος.

Ὁ Γεώργιος ἔρριψε περὶ αὐτὸν βλέμμα ἀναζητοῦν ἴχνος τι τῆς παρουσίας τῆς νεάνιδος.

— Σὰς συνώδευεν εἰς τὸ Λονδίνον; ἠρώτησεν.

— Εἶναι εἰς τὸ Λονδίνον.

— Πότε λοιπὸν καὶ ποῦ δύναμαι ν' ἀξιώθω τῆς τιμῆς νὰ ἐπαναφέρω ἑμαυτὸν εἰς τὴν μνήμην της;

Ἀπέβαλεν ὁ Ὀβερράιζερ τὸ νέφος του, καὶ πάλιν συνέλαβε τὸν Βενδάλ ἀπὸ τῶν ἀγκῶνων.

— Μεταβαίνομεν ἐπ' ἀνάω, τὸν εἶπεν.

Ὡς ἀνέτοιμος ὁ Γεώργιος πρὸς τοιαύτην ἐπίσκεψιν, καίτοι ἐπεπόθει αὐτὴν ἐξ ὅλης ψυχῆς, συνεταιράχθη μὲν ὀλίγον, ἀλλὰ καὶ ἠκολούθησε τὸν Ὀβερράιζερ ἀναβαίνοντα ἤδη τὴν κλίμακα.

Εἰς ἓνα τῶν θαλάμων τοῦ ἀνωτέρου πατώματος, κόρη τις ἐκάθητο πλησίον ἐνὸς τῶν παραθύρων· ἐκεῖ καὶ γυνὴ τις πρεσβυτέρα αὐτῆς εἶχε τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὴν θερμάστραν, καίτοι πῦρ δὲν ὑπῆρχεν ἀναμμένον, ἐπεὶδὴ ἦτο θερος. Ἡ γυνὴ ἐκράτει καὶ ἐκαθάριζε χειρόκτια· ἡ νέα ἐνησχολεῖτο εἰς κεντήματα. Εἶχε πλουσίαν, βαρύτιμον κόμην ξανθὴν, χαριέντως διαμεμερισμένην εἰς πλεξίδας, λευκὸν δὲ καὶ στοργγύλον μέτωπον, ἀληθῶς ἑλβετικόν. Ἀλλὰ καὶ τὸ πρόσωπόν της ἦτο ερογγυλότερον συνήθους ἀγγλικοῦ προσώπου, ἡ δ' ἐπιδερμὶς ἐξαισίου καθαρότητος, καὶ τὰ ὠραῖά της ὄμματα, τὰ γλαυκὰ, ἀνεμίμνησκον τὸν αἴθριον οὐρανὸν τῶν ὀρεινῶν τόπων. Καίτοι ἦτο ἐνδεδυμένη κατὰ τὰς Ἀγγλίδας, ἐφόρει ἔτι ἰδιότυπὸν τινα στηθόδεσμον, περικνημίδας δὲ ἐρυθρὰς εἰς τὰς γωνίας, καὶ πέδιλα μετὰ πορπῶν ἀργυρῶν, πράγμα ὅλων ἑλβετικόν. Περὶ δὲ τῆς πρεσβυτέρας, αὐτῆς, ἔχουσα τοὺς πόδας διεσταλμένους καὶ πατοῦντας ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς θερμάστρας, ἐκαθάριζεν, ὡς εἴπομεν, τρίβουσα τὰ χειρόκτια της μετὰ πλείστης ὀσσης προσπάθειας, καὶ οὐδὲν εἶχε βρετανικόν· ἐν αὐτῇ ἔβλεπε ἐναργέστατα τὴν ἑλβετικὴν αὐτὴν, τὴν ζῶσαν ἑλβετικὴν, τὴν γηραιὰν ἑλβετικὴν. Εἶχεν ἡ ῥάχης της τὸ σχῆμα καὶ τὸ πλάτος προσκεφαλαίου καλῶς παραγεμισμένου. Δὲν λέγομεν τι περὶ τῶν σεβασμίων κνημῶν της· ἦσαν ὡς δύο βουναί. Περὶ τὸν λαιμὸν καὶ τὸ στήθος της ἐφόρει μανδύλιον ἐκ βελούδου πρασίνου, καλῶς ἡ κακῶς σκεπάζοντος τὸν πλοῦτον τοῦ πάχους της, μεγάλη δ' ἐνώτια ἐξ ἐπιχρύσου χαλκοῦ, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πέπλον ἐκ γάζης μελαίνης, ἠπλωμένον ἐπὶ τινος εἶδους ἐσγάρμας ἐκ σιδηροῦ σύρματος.

— Δεσποσύνη Μαργαρίττη, εἶπε πρὸς τὴν ἀνεψιάν του ὁ Ὀβερράιζερ, ἐνθυμῆσαι τὴν εὐγενίαν σου;

— Νομίζω, ἀπεκρίθη ἡ νεάνις μετὰ συστολῆς ἐγειρομένη, καὶ πῶς τεταραγμένη· νομίζω ὅτι εἶναι ὁ κύριος Βενδάλ;

— Νομίζω κ' ἐγὼ, τρώντι, ὅτι εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἐπρόσθεσεν ὁ Ὀβερράιζερ τραχέως πῶς. Ἐπιτρέψατε, κύριε Βενδάλ, νὰ σὰς παρουσιάσω εἰς τὴν κυρίαν Δόρ.

Ἡ γηραιὰ δεσποῖνα, ἣτις εἶχε περάσει τὴν ἀριστερὰν τῆς χεῖρας εἰς τὸ ἐν τῶν χειροκτιῶν, ἠγέρθη τότε ὀρθία, εἶδεν ὑπεράνω τῶν πλατέων τῆς ὤμων, ἔπειτα δ' ἐκάθησεν εἰς τὴν ἑδραν τῆς, καὶ πάλιν ἤρχισε νὰ τρίβῃ.

— Ἡ κυρία Δόρ, εἶπε μειδιῶν ὁ Ὀβερράιζερ, ἔχει τὴν καλωσύνην νὰ ἐπιμελῆται τὰ τριβόμενα καὶ τὰ κηλιδούμενα τῆς οἰκίας. Χάρις εἰς τὴν κυρίαν Δόρ, ἡ ἀ-

μέλεια καὶ ἡ ἀκαταστασία μου δὲν ἀποφαίνονται· ἂν μὲ βλέπετε καθάριον καὶ ὁπωσοῦν κόσμιον, εἰς ὑτὴν τὸ χρεωστῶ.

Συγχρόνως δὲ ἡ κυρία Δόρ, ἐγείρασα τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ παρατηρήσασα κηλιδά τινα ἐπὶ τοῦ Ὀβερράιζερ, ἤρχισε νὰ τὸν τρίβῃ τάχιστα.

Ὁ Γεώργιος Βενδάλ ἔλαβε θέσιν πλησίον τοῦ ἐργαλείου τῆς δεσποσύνης Μαργαρίττης, καὶ πρῶτον πάντων ἔρριψε βλέμμα κλοπιμαῖον ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ φαυροῦ ὅστις ἐφαίνετο δύνων εἰς τῆς κόρης τὸ περιστήθιον· οὕτως, ἔπραττεν ὁ Βενδάλ κατὰ διάνοιαν ὅ,τι πράττει προσκυνητῆς ὄστις, μετὰ μακρὰν ὁδοπορίαν, ἀφίχθη τέλος ἐνώπιον τοῦ ἀγίου, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ.

Ἐκάθησε δὲ τότε καὶ ὁ Ὀβερράιζερ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θαλάμου, καὶ βαλὼν τοὺς ἀντίχειρας ἐντὸς τῶν θυλάκων τοῦ ἐσωκαρδίου του, ἐπανελάβε τὴν συνήθη νεφέλην.

— Πρὸ ὀλίγου ὁ θεὸς σας μ' ἔλεγε, δεσποσύνη, — ἤρχισε λέγων ὁ Βενδάλ, ὅτι τόσο μικρὸς εἶναι ὁ κόσμος, ὥστε οἱ παλαιοὶ γνώριμοι ἀνευρίσκονται παντοῦ, καὶ ὅτι εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποφεύγωμεν ἀλλήλων τὰς συναπαντήσεις· εἰς ἐμὲ ὅμως ὁ κόσμος ἐφαίνετο ἀχανῆς ἀφότου σὰς εἶχα ἰδῆ κατὰ πρῶτον.

— Ὁδοπορήσετε πολὺ ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ; ἠρώτησεν αὐτὸν ἡ Μαργαρίττη· ἀπήλθετε πολὺ μακρὰν;

— Ὅχι τόσο· μόνον ἕως εἰς τὴν ἑλβετικὴν κατ' ἔτος μετέβαινα . . . Καὶ ἀληθῶς, πολλάκις ἐπεθύμησα νὰ ἦτο ὁ μικρότατος οὗτος κόσμος ἔτι μικρότερος, ὥστε νὰ συναπαντῶμαι συνεχέστερον μετὰ γνωρίμων παλαιῶν . . .

Ἡ εὐειδὴς Μαργαρίττη ἠρυθρίασε, καὶ πρὸς τὸ μένος τῆς κυρίας Δόρ ἔρριψεν ἓν βλέμμα.

— Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἰδοὺ μὰς ἐπανευρίσκετε, κύριε Βενδάλ, εἶπεν. Ἐχετε δὲ σκοπὸν νὰ μὰς ἀφίσετε ἐκ νέου;

— Δὲν πιστεύω· ἡ παράδοξος σύμπτωσης ἐξ ἧς μ' ἐδόθη νὰ σὰς ἐπανίδω, μοὶ παρέχει ἐλπίδα περὶ τοῦ ἐναντίου.

— Καὶ ποία εἶναι αὐτὴ ἡ σύμπτωσης;

Ἡ ἀπλὴ αὐτῆς ἐρώτησις, γενομένη μετὰ τῆς ἐγγωρίου προφορᾶς, καί τινος τόνου δηλωτικῆς συγκινήσεως καὶ περιεργείας, ἐγοήτευσε τὸν Γεώργιον. Ἀλλὰ συγχρόνως συνήρπασεν ὁ ὀφθαλμὸς του καὶ λοξὸν τι βλέμμα τῆς Μαργαρίττης πρὸς τὴν κυρίαν Δόρ. Τοῦτο τὸ βλέμμα, καίτοι ὡς ἡ ἀστραπὴ ταχὺ, τὸν ἀνησυχῆσε, καὶ ἔκτοτε παρετήρει μετὰ προσοχῆς τὴν πρεσβυτίδα.

— Ἡ τύχη, εἶπεν, ἠβουλήθη νὰ γίνω συνέταρος ἐνὸς ἐμπορικοῦ καταστήματος τοῦ Λονδίνου, πρὸς τὸ ὁποῖον ἐυστήθη σήμερον ὁ Κ. Ὀβερράιζερ ὑπό τινος ἄλλου καταστήματος ἐμπορικοῦ ἐν ἑλβετία, μετὰ τοῦ ὁποίου ἔχομεν κοινὰ συμφέροντα. Δὲν σὰς εἶπε περὶ τούτου;

— Ὅχι, δὲν τὴν εἶπα· ἀνέκραξεν ὁ Ὀβερράιζερ, εἰσελθὼν ἐκ νέου εἰς τὴν ὀμιλίαν· τὴν δὲ ἀνευ τοῦ νέφους του. — Δὲν ἠθέλησα νὰ τὴν εἴπω, διότι ὁ κόσμος, ὡς ἐλέγαμεν, εἶναι τόσο μικρὸς, καὶ τόσο μονότονος, ὥστε κάλλιον εἶναι ν' ἀφίγη τις εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν σπανίαν τέρψιν τοῦ νὰ βλέπουν ἐξ ἀπρόοπτου τὰ εὐχάριστα πράγματα. Εἶναι εὐχάριστον πρᾶγμα ἡ ἀπάντησις ἀπρόοπτον τινὸς εἰς τὸν δρόμον τῆς καλότυχης αὐτῆς ζωῆς. Ναί, δεσποσύνη, τὰ πράγματα συνέβησαν καθὼς σὲ εἶπεν ὁ κύριος Βενδάλ. Ὁ κύριος Βενδάλ, ὅστις κατάγεται ἀπὸ μίαν οἰκογένειαν διακε-

κρίμενην, ἀπὸ ἓνα περιφανῆ οἶκον, κατεδέχθη, ὡς βλέπετε, νὰ δοθῆ εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς τὸ ταπεινὸν ἡμῶν ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀληθῶς ἐξευγενίζεται συγκαταλεγόμενον εἰς αὐτὸ τοιούτων ἀνθρώπων, ὁποῖος ὁ κύριος Βενδάλ. Τὸ δυστύχημα, τρώντι, τοῦ ἐμπορίου καὶ ἡ γυδαίότης του προέρχονται ἐκ τοῦ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος μηδαμινός . . . ἡμεῖς, λόγου χάριν, πτωχοὶ ἐκεῖ χωριάται . . . διδόμενοι εἰς αὐτὸ, δυνάμεθα παντοῦ δι' αὐτοῦ ν' ἀποχωρήσωμεν. Κύτταξε τώρα, φίλτατε Βενδάλ· ὁ πατὴρ τῆς δεσποσύνης Μαργαρίττης, ὁ πρεσβύτερος τῶν ἐκ τῆς πρώτης γυναικὸς ἀδελφῶν μου, ὅστις, ἂν ἔζη σήμερον, θὰ εἶχε τὸ διπλάσιον τῆς ἡλικίας μου, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὰ βουναίμας βακενδύτης καὶ ἀν πόθητος, καὶ ἐθεώρησεν ἑαυτὸν εὐτυχῆ ὅτι εὐρῆκεν ὑπηρεσίαν εἰς ἐν ξενοδοχεῖον, κάτω εἰς τὴν κοιλάδα, ὅπου ἔτραγε μετὰ τοὺς σκύλους καὶ τὰ μουλάρια. Ἐκεῖ, ἔγινε κατ' ἀρχὰς ἱπποκόμος, ἔπειτα ὑπρέτης τῆς τραπέζης, ἔπειτα μάγειρος. Τότε ἐπῆρε κ' ἐμὲ, καὶ μ' ἔβαλε νὰ μαθητεύσω πλησίον ἐνὸς περιφημοῦ ὀρολογιοποιῦ, γείτονός του. Ἡ σύζυγός του ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ τοκετοῦ, γεννῶσα τὴν δεσποσύνην Μαργαρίττην. Οὐδ' αὐτὸς ἐπέζησε πολὺν καιρὸν. Ἄφησε τὴν Μαργαρίττην, οὔτε ἀνήλικον, οὔτε ἐνήλικον. Κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς του, ἐευστήσε τὴν θυγατέρα του εἰς ἐμὲ, καὶ προφορικῶς μ' εἶπε τὴν διαθήκην του· «Ὅλα εἰς τὴν Μαργαρίττην, καὶ τόσα κατ' ἔτος εἰς σὲ, μὲ εἶπεν. Εἶσαι νέος, ἀλλ' ἔσο ὁ κηδεμὼν της· ποτὲ μὴ ὑπερφηρανευθῆς δι' ὅσα ἔχης, ἡ δι' ὅσα ἂν ἀποθησαυρίσης. Γνωρίζεις καὶ τὸν δύο μας τὴν καταγωγὴν· καὶ οἱ δύο ἐγεννήθημεν χωρικοὶ ἀσήμαντοι καὶ ἄθλιοι· τοῦτο πάντοτε νὰ ἐνθυμῆσαι.» Καὶ ἀληθῶς τὸ ἐνθυμοῦμαι πάντοτε. Χωρικοὶ λοιπὸν ἐγεννήθημεν, καθὼς καὶ ὅλοι μου οἱ συμπατριῶται, οἵτινες σήμερον ἐπαγγέλλονται τὸ ἐμπόριον εἰς τὴν Σόγειον Πλατεῖαν. Χειρώναντες! . . . ὅλοι χειρώναντες! . . .

Καὶ ἔβαλε τοὺς γέλωτας, σφίγγων ἐνταῦτ' αὐτοὺς βραχίονας τοῦ Βενδάλ.

— Βλέπετε λοιπὸν; ἀνέκραξε· βλέπετε ὁποῖον εὐτύχημα, ὁποῖα δόξα τοῦ ἐμπορίου, ὅταν αὐτὸ ἀναδεικνύεται ὑπὸ ἐνὸς εὐγενούς, ὁποῖος εἴσθε!

— Τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν κρίνω οὕτω τὰ πράγματα, ὑπέλαθεν ἡ Μαργαρίττη ἐρυθρίωσα καὶ ἀποφεύγουσα τὸ βλέμμα τοῦ Βενδάλ περιδεῶς πῶς· ἐγὼ νομίζω ὅτι τὸ ἐμπόριον ποσῶς δὲν ἀτιμάζεται πραττόμενον ὑπὸ ἀνθρώπων καταγωγῆς ἀφανούς, καθὼς εἶναι ἡ καταγωγὴ μας.

— Προσοχή! δεσποσύνη Μαργαρίττη, προσοχή! εἶπεν ὁ Ὀβερράιζερ· λησμονεῖς ὅτι ὀμιλεῖς ἐντὸς τῆς ἀριστοκρατικῆς Ἀγγλίας!

— Ἐγὼ δὲν ἐντρέπομαι λέγουσα τοῦτο, ὑπέλαθεν ἡ νεάνις, ἡσυχωτέρα καὶ μεταστρέφουσα τὸ κέντημα εἰς τὰς γείρας της. Ἀγγλὶς ἐγὼ δὲν εἶμαι· μᾶλλον δὲ σεμνύνομαι οὕσα ἑλβετικὴ, καὶ θυγάτηρ ἀνθρώπου ὀρεσιβίου μάχιστα. Πολὺ καλὰ τὸ λέγω, καὶ τὸ κηρύττω, ὅτι ὁ πατὴρ μου ἦτο χωρικός.

Εἰς τὰς τελευταίας λέξεις ταύτας, τόσο προφανῆ διεδήλωσεν ἡ κόρη πόθον ὅπως παύσῃ ὁ γέλωτος οὗτος λόγος, ὥστε ὁ Βενδάλ δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπερασπίσῃ περαιτέρω ἑαυτὸν κατὰ τῶν ὑποκεκρυμμένων σαρκασμῶν τοῦ Ὀβερράιζερ. Τοῦτο μόνον εἶπεν. — Ἐγὼ, δεσποσύνη, συμμερίζομαι τὴν γνώμην σας, ὡς ἔλεγα καὶ εἰς τὸν Κ. Ὀβερράιζερ πρὸ μικροῦ· δύνασθε νὰ τὸν ἐρωτήσετε.

Ἄλλ' ὁ Ὀβερόάιζερ ἔμεινε σιωπῶν.

Ὁ Βενδάλ δὲν ἔπαυε παρατηρῶν τὴν κυρίαν Δόρ. Τὰ νώτ' αὐτῆς τὰ πλατέα ἐφείλκον πρὸ παντός ἄλλου τὴν προσοχὴν του, καὶ ἐν τῷ τρόπῳ καθ' ὃν ἔτριβε τὰ χειρόκτια, ἔβλεπε παράδοξόν τινα παντομιμίαν. Ἐνόσφ μὲν αὐτὸς συνωμίλει μετὰ τῆς Μαργαρίτης, ἡ κυρία Δόρ ἔμεινε ἡσυχος· ἀμα ὅμως ὁ κύριος Ὀβερόάιζερ ἤρχισε νὰ λέγῃ περὶ τῶν χωρικῶν, ἡ καλὴ γυνὴ ἐπανέλαβε τὴν τριβὴν ὡς μαινομένη, καὶ ὡς ἐπικροτοῦσα εἰς τοὺς λόγους του. Τὸ χειρόκτιόν της ἀνυψούτο τότε πρὸς τ' ἄνω, καὶ τόσον καλῶς περιεσφύροτο, ὡς ἀπαξ ἢ δις συνέλαβεν ἐξ αὐτοῦ ὁ Βενδάλ τὴν ιδέαν, ὅτι ἐν τῷ ἀλλοκότῳ τούτῳ παιγνιδίῳ ὑπῆρχεν ἴσως τηλεγραφικὴ τις συνεννόησις· μάλισα δ' ἐπειδὴ ὁ Ὀβερόάιζερ, ἐνῶ ἐφαίνετο μὴ δίδων εἰς τὴν γραίαν κάμμιαν προσοχὴν, οὐδέποτε ἔσφραζε πρὸς αὐτὴν τὰ νώτα.

Ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ Μαργαρίτη ἀπέτρεψε τὴν δυσάρεστον ὁμιλίαν, ἣν δις εἶχον ἀνοίξει ἐνώπιόν της, ἐφάνη εἰς τὸν Βενδάλ οὐχ ἦττον ἀξίος περισκέψεως. Ὁ τόνος τῆς νεανίδος, ἀποτεινομένης πρὸς τὸν κηδεμόνα της, διεδήλου ὡς τινα κεκρατημένην πρὸς αὐτὸν ἀδμηονίαν· ὡς τινα ὀρμὴν βιαίαν ψυχῆς, συνεχομένην εἰσέτι ὑπὸ φόβου. Οὐδέποτε ὁ Ὀβερόάιζερ προσήρχετο πρὸς τὴν Μαργαρίτην, καὶ οὐδέποτε τῇ ἀπέτεινε τὸν λόγον, χωρὶς νὰ προτάξῃ τὴν λείαν λειτουργικὴν λέξιν «δεσποσύνη», καὶ τοῦτο πάντοτε μετὰ τινος εἰρωνίας. Ὡστε ὁ Βενδάλ ἐσυμπέρανε περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου ὅτι ἦτο ἐπιτήδειος σκώπτῃς, καὶ τότε ἐξήγησε πᾶν ὅ,τι εὗρισκεν ἀνεξήγητον μέχρι τοῦδε εἰς αὐτόν.

Ὡσαύτως δὲ ἤρχισε καὶ νὰ ἐνοηθῇ, ὅτι ἡ Μαργαρίτη διετέλει ἐντὸς τῆς οἰκίας ταύτης ὡς αἰχμαλώτος· τοῦλάχιστον δὲν εἶχε τὴν θέλησίν της ἐλευθερίαν· καίτοι δὲ ἀντίστατο πρὸς τοὺς δύο δεσμοφύλακας της διὰ μόνης τῆς ζωηρότητος τοῦ χαρακτῆρός της, βεβαίως ὅμως δὲν θὰ ὑπερίσχυεν αὐτῶν πάντοτε.

Ἡ πέποιθσις αὐτῆς ὅτι ἡ κόρη κατεδυναστεύετο καὶ ἐκρατεῖτο μέχρι βαθμοῦ τινος ἡχμαλωτισμένη, φυσικῶς τῷ λόγῳ νῆξῃσε τὴν ἐπὶ τοῦ Βενδάλ δύναμιν τῶν θελημάτων της. Ἀληθῶς τὴν ἠγάπα· ἀληθῶς διέκειτο περιπαθέστατα πρὸς τὴν νέαν καὶ εὐειδῆ ταύτην Ἐλβετίδα· εἶχε δὲ πᾶσαν ἀπόφασιν νὰ δράξῃ τὴν πρώτην παρουσιασθησομένην εὐκαιρίαν, καὶ νὰ ἐκφράσῃ ὅ,τι ἠσθάνετο.

Ἀλλὰ πρὸς τὸ παρὸν περιωρίσθη παριστῶν ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὴν χαρὰν ἣν θὰ ἐλάμβαναν ἐντὸς ὀλίγου οἱ Βίλδιν καὶ Συντροφία, παρακαλοῦντες καὶ τὴν δεσποσύνην Μαργαρίτην νὰ τιμῆσῃ τὸ κατὰστάμα των διὰ τῆς παρουσίας της. Τοῦτο δὲ, εἶπε, διότι ἡ οἰκία, ὡς παλαιὰ, ἦτο ἀξιοπερίεργος, ἀν καὶ ἐστερεῖτο πολλῶν πραγμάτων τῆς ἀνάγκης, καθὼς πᾶσα οἰκία κατοικουμένη ὑπὸ μόνων ἀνδρῶν.

Δὲν παρέτεινε δὲ πλείωτερον τὴν ἐπίσκεψίν του, ἀλλὰ καταβαίνων, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ὀβερόάιζερ, εἶδεν εἰς τὴν αὐλὴν ἀνθρώπους πολλοὺς ἀπειρίας μορφῆς, ῥυπαροὺς, καὶ ἐνδεδυμένους καθὼς οἱ Ἐλβετοὶ συνήθως· τούτους δὲ ἀπώθει ἔμπροσθέν του ὁ Ὀβερόάιζερ ἀποτόμως, λέγων ὀλίγας τινὰς λέξεις εἰς τὴν χυδαίαν γλῶσσαν τῆς πατριδος των.

— Συμπατριωταί μου, εἶπε· πτωχοὶ συμπατριωταί μου, ὑπὸ εὐγνωμοσύνης ἀφοσιούμενοι εἰς ἐμὲ ὡς κύνες, διὰ μικρὰς καὶ ἀσημάντους εὐεργεσίας μου πρὸς

αὐτοὺς. Λοιπὸν χαίρετε, κύριε Βενδάλ· ἐλπίζω νὰ βλέπωμεθα συνεχῶς. Ἐχὼ πολλὴν εὐχαρίστησιν . . .

Καὶ συγχρόνως ἐσφιγξε πάλιν δις τοὺς ἀγκῶνας τοῦ Γεωργίου, ὅστις ἐξῆλθε τέλος εἰς τὴν ὁδόν.

Ἐνῶ καθυθύνετο πρὸς τὴν Πλατείαν τῶν Κουζουλῶν, ἐφαίνετο πρὸ τῶν ὀμμάτων του ὡς ἀεροθατοῦσα καὶ προπορευομένη ἡ Μαργαρίτη ἐνώπιον τοῦ ἐργαλείου της· ἀλλ' ἔβλεπε συγχρόνως καὶ τὸν πλατὺν ὄμον τῆς κυρίας Δόρ τηλεγραφούσης. Εὐρῆκε δὲ τὸν Βίλδιν κεκλεισμένον μετὰ τοῦ δικηγόρου Βίντρη. Αἱ θύραι τῆς οἰκοπέρας ἦσαν ἀνοικταί. Ἀνάπτει ὁ Βενδάλ ἐν κηρίον, καταβαίνει εἰς τὸ ὑπόγειον, καὶ προχωρεῖ ζητῶν τινα. Ἡ χαριτωμένη μορφή της Μαργαρίτης προεπορεύετο πάντοτε ἔμπροσθέν του, τὴν ὁρμὴν ἄνευ τῶν νώτων τῆς κυρίας Δόρ.

Οἱ θόλοι τῆς οἰκοπέρας ταύτης ἦσαν εὐρεῖς καὶ παμπάλαιοι, ἐκεῖ δ' ὑπῆρχε καὶ τις κρύπτη περιεργατάτη· διότι κατὰ τινὰς μὲν ἡ οἰκοδομὴ αὐτῆ ἦτο ἀλλοτέποτε μοναστήριον, κατ' ἄλλους δὲ ναός. Ὁ βαρὺς ἐκεῖνος ἀήρ, ἡ χωματίνη ὁσμὴ τοῦ εὐρωτιῶντος ἐδάφους καὶ τῶν τοίχων, ὁ ἐκ τοῦ κυλίσματος τῶν ὀχημάτων κρότος ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, ὁμοιος πρὸς βροντῆν, πάντα ταῦτα συνεφώνουν μετὰ τῶν ἐντυπώσεων τοῦ Γεωργίου, φανταζομένου τὴν Μαργαρίτην ἀδιακόπως μετὰ τῶν δύο δεσμοφυλάκων της καὶ ἀνθισταμένην. Ἀφοῦ προσέβη ἱκανὰ βήματα πρὸς τὸ βάθος βλέπων ἔνθεν καὶ ἔνθεν τὰς τάξεις τῆς σκοτεινῆς οἰκοπέρας, ἀπήντησε πλαγίαν τινα, θολοσκεπῆ καὶ ταύτην, δίοδον, ὅπου διέκρινε φῶς ὅμοιον πρὸς ὃ ἔφερε καὶ αὐτός.

— Ζῶν, εἶσαι σύ; ἠρώτησεν.

— Ἐγὼ ἐρωτᾷς ἀν ἤμει; Σὲ μᾶλλον ἔπρεπεν ἐγὼ νὰ ἐρωτήσω, κύριε Γεώργιε, ἀν ἤσαι ἡ αὐθεντία σου. Ἐδῶ εἶναι τὸ ἔργον τὸ ἐδικόν μου, καὶ ὄχι τῆς αὐθεντίας σου.

— Αἶ, σιωπα! μὴ μαλώνῃς.

— Ἐγὼ δὲν μαλώνω, ἀλλ' ἀν μαλώνη κἀναῖς μέσα μου, εἶναι τὸ κρασί ὅπου ἀναπνέω, καὶ ποτιζομαι ἀδιακόπως ἀπὸ ὅλους μου τοὺς πόρους. Ἡ γωνία βεβαιώσου, νὰ ἔμεινε ἐδῶ ἀκόμη κάμποσιν ὥραν, ὥστε νὰ σὲ ζαλίωσῃ ἡ ἀναθυμίασις, θὰ εἶχες νὰ νὰ μὲ εἰπῆς . . .

Ἀλλὰ, μὲ τὸ καλὸ· ἐμβήκεις λοιπὸν, κύριε Γεώργιε, τακτικὰ πλὴν εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ καταστήματος;

— Τακτικὰ, Ζῶν, ναί· καὶ ἐλπίζω αὐτὸ νὰ μὴ σὲ ἦναι δυσάρεστον· πῶς;

— Ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ! Ὅμως τὸ κρασί ὅπου ῥοφῶ ἀπὸ τοὺς πόρους, καὶ εἶναι μουρμούρικον, μὲ λέγει ὅτι εἶσθε πολὺ νέοι. Εἶσθε καὶ οἱ δύο πολὺ νέοι.

— Τί νὰ γίνῃ, Ζῶν! αὐτὸ εἶναι δυσύχημα, τὸ ὁποῖον θὰ εὐρωμὲν τρόπον νὰ διορθώσωμεν μίαν ἡμέραν.

— Ὡ, βέβαια· ἐγὼ ὅμως ὅστις εὐρίσκω τὸν τρόπον πῶς νὰ γερῶ κάθε χρόνον, δὲν θὰ φθάσω νὰ σὰς ἰδῶ φρονίμως, καθὼς χρειάζεται.

Καὶ ὁ Ζῶν, τόσον εὐηρεσθήσῃ ἐκ τῆς ἀπαντήσεώς του, ὥστε ἔβαλε τοὺς μεγάλους του γέλωτας.

— Τὸ λυπηρὸν εἶναι, ἐπρόσθεσεν ἔπειτα, ὅτι ὁ κύριος Βίλδιν, ἀφότου διεθύνει τὸ κατὰστάμα, ἤλλαξε τὴν τύχην του· καλὰ νὰ στοχασθῆς αὐτὸ ὅπου σὲ λέγω.

Ἡ τύχη τοῦ καταστήματος ἤλλαξε. Ὁ πρὸ ζοχασθῆς καὶ ὁ ἴδιος. Ἐγὼ ἐδῶ μέσα κατέτριψα ὅλην τὴν ζωὴν μου, καὶ εἰξεύρω τί σὲ λέγω. Ἐμὲ ποτὲ δὲν ἠπάτησαν ὅσα παρετήρησα ἀπ' ἐδῶ κάτω. Γνωρίζω καὶ πότε

θὰ βρέξῃ, καὶ πότε θ' ἀλλάξῃ ὁ καιρὸς, καὶ πότε θὰ σηκωθῇ ἄερας, καὶ πότε ὁ οὐρανὸς ἐπάνω καὶ ὁ ποταμὸς ἐξῶ θὰ καλωσνεύσουν. Ὅμοιος λοιπὸν γνωρίζω καὶ ἀν πλησιάζῃ ν' ἀλλάξῃ ἡ τύχη μας.

— Συντείνου ἀράγε εἰς τὰς προφητείας σου, Ζῶν, καὶ αὐτὰ τὰ φυτὰ, τὰ φυτρωμένα εἰς τοὺς τοίχους σου; ἠρώτησεν ὁ Βενδάλ, στρέψας τὸ φῶς του πρὸς ἀμαυροὺς τινὰς σωροὺς παμμεγέθων μυκήτων, κρεμαμένων εἰς τοὺς θόλους, ἀληθῶς δυσαρέστων καὶ ἀηδῶν τὴν ὄψιν.

— Μάλιστα, κύριε Γεώργιε, ἀπεκρίθη ὁ Ζῶνς ὀπισθοχωρήσας δύο βήματα· καὶ αὐτὰ συντείνου εἰς τὰς προφητείας μου· καὶ, ἀν θέλῃς ν' ἀκούσῃς τὴν συμβουλήν μου, πρόσεξε, μὴ βάλῃς χερί εἰς αὐτὰ τὰ ἀχρεῖα μανιτάρια!

Ὁ Βενδάλ εἶχε λάβει ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ζῶν σὺν τινὰ μακρὰν, καὶ ἔπαιζε ψαύων δι' αὐτῆς τὰ περιέργα ταῦτα φυτὰ.

— Τῶνόντι, εἶπε, νὰ μὴ τὰ ἐγγίξω; Καὶ διατί;

— Ἐρωτᾷς διατί; Διότι αὐτὰ γεννῶνται ἀπὸ τὰς ἀναθυμιάσεις τοῦ κρασιοῦ, καὶ ἀπ' αὐτὰ εἰμπορεῖς νὰ καταλάβῃς τί ἐμβαίνει εἰς τὸ σῶμα ἐνὸς ἀθλίου ὅστις κάθηται καὶ ὑπηρετεῖ ἐδῶ μέσα τριάντα ἔτη ὀλόκληρα· πρῶτον· καὶ δεύτερον, διότι θὰ πέσουν ἐπάνω σου κάποια βρωμερὰ σκολήκια, τὰ ὅποια εἶδα νὰ σαλεύουν μέσα εἰς αὐτὰς τὰς παχείας πῆττας τῆς μούχλας, — προσέθηκεν ὁ Ζῶνς κρατούμενος εἰς ἀπόφασιν· — ἀλλ' εἶναι καὶ ἕνας τρίτος λόγος, κύριε Γεώργιε μου . . .

— Ποῖος;

— Εἰς τὴν θέσιν σου, ἐγὼ δὲν θὰ ἔπαιζα μὲ αὐτὴν τὴν σχίζαν· καὶ τὴν αἰτίαν θὰ σὲ τὴν εἶπῶ, ἀν θέλῃς νὰ ἐξέλθωμεν ἀπ' ἐδῶ μέσα. Παρατήρησε τὸ χρῶμα αὐτῶν τῶν μανιταριῶν, κύριε Γεώργιε.

— Τὸ βλέπω.

— Ἐλα! τὸ καλὸν ὅπου σοῦ θέλω, κύριε Γεώργιε, παγαίνωμεν ἐξῶ ἀπ' ἐδῶ.

Ἀπεμακρύνθη δὲ τότε μετὰ τοῦ λύχνου του, καὶ ὁ Βενδάλ τὸν ἠκολούθησε μετὰ τοῦ κηρίου.

— Λέγε με λοιπὸν, Ζῶν· αὐτὸ τὸ χρῶμα τῶν μανιταριῶν; . . .

— Ὅμοιάζει ὡσὰν τὸ αἷμα, κύριε Γεώργιε.

— Ἐχεις τῶνόντι δίκαιον . . . Καὶ ἔπειτα; . . .

— Καὶ ἔπειτα, κύριε Γεώργιε, λέγουσιν ὅτι . . .

— Ποῖοι λέγουσιν;

— Δὲν εἰξεύρω ποῖοι τὸ λέγουσιν. ὑπέλαβεν ὁ γέρον Ζῶνς δυσθυμῆσας ἐκ τῆς ἀλόγου ταύτης ἐρωτήσεως.

— Ποῖοι θέλεις νὰ εἰποῦν; Λέγουσιν . . . νὰ, ὁ κόσμος . . . ὅλος ὁ κόσμος τὸ λέγει. Πῶς θέλεις νὰ σὲ εἰπῶ ἐγὼ ποῖος, ἀφοῦ ἡ αὐθεντία σου δὲν τὸν ἐνοεῖς;

— Ἐχεις δίκαιον, Ζῶν, ἔχεις δίκαιον. Λοιπὸν;

— Λέγουσιν ὅτι, ἀν τύχῃ νὰ κτυπηθῇ ἄνθρωπος ἀπὸ ἐν τῶν μανιταριῶν ἐπάνω εἰς τὸ στῆθος του, καταλαμῶν· χρεύκτως θ' ἀποθάνῃ δολοφονημένος.

Ὁ Βενδάλ ἐστάθη ὅπου εὐρίσκατο, γελῶν, καὶ ἠτένισε πρὸς τὸν Ζῶν ἀνασέλλων τοὺς ὄμους· ἀλλ' ὁ γέρον κλειδοκράτωρ τῆς οἰκοπέρας εἶχε προσηλωμένους κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν λύχνον του. Αἴφνης, αἰσθάνεται ὁ Ζῶνς ἐν κτύπημα.

— Τί εἶναι; κράζει.

(1) Ὅχι μόνον εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις τῶν κατοίκων τῆς περαιομένης Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἀνωτάτας διατηροῦνται ἐτι παρὰ ὅσως προλήψεις τοιαύται· πολλὰ, ἀγνωστοὶ παρ' ἡμῶν.

Ἦτο ἡ χεὶρ τοῦ Γεωργίου. Μέγας τις ὄγκος ἐκ τῶν αἱματωδῶν ἐκείνων μυκήτων εἶχε πέσει, καὶ τὸν ἐκτύπησεν ἀκριβῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ στήθους· μετέπεμψε δὲ τὸν ὄγκον ἀκουσίως ἐπὶ τοῦ Ζῶν. Ἐπειτα, οἱ μὲν μυκήτες ἔπεσαν χαμαὶ ὡς βαρὺς σπόγγος, τὸ δὲ ἔδαφος ἐπλήσθη κοκκίνου τινὸς ζωμοῦ.

Ἐρσάφησαν τότε οἱ δύο ἄνδρες, καὶ εἶδεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον μετὰ σιωπηλοῦ φόβου· ἀλλ' ἦσαν ἤδη πλησίον τῆς ἀναβάθρας τοῦ ὑπογείου, καὶ ἔβλεπαν τῆς ἡμέρας τὸ φῶς.

Ὁ Βενδάλ ἀνέστειλε πάλιν τοὺς ὄμους του. — Αὐταί, εἶπε, Ζῶν, αἱ ιδεαὶ τὰς ὁποίας ἔχεις εἶναι προλήψεις, καὶ νὰ τὰς στείλῃς ἐξῶ ἀπ' ἐδῶ.

Ἀνέβη δ' εὐθύμως τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος.

ΕΞΟΔΟΣ ΒΙΑΔΙΝ.

Τὴν ἐπιούσαν, ἐξῆλθεν ὁ Βίλδιν λίαν πρῶτ' ὁ μόνος, ἀφήσας διὰ τὸν γραμματέα του γραμματίον διαλαμβάνον τὰ ἐπόμενα· —

« Ἐὰν ὁ Κ. Βενδάλ μὲ ζητήσῃ, ἡ ἔλθῃ εἰς ἐπίσκεψίν μου ὁ Κ. Βίντρη, εἰπῆτε ὅτι ὑπῆγα εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον τῶν Ἀπατόρων. »

Οὔτε τοῦ Βενδάλ αἱ προτροπαί, οὔτε τοῦ Βίντρη αἱ συμβουλαὶ ἠδυνήθησαν νὰ μεταβάλωσι τὸ φρόνημα καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Βίλδιν, ὅστις μόνον τοῦ βίου του σκοπὸν προσέθετο τοῦ λοιποῦ τὸ νὰ εὕρῃ ἐκεῖνον, τοῦ ὁποῖου ἐσφετερίσθη τὴν θέσιν καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν. Πρῶτον πάντων λοιπὸν ὤφειλε νὰ πορευθῇ εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον, ὅπου ἴσως ἀνεκαλυπτεῖ τι φῶς, ἴσως εὕρισκέ τινα ὁδηγίαν βάλλουσαν αὐτὸν εἰς τὰ ἔγχη τοῦ ζητουμένου.

Ἡ ὄψις τοῦ κτηρίου τούτου, ὅψις ἦτις μέχρι τοῦδε ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν εὐάρεστος, μετεβλήθη σήμερον ἐνώπιόν του, ὡς καὶ ἡ εἰκὼν ἦν, ἔχων εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔβλεπε μετὰ βαρυτάτης φιλοστοργίας ὡς εἰκόνα τῆς μητρός του. Ἐκόπη τοῦ λοιποῦ ὁ δεσμὸς ὅστις τὸν συνέδεε μετὰ τοῦ τόπου τούτου, τοῦ στεγάσαντος αὐτὸν δυστυχῆς νήπιον, καὶ ὅπου μίαν ἡμέραν εἶχεν ἔλθει πρὸς αὐτὸν αἰφνίδιος ἡ εὐτυχία. Ἡ καρδιά του κατεκλύσθη εἰς πελαγος πικριῶν, ὅτε ἐξέφρασεν εἰς τὴν θύραν τοῦ καταστήματος ἐκεῖνον τὸν σκοπὸν τῆς ἐλευσεώς του. Μετὰ παλμῶν ἀπεριγράπτων ἐπερίμενε τὸν Οἰκονόμον, ὃν ὑπῆγαν νὰ ζητήσωσι, καὶ δὲν τὸν εὕρισκαν. Ἦλθε δὲ τέλος ὁ κύριος οὗτος, καὶ ὁ Βίλδιν φοβερὸν κατέβαλε κόπον διὰ νὰ περιστείλῃ τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς του καὶ νὰ ὁμιλήσῃ ἡσυχος.

Ὁ Οἰκονόμος τὸν ἤκουσε μετὰ μεγάλης προσοχῆς, ἀλλ' ἡ φυσιογνωμία του ὀλίγην ὑπέσχετο προθυμίαν, ἀν καὶ πολλὴν εὐπροσηγορίαν.

— Εἴμεθα ἠναγκασμένοι, ἀπεκρίθη εἰς τὸν Βίλδιν, νὰ προσέχωμεν πολὺ εἰς τὰ τῶν αὐτῶν, καὶ συνήθως δὲν δίδομεν ἐξηγήσεις πρὸς ξένους ἐρωτῶντας ἡμᾶς ἐπὶ τῶν προκειμένων.

— Ἐμὲ ὅμως μὴ θεωρήσετε, παρακαλῶ, ὡς ξένον, διότι ὑπῆρξα ἐκ τῶν οἰκοτρόφων σας· εὐρέθη παιδίον ἀπάτωρ καὶ ἐγὼ.

Ὁ Οἰκονόμος ἀπεκρίθη εὐγενικώτατα ὅτι, τῶνόντι, ἡ περίστασις αὐτὴ τὸν ἐφαίνετο ἐξαιρετικῆ· ὅτι ἀνοικεῖον ἀληθῶς ἐνόμιζε τὸ νὰ μὴ χερσθῇ εἰς ἓνα παλιὸν αἰκάτροφον τοῦ καταστήματος, ἀλλὰ καὶ ὤφειλε

νά μάθη ἐπὶ τίνι σκοπῷ ἐζητοῦντο παρ' αὐτοῦ αἱ τοιαῦται πληροφορίες. Τότε ὁ Βίλδιν διηγήθη ὅλην τὴν ἱστορίαν του· καὶ τότε ὁ Οἰκονόμος, ἐγερθεὶς, τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου ἦσαν τὰ καταστοίχα τοῦ Ὀρφανοτροφείου.

— Ἰδοῦ, τὸν εἶπε, τὰ καταστοίχα ὅλα εἰς τὴν διάθεσίν σας· φοβοῦμαι ὅμως μήποτε ἀμυδρὰς μόνον εὔρετε ἐντὸς αὐτῶν ὁδηγίας, μετὰ τὸσων ἐτῶν παρέλευσιν.

Σπασμοὶ ἀνυπομονησίας ἐκυρίευσαν τὸν Βίλδιν ἅμα λαβόντα εἰς χεῖρας τὰ βιβλία ταῦτα. Εὔρηκε δὲ τὰ ἐπόμενα·

« 3 μαρτίου 1836. — Υἱοθετήθη καὶ παρελήφθη » ἀπὸ τοῦ Ὀρφανοτροφείου παιδίον ἀρσενικόν, Οὐάιλ- » τερος Βίλδιν τὸ ὄνομα. — Ὄνομα καὶ διαμονή » τοῦ υἱοθετήσαντος. Ἡ κυρία Μίλλερ, κατοικοῦ- » σα εἰς Lime Tree Lodge, ἐν Γρουμβρίγγη Οὐάιλ- » λία. — Ἐγγυηταί. Ὁ αἰδεσιμώτατος κύριος Ἰωάν- » νης Χάρκερ, κατοικῶν εἰς Γρουμβρίγγη Οὐάλλιαν » καὶ οἱ ΚΚ. Γίλγης Ἰερεμίας καὶ Γίλγης, τραπεζίται » εἰς τὴν ὁδὸν Λομβαρδίας. »

— Ἄλλην κάμμιν ὁδηγίαν παρὰ ταύτας; ἠρώτη- » σεν ὁ Βίλδιν. Δὲν ἔτυχε, κύριε Οἰκονόμε, νὰ ἰδῆτε » μετὰ ταῦτα τὴν κυρίαν Μίλλερ;

— Ὅχι. διότι ἂν ἄλλο τι ἐμνησθάνομεν, θὰ εὐρί- » σκετο καὶ αὐτὸ ἐδῶ σημειωμένον.

— Ἐπιτρέπεται ν' ἀντιγράψω ταύτας τὰς σημει- » ώσεις;

— Ἀναμφιβόλως· ἀλλὰ σὰς βλέπω συγκεκινημέ- » νον πολὺ· ἐγὼ σὰς τὰς ἀντιγράφω, κύριε.

— Μόνην βλέπω ἐλπίδα, νὰ μάθω ποῦ κατοικεῖ » σήμερον ἡ κυρία Μίλλερ, καὶ νὰ ζητήσω τοὺς ἐγγυητάς.

— Τῶνόντι, αὐτὴν μόνην βλέπω τὴν ἐλπίδα, ἀπε- » κρήθη ὁ Οἰκονόμος· ἐπεθύμουν νὰ ἴδω ἡδυνάμην ὅπως σὰς » γίνω χρησιμώτερος.

Ὁ Βίλδιν ἐξῆλθε πρὸς ἐξίχνευσιν τῶν ἀναφερομέ- » νων προσώπων· καὶ πρῶτον κατηυθύνθη πρὸς τοὺς τρα- » पेζίτας τῆς ὁδοῦ Λομβαρδίας.

Δύο μὲν τῶν συντρόφων τοῦ καταστήματος εἶχαν » ἀσχολίας κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, καὶ ἦτο ἀδύ- » νατον νὰ τὸν δεγθῶσιν· ὁ δὲ τρίτος ἐφάνη δυσχεραί- » νων, ἀντέταξε μυρίας δυσκολίας πρὸς τὴν ἐρώτησιν τοῦ » νέου ἐμπόρου, ἐπὶ τέλους δ' ἐπέτρεψε νὰ ἐξετασθῇ τὸ » καταστοίχον τὸ φέρον σοιχεῖον Μ. Ἐκεῖ εὐρέθη ὁ λο- » γαριασμὸς τῆς κυρίας Μίλλερ· ἀλλ' ἡ σελὶς αὕτη ἦτο » ἐσβεσμένη διὰ δύο γραμμῶν ἐγκαρσίως σεσυρμένων » μετὰ ὑδατώδους μέλανος, καὶ εἰς τὰ κάτω αὐτῆς ὑ- » πῆρχεν ἡ ἐξῆς σημείωσις·

« Λογριασμὸς ἐξοφληθεὶς τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1837. »

Οὕτως εἶδεν ὁ Βίλδιν ἐκλείψασαν τὴν πρώτην ἐλ- » πίδα του. Ἦσθάνετο ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὰς δυσκολίας » τοῦ ἔργου τὸ ὅποιον ἀνέλαβε, καὶ, — Τρόπος οὐδεὶς!... » Τρόπος οὐδεὶς!... — ἔλεγε καθ' ἑαυτόν.

Ἐγραψεν εἰς τὸν συνέταιρόν του, εἰδοποιῶν αὐτὸν » ὅτι ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ παραταθῇ ἐπί τινας ὥρας ἡ ἀ- » πουσία του, καὶ ἔπειτα μετέβη εἰς τὸν σιδηρόδρομον, » καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Γρουμβρίγγη Οὐάλλιαν, ὅπου διέ- » μενεν ἡ κυρία Μίλλερ.

Παιδιά καὶ μητέρες συνωδοιπόρου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ » σιδηροδρόμου! Παιδιά καὶ μητέρες ἀπνητῶντο ἐπὶ τῆς » ὁδοῦ του, ὅτε ἀποβάς τῆς ἀμάξης, καὶ μεταβαίνων ἀπὸ

οἰκίας εἰς οἰκίαν καὶ ἀπὸ ἐργαστηρίου εἰς ἐργαστήριον, » ἠρώτα περὶ τῆς κυρίας τὴν ὁποίαν ἀνεζήτη. Ὁ ἥλιος » ἦτο φαεινός· αἱ μητέρες ἐκείναι τὸν ἐφαίνοντο περιχα- » ρεῖς καὶ σεμνυνόμεναι, τὰ δὲ παιδιά περιχαρέστερα καὶ » αὐτῶν τῶν μητέρων. Πανταχοῦ ἀπῆλθα πράγματα » πικρῶς ἀναμνησκόμενα εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ἐκείνον, » τὸν ὑπὸ μυρίων τερπνῶν ὀνειροπολήσεων καταβαυκα- » λίζόμενον, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ του ἐξεγερθέντα ὀδυνη- » ρος· τὰ πάντα τὸν ἀνεπόλουν ἐκείνην ἥτις πλέον δὲν » ὑπῆρχεν, ἐκείνην ἥτις ἐξέλειπεν ἀφήσασα αὐτὸν δύσ- » θυμον καὶ σκυθρωπὸν, ὡς καθρέπτην ἀπὸ τοῦ ὁποίου » ἀφῆρθε τὸ φῶς. Ἠρώτησεν, ἐξέτασε πάντας. Οὐδεὶς » ἐγίνωσκε ποῦ ἔκειτο ἡ οἰκία Lime Tree Lodge. Ἐν » τῇ ἀπελπισίᾳ του, εἰσῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖον ἐνοικια- » σικῶν τινος καταστήματος. — Ποῦ κεῖται, παρακαλῶ, » οἰκία τις ὀνομαζομένη Lime Tree Lodge;

Ὁ διευθυντὴς ἐδείξεν εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ δακτύλου, » ἐκείθεν τῆς ὁδοῦ, οἰκίαν τινὰ οἰκτρὰς ὄψεως, πλεῖστα » ἔχουσαν παράθυρα, ὡς ἂν αὕτη ἦτο ποτὲ ἐργοστάσιον, » τῶρα δὲ ξενοδοχεῖον.

— Ἰδοῦ, κύριέ μου· αὐτὴ ἐκεῖ ἡ οἰκία ἔφερε πρὸ » δέκα ἐτῶν αὐτὸ τὸ ὄνομα, εἶπεν ὁ ἐνοικιαστής.

Ἀπόλετο καὶ ἡ δευτέρα ἐλπίς. Καὶ ἐδῶ τρόπος οὐ- » δεὶς! . . .

Ἀπελίπετο νὰ εὔρη τὸν κληρικὸν ἐγγυητὴν Χάρκερ. » Εἰσέρχεται εἰς ἐν βιβλιοπωλεῖον, καὶ ἐρωτᾷ ἐὰν ἐγίνω- » σκαν ποῦ ἐκατοίκε σήμερον ὁ αἰδεσιμώτατος. Ὁ βι- » βλιοπώλης ἐφάνη ἀπορησας, συνέσπασε τὰς ὀφρῦς του, » καὶ ἔμεινε σιωπῶν. Ἐλαβεν ἐν τούτοις ἀπὸ τοῦ γραφείου » μικρόν τι βιβλίον πολῦτιμον, ἔτεινεν αὐτὸ πρὸς τὸν » Βίλδιν ἡνεωγμένον εἰς τὴν πρώτην σελίδα, καὶ ὁ Βίλ- » διν ἀνέγνωσε τὰ ἐξῆς·

ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ

ΤΟΥ ΑΙΔΕΣΙΜΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΑΡΚΕΡ

ἐν τῇ Νέᾳ Ζηλανδίᾳ.

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, εἶπεν ὁ Βίλδιν.

Ὁ δὲ βιβλιοπώλης ἀπεκρίθη δι' ἀπλῆς τινος ὑπο- » κλίσεως, καὶ ὁ Βίλδιν ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν.

Ἀπόλετο καὶ ἡ τρίτη καὶ τελευταία ἐλπίς. Τρόπος » οὐδεὶς! τρόπος οὐδεὶς! Ἐδέησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Λον- » δινον· ἀλλ' ἐδῶ δὲν εἶχε τί νὰ πράξῃ. Ἐπανελάβε τὸν » σιδηρόδρομον τῆς ἐπιστροφῆς. Καθ' ὁδόν, ἐβρίπτεν ἐκ » διαλειμμάτων τὸ βλέμμα του εἰς τὴν ἀνωφελῆ ση- » μείωσιν, ἥτις τὸν ἐχρησίμευεν ὡς ὁδηγός, ἦτοι εἰς τὸ » ἀντίγραφον τὸ ἐξηγούμενον ἐκ τοῦ καταστοίχου τῶν Ἀ- » πατόρων Ὀρφανῶν. Τὸν ἤλθε νὰ τὴν ἀπορρίψῃ ὡς ψευ- » δῆ καὶ ἀπατηλὴν, ἀλλὰ πάλιν τὴν ἐκράτησε.

— Τίς οἶδεν! εἶπε κατὰ νοῦν· δύναται ἀκόμη νὰ » χρησιμεύσῃ· θὰ τὴν φυλάξω ἐνός μ' ὡς, καὶ οἱ ἐκτελε- » σταὶ τῶν τελευταίων διαθεσῶν μου ἄς εὔρωσι καὶ αὐ- » τὴν ἐνσφράγιστον μετὰ τῆς διαθήκης μου.

Τῆς διαθήκης του! . . . Καὶ διατὶ νὰ μὴ συντάξῃ » αὐτήν; Ἡ ἰδέα αὕτη τὸν ἐκυρίευσεν ἀμέσως ὅλον. Ἀ- » πεφάσισε νὰ γράψῃ τὴν διαθήκην του, καὶ ἀνευ ἀνα- »βολῆς, ὡς πρώτην ἀνάγκην. Καθ' ὅλην δ' ἔπειτα τὴν » ὁδόν, ἀναλογιζόμενος τὸ μάταιον τῶν ἀναζητήσεών » του, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν. — Πᾶσα ἐλπίς ἀπόλετο! . . . » Τρόπος οὐδεὶς! τρόπος οὐδεὶς! . . .

Αἱ τελευταῖαι λέξεις ἦσαν τοῦ Βίντρη, ὅστις εὐθὺς

ἀπὸ τῆς πρώτης συσκέψεώς του μετὰ τοῦ Βίλδιν εἶχεν » ἀνακράζει, τῶνόντι. « Τρόπος οὐδεὶς! » Ἐκατοντάκις » δ' ἐπὶ τῆς συνομιλίας, ὁ ὀξυδερκὴς οὗτος ἄνθρωπος, » σεῖων τὴν κεφαλὴν καὶ κρούων χαμαὶ τὸν πόδα, εἰς » σημείον ὅτι τὸ πρᾶγμα ὑπῆρχεν ἀνοικονόμητον, εἶχεν » ἐπαναλάβει, « Τρόπος οὐδεὶς! . . . τρόπος οὐδεὶς! . . . »

— Κατὰ τὰς πεποιθήσεις μου, ἔλεγεν ὁ Βίντρης, » οὐδὲν δύναμεθα νὰ ἐλπίσωμεν μετὰ τὸσων ἐτῶν παρέ- » λουσιν· ὥστε ἡ γνώμη μου εἶναι, κύριε Βίλδιν, νὰ μεί- » νετε ἡσυχος κάτοχος τῶν ἀγαθῶν τὰ ὅποια σὰς ἐκλη- » ροδοτήθησαν.

Ὁ Βίλδιν εἶχε κράζει νὰ φέρωσι καὶ ἄλλον οἶνον » τοῦ Πόρτου, ἐκ τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου τῶν σαρανταπέντε » ἐτῶν. Ὁ Βίντρης καλὰ τὸν εὔρισκεν ἐξαιρετόν, καὶ » καλὰ τὸν ἔπινε κατὰ τὸ σύνθημα; ἀλλ' ὅσόν ὁ παμπό- » νηρος ἔβλεπε διὰ τοῦ χρυσοειδοῦς ποτοῦ τὴν ὁδὸν ἣν » ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσῃ, τὸσων ἐπέμενε λέγων ὅτι » οὐδὲν ἡδύνατο νὰ γίνῃ· καὶ εἴτε πληρῶν, εἴτε κενόνων » τὸ ποτήριόν του, ἐπανελάμβανε, — Τρόπος οὐδεὶς! . . . » τρόπος οὐδεὶς! . . .

Τώρα δὲ, τίς ἡδύνατο ν' ἀρνηθῇ ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ » Βίλδιν, τοῦ νὰ συντάξῃ τὴν διαθήκην του ὅσον τάχις, » δὲν προῆλθεν ὡσαύτως ἐκ τῆς ὑπερβαλλούσης εὐσυνει- » δησίας του (καίτοι κατὰ βᾶθος ἠσθάνετο καὶ ἀνακού- » φισίν τινα ἀκούσιον, διανοούμενος ὅτι ἐμελλεν οὕτω νὰ » κληροδοτήσῃ τὴν ἀμχανίαν του εἰς ἄλλον· ἐπειδὴ ὁ » σκοπὸς του ἦτο αὐτός); Ἐπεδίωξε λοιπὸν ἀνευδότως » τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου του, καὶ διὰ νὰ μὴ χάσῃ » καιρὸν, ἔστειλε νὰ παρακαλέσῃ τὸν Γεώργιον Βεν- » δάλ καὶ τὸν Βίντρη νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ἀφοῦ συνῆλθον καὶ οἱ τρεῖς, καὶ καλῶς ἐκλείσθησαν » αἱ θύραι, λαβὼν τὸν λόγον ὁ Βίντρης, καὶ πρὸς τὸν » Γεώργιον ἀποτεινόμενος, εἶπε μετὰ τόνου πανδήμου·

— Πρὸ πάντων, πρὶν ἔτι ὁ φίλος ἡμῶν (καὶ ἐμὸς » πελάτης) διαπισθευθῇ εἰς ἡμᾶς τὰς μελλούσας θελήσεις » του, ἐπιθυμῶ νὰ διατυπώσω σαφῶς τὴν γνώμην μου, » μετὰ τῆς ὑποίας, ἂν καλῶς ἐνόησα ὅσα μ' εἶπετε, συμ- » φωνεῖ καὶ ἡ γνώμη ἡ ἐδική σας, κύριε Βενδάλ, καὶ πι- » στεύω ὅτι καὶ πᾶς φρόνιμος ἄνθρωπος θὰ ἐσυμφώνει » μεθ' ἡμῶν. Ἐσυμβούλευσα τὸν πελάτην μου νὰ τηρήσῃ » αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν μυστικωτάτην. Δις ἡδὴ συνωμί- » λησα μὲ τὴν κυρίαν Γολδοστάρβην· πρῶτον, παρόντος » τοῦ κυρίου Βίλδιν, καὶ δεύτερον, ἀπόντος αὐτοῦ. Ἄν » δυνάμεθα νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς τινὰ (καὶ πάλιν τοῦτο » ἔχει χρεῖαν ἐνός μεγάλου ΑΝ), ἐγὼ στοχαζομαι ὅτι » εἶναι αὕτη ἡ κυρία. Παρέστησα ἡδὴ εἰς τὸν πελάτην » μου, ὅτι πρέπει νὰ προσέξωμεν μὴ διεγείρωμεν μυρίας » ἀνυποστάτους ἀξιώσεις, καὶ ὅτι ἂν δὲν τηρηθῇ ἄκρα » ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐχεμυθία, θὰ κινήσωμεν τὴν λαι- » μαργίαν ὅλων τῶν αἰσχροκερδῶν τοῦ βασιλείου. Τώρα, » ἀκούσετέ με, κύριε Βενδάλ. Ὁ ἡμέτερος φίλος (καὶ » ἐμὸς πελάτης) δὲν ἐννοεῖ ν' ἀπαλλοτριωθῇ τῆς περιου- » σίας ἧς θεωρεῖ ἑαυτὸν ὡς θεματοφύλακα, ἀλλὰ τού- » ναντιον, θέλει νὰ τὴν καταστήσῃ καρποφόρον πρὸς ὁ- » φελος τοῦ ἀνθρώπου τὸν ὅποιον θεωρεῖ ὡς νόμιμον κύ- » ριον αὐτῆς. Ἐγὼ ὅμως δὲν δύναμαι νὰ θεωρήσω ὑπὸ » τὴν αὐτὴν ἐποψὴν ἓνα ἄνθρωπον, ὅστις ἐνδέχεται καὶ » νὰ ἦναι ἴσως μία σκιά, καὶ θαῦμα θὰ μ' ἐφαίνετο » ἐὰν, μετὰ πολλῶν ἐτῶν ἐρεύνας, τὸν ἀνεκαλύπταμεν. » Ὅπωςδήποτε, ὁ κύριος Βίλδιν καὶ ἐγὼ συμφωνοῦμεν » κατὰ τοῦτο· ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐκθέσωμεν τὴν περιου- » σίαν ταύτην εἰς ἀνωφελεῖς κινδύνους. Συμφωνῶ λοι-

πὸν μετὰ τοῦ κυρίου Βίλδιν, ὅτι ἀπὸ καιροῦ εἰς και- » ρὸν θὰ δημοσιεύωμεν διὰ τῶν ἐφημερίδων μίαν εἰδο- » ποιήσιν εὐστόχως συντεταγμένην, εἰδοποιήσιν προσ- » καλοῦσαν πάντα ὅστις δύναται νὰ δώσῃ πληροφορίας » περὶ τοῦ παιδίου τοῦ υἱοθετηθέντος καὶ ληφθέντος ἀπὸ » τοῦ Ὀρφανοτροφείου τῶν Ἀπατόρων, νὰ παρουσιασθῇ » εἰς τὸ γραφεῖόν μου. Ὑπεσχέθην εἰς τὸν κύριον Βίλδιν » νὰ δημοσιεύω τακτικῶς ἐκ διαλειμμάτων ταύτην τὴν » εἰδοποιήσιν. Μαθὼν δὲ παρ' αὐτοῦ ὅτι ἐμελλὰ νὰ σὰς » συναπαντήσω ἐδῶ κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν, ἦλθα, κύριέ » μου, ὅχι πλέον διὰ νὰ δώσω γνώμην, ἀλλὰ διὰ ν' ἀ- » κούσω τοῦ κυρίου Βίλδιν τὰς διαταγὰς. Ἐχω πᾶσαν » διάθεσιν νὰ σεβασθῶ τὰς ἐπιθυμίας του, καὶ νὰ συμ- » πράξω πρὸς αὐτάς, ἀλλὰ σημειώσετε, παρακαλῶ, ὅτι » τοῦτο δὲν σημαίνει καὶ ὅτι παραδέχομαι κατὰ πάν- » τα τὰ μέτρα εἰς τὰ ὅποια συναινῶ. Συμπράττω μὲν, » ἀλλὰ δὲν τὰ ἐπιδοκιμάζω, τελειῶς ἴσως, καὶ ἐν πάσῃ » περιπτώσει δὲν ἐννοῶ ποσῶς νὰ ἐκληφθῇ ἡ προθυμία » μου πρὸς τὸ νὰ τὸν εὐχαριστήσω ὡς ἡ γνώμη μου ἡ ἐξ » ἐπαγγέλματος.

Οὕτω λαλῶν ὁ Βίντρης, ἀπετεινέτο πρὸς τε τὸν Βεν- » δάλ καὶ πρὸς τὸν Βίντρη αὐτόν. Εἰς τὸν Βίντρη ἐ- » φαίνετο ἀπίστευτος ἡ τοσαύτη ἀφιλοκέρδεια· ἐθεώρει » τὸν δογκιχωτισμὸν τοῦ ἐμπόρου νεανίου τούτου τὸσων » ἀστείον, ὅσον καὶ σπάνιον. Διὰ τοῦτο ὑπεμειδία ὁ- » μιλῶν.

— Ὅ, τι εἶπετε, κύριε Βίντρη, εἶναι σαφέστατον, » εἶπε στενάξας ὁ Βίλδιν. Εἶθε καὶ αἱ ἰδέαι μου νὰ ἦσαν » τὸσων εὐκρινεῖς!

— Τὸ ἀναβάλλομεν, τὸ ἀναβάλλομεν . . . ἂν αἰ- » σθάνεσθε ὅτι σὰς ἐπανερχεται ἡ ζῆλι! ἀνεκράξεν ὁ Βίν- » τρης φοβηθεὶς. Δὲν βλάπτει· ἄλλοτε σκεπτόμεθα.

— Ὅχι, ὄχι, μὴ φοβῆσθε, ἀπήντησεν ὁ Βίλδιν.

— Σὰς παρακαλῶ· δὲν πρέπει νὰ ἐρεθίζεσθε! ἐπρόσ- » θεσεν ὁ νομικός.

— Ὅχι, εἶμαι ἡσυχος, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν θὰ σὰς » κάμω μίαν πρότασιν. Στοχαζέσθε ὅτι ὑπάρχει τι ἐμ- » πόδιον ἂν καταστήσω σὰς καὶ τὸν κύριον Βενδάλ ἐκ- » τελεστάς τῶν τελευταίων θελήσεών μου;

— Οὐδὲν ἐμπόδιον, ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος Βενδάλ.

— Οὐδὲν! ἐπρόσθεσεν ὁ Βίντρης, καίτοι ἦττον πρό- » θυμος τοῦ Βενδάλ.

— Σὰς εὐχαριστῶ καὶ τοὺς δύο. Αἱ ὁδηγίαι μου εἶ- » ναι ἀπλουστάται, καὶ ἡ διαθήκη μου συντομωτάτη. » Δύνασθε, κύριε Βίντρη, νὰ τὴν συντάξετε, καὶ ἀμέσως, » ἂν εὐαρεστήσθε. Ἀφίνω τὴν πραγματικὴν καὶ προσω- » πικὴν περιουσίαν μου ὅλην, ἀνεξαιρέτως καὶ ἀνεπιφυ- » λάκτως, εἰς σὰς τοὺς δύο θεματοφύλακας καὶ ἐκτελε- » στάς τῆς διαθήκης μου, ὑπὸ τὸν ὄρον ν' ἀποδώσετε πάλιν » αὐτὴν ὅλην εἰς τὸν ἀληθῆ Οὐάλλτερον Βίλδιν, ἂν δυ- » νηθῆτε νὰ τὸν ἀνακαλύψετε καὶ νὰ βεβαιωθῆτε περὶ » τῆς αὐτότητός του ἐντὸς δύο ἐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν » μου. Ἐὰν δὲ πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας ταύτης » δὲν ἀνεκαλύπτετο, νὰ παραδώσετε τὴν παρακαταθή- » κην ὡς κληροδοτήμα καὶ δῶρημα εἰς τὸ Ὀρφανοτρο- » φεῖον τῶν Ἀπατόρων . . . Τί λέγετε;

— Αὐταὶ εἶναι ὅλαι αἱ παραγγελίαι σας; ἠρώτησεν » ὁ Βίντρης μετὰ μακρὰν σιωπὴν, καθ' ἣν οὐδεὶς τῶν » τριῶν ἐτόλμησε ν' ἀτενίσῃ πρὸς τοὺς ἄλλους.

— Αὐταὶ εἶναι ὅλαι.

— Καὶ ἡ ἀπόφασίς σας αὕτη εἶναι ὀριστική;

— Ὄριστικὴ καὶ ἀμεταβέτος.

—'Απολίπεται λοιπόν να συνταχθῆ μόνον ἡ διαθήκη κατὰ τοὺς τύπους· ἀλλὰ διατὶ τόση σπουδὴ; ἀνάγκη καμμίαν δὲν βλέπω. Πιστεύω ὅτι δὲν ἔχετε σκοπὸν νὰ μᾶς ἀφήσετε ταχέως εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν.

—Κύριε Βίντρη, εἶπεν ὁ Βίλδιν· οὔτε σεῖς, οὔτ' ἐγὼ γινώσκωμεν τὴν ὥραν τοῦ θανάτου· ἐπιθυμῶ δὲ ν' ἀνακουφισθῶ ἀπὸ τῆς ὀδυνηρᾶς ταύτης μερίμνης μου.

—Κάμετε ὡς ἀγαπᾶτε, ἀπήντησεν ὁ Βίντρη· Ἐπανέρχομαι λοιπόν εἰς τὰ νομικά μου καθήκοντα. Ἄν ἀγαπᾶτε, σήμερον ὀκτώ, νὰ συνέλθωμεν ἐκ νέου, θὰ τὸ γράψω εἰς τὸ σημειωματάριόν μου.

Ἡ ἡμέρα συνεφανήθη, καὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες συνήλθον κατ' αὐτήν. Ἀναγνωσθεῖσα δὲ τότε ἡ διαθήκη, γεγραμμένη κατὰ τοὺς τύπους, καὶ σφραγισθεῖσα καὶ προσυπογραφεῖσα ὑπὸ τῶν μαρτύρων, κατετέθη εἰς χεῖρας τοῦ Βίντρη· οὗτος δ' ἐπειτα τὴν ἔθεσεν ἐντὸς μικροῦ σιδηροῦ κιβωτίου, ἐσφραγισμένου καὶ φέροντος ἐπὶ πλακῶς τὸ ὄνομα τοῦ διαθέτου, κατέταξε δὲ καὶ αὐτὸ μετὰ πολλῶν ἄλλων τοιούτων, ἅτινα εἶχεν εἰς σειράς γύρω τοῦ γραφείου του, ὁμοίαντος κατὰ τοῦτο πρὸς κατακόμβην. Περὶ δὲ τοῦ Βίλδιν, ἡσυχάσαντος ἔκτοτε τοῦ πνεύματός του, ἀνέλαβε θάρρος, καὶ ἐδόθη εἰς τὰς συνήθεις ἀσχολίας του.

Καὶ πρῶτον ἐφρόντισε νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὴν πατριαρχικὴν ζωὴν ἢ ὠνειροπόλει· τὸν ἐβοήθησε δὲ κατὰ τοῦτο καὶ ἡ κυρία Γολδοσάρβη, καθὼς καὶ ὁ Βενδάλ, ὅστις εἶχε καὶ ἰδίον τι συμφέρον νὰ γίνωσι τὰ πράγματα ὅσον οἶόν τε κοσμιώτερα· διότι ἐσκέπτετο ὅτι, ἀφοῦ εὐτρεπισθῆ καλῶς ἡ οἰκία, ἡδύνατο καὶ νὰ προσκαλῶσιν εἰς γεῦμα τὸν Ὁβερράιζερ μετὰ τῆς ἀνεψιᾶς αὐτοῦ.

Ἄνετειλε τέλος τοιαύτη τις ἡμέρα χαρμύσινος· ἡ κυρία Δὸρ συμπεριελήφθη εἰς τὴν πρόσκλησιν ὅλης τῆς οἰκίας Ὁβερράιζερ· καὶ ἦτο μὲν ἤδη συμπαθὴς ὁ Βενδάλ πρὸς τὴν καλὴν Μαργαρίττην, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐκείνου γεύματος ἔχασε πλέον τὸν νοῦν. Ἰδιαιτέρως ὅμως δὲν ἀπέτεινε τὸν ἐλάχιστον λόγον πρὸς τὴν νεάνίδα. Ἡ παρουσιάσθη πολλάκις κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν εὐκαιρίαν νὰ εἴπῃ ὅ,τι ἠθελεν εἰς τὸ ὠτίον της, ἀλλὰ πάραυτα εὐρίσκετο παρῶν ὁ Ὁβερράιζερ, σφίγγων τοὺς ἀγκῶνάς του μετὰ τοῦ νέφους ἐκείνου εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἢ ὁ πλατὺς ὄμος τῆς κυρίας Δὸρ, παρεμβάλλόμενος αἰφνιδίως μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐμφύχου φωτός, δηλαδὴ τῆς Μαργαρίτης. Οὐδ' ἅπαξ, ἐκτὸς ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἠδυνήθη τις νὰ ἴδῃ κατὰ πρόσωπον τὴν σεβασμιάν ταύτην δέσποιαν, τὴν σιωπηλὴν ὡς τὰ ὄρη ὅπου ἐγεννήθη, ὅρη τῶν ὁποίων ὑπῆρχε πιστοτάτη εἰκὼν. Ἄμα ἐγεγερθεῖσα τῆς τραπέζης, ὅπου καλὰ ἐγένεμισε τὴν κοιλίαν της, καὶ μεταβάσα μετ' ὅλων τῶν ἄλλων εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς συναναστροφῆς, ὁ τοῖχος κατέστη τὸ μόνον τῆς ὁράσεώς της ἀντικείμενον.

Καὶ ὅμως, καθ' ὅλας τὰς τέσσαρας ἢ πέντε ὥρας ταύτας, τὰς γλυκείας ἢ καὶ τετυρανημένας, ὁ Βενδάλ ἠδυνήθη καὶ νὰ βλέπῃ τὴν Μαργαρίττην, καὶ νὰ τὴν ἀκούῃ, καὶ νὰ ἐρχεται πλησίον της, καὶ νὰ ἐγγίξῃ τὴν ἐσθῆτά της. Ἐνῶ περιήρχοντο τὰς οἰνοθήκας τοῦ ὑπογείου, τὰς σκοτεινάς, τὴν ἐκράτει διὰ χειρὸς, ὡς ὀδηγός της· καὶ ὅτε μετὰ τὸ δεῖπνον ἐτραγώδησεν ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὀρθίος αὐτὸς πλησίον της, ἐκράτει τὰ χειρόκτια ἅτινα αὐτὴ εἶχεν ἀφήσει. Τί δὲν θὰ ἔκαμνεν ὁ Βενδάλ, διὰ νὰ φυλάξῃ ταῦτα τὰ χειρόκτια! Ἐὰν ἔδιδεν εἰς ἀνταλλαγὴν καὶ τὴν τελευταίαν βάνιδα τοῦ

παμπάλαιου οἴνου τοῦ Πόρτου, οἴνου πέντε καὶ τεσσαρακονταετοῦς· ἔσω· θὰ τὸν ἔδιδε, καὶ ἂν πέντε καὶ τεσσαρακοντάκις ἦτο πηλαιότερος τῶν ἐννέα πεντατηρίδων του, καὶ ἂν πέντε καὶ τεσσαρακοντάκις πέντε καὶ τεσσαράκοντα λίρας στερλίνας ἤξιζεν ἐκάστη φιάλη αὐτοῦ!

Ἀφοῦ δὲ ἀνεχώρησεν ἡ Μαργαρίττη, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τῶν Κοῦζουλῶν ἡ ἀγλὺς τῆς μοναζίας καὶ ἀκηδίας, ὅλην τὴν νύκτα ὁ Γεώργιος ἐσκέπτετο· —Γινώσκει ἀράγε ὅτι τὴν θαυμάζω; Γινώσκει ἀράγε ὅτι τὴν λατρεύω; Ἐνόησεν ἀράγε ὅτι κατέκτησεν ὅλην μου τὴν ψυχὴν; Καὶ ἂν ἐνόησε τοῦτο, τὴν μέλει ἀράγε ὥστε νὰ δώσῃ ἐλαχίστην εἰς αὐτὸ προσοχὴν; Ὡ τῆς ἀθλιότητος τῶν περιπαθῶν καρδιῶν! Παράδοξον, τῇ ἀληθείᾳ, ὅτι τόσαι καὶ τόσαι μυριάδες ἀνθρώπων κοιμωμένων αὐτὴν τὴν ὥραν, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἤδη μεταβεβλημένων εἰς μομίας, ἠγάπησαν ὡς ἡμεῖς οἱ ζῶντες! ὅτι τὰς αὐτὰς καὶ ἐκεῖνοι ἠσθάνθησαν ἀγωνίας, ὅτι τὰς αὐτὰς κ' ἐκεῖνοι ἐπραῶσαν ἀφροσύνας, καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα πάντα εὕρηκαν τρόπον νὰ κατασθῶσιν ἀτάραχοι καὶ ἡσυχοί!

—Εἰπέ με, Γεώργιε, τὸν ἠρώτησεν ὁ Βίλδιν τὴν ἐπιούσαν, πῶς σὲ φαίνεται ὁ κύριος Ὁβερράιζερ; Ὅσον διὰ τὴν δεσποσύνην Μαργαρίττην, περὶ αὐτῆς δὲν σ' ἐρωτῶ.

—Νὰ σὲ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, ἀπεκρίθη ὁ Βενδάλ, ἀκόμη περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἠδυνήθη νὰ σχηματίσω κρίσιν.

—Εἶναι ἀνθρωπος μὲ γνώσεις, καὶ εὐφυῆς πολὺ.

—Ὡ, βέβαια, εὐφύεστατος.

—Καλὸς μουσικὸς.

Σημειώτεον ὅτι ὁ Ὁβερράιζερ εἶχε τραγώδησει κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα.

—Ἐξαίρετος τῶντι μουσικὸς, ἀπεκρίθη ὁ Βενδάλ.

—Καὶ εἶδες πόσον καλὰ συνδιαλέγεται;

—Ναί, συνδιαλέγεται πολὺ καλὰ, ἀλλ' εἰξεύρεις τί, φίλτατε Βίλδιν; μὲ φαίνεται ὅτι αὐτὸς ὁ ἀνθρωπος νὰ ὀμιλῇ μὲν εἰξεύρει, νὰ σιωπᾷ ὅμως δὲν εἰξεύρει.

—Πῶς! εἶπεν ὁ Βίλδιν· εἰς ἐμὲ δὲν ἐφάνη μέχρις ὀχληρίας πολὺλογος.

—Δὲν ἐνοῶ τοῦτο· ἀλλὰ θέλω νὰ εἰπῶ ὅτι, ὅταν σιωπᾷ, βάλλει τὸν ἀνθρώπον μετὰ τοῦ ὁποίου συνδιαλέγεται εἰς ἀμηχανίαν τινά. Ἡ σιωπὴ του διεγείρει ἀμέσως δυσπιστίαν τινὰ πρὸς αὐτόν· ἴσως ὅμως καὶ ἄδικον. Παραδείγματός χάριν, βάλε κατὰ διάνοιαν ἕνα τινὰ φίλον σου, ὅποιονδήποτε· ἕνα ἀνθρώπον τὸν ὁποῖον ἀγαπᾶς.

—Δὲν μ' εἶναι δύσκολον νὰ ἐνθυμηθῶ τοιοῦτόν τινα, εἶπεν ὁ Βίλδιν· εἶσαι σύ.

—Σ' εὐχαριστῶ· πιστεύω ὅτι δὲν προεῖδα ποσῶς ὅτι θὰ προσκάλουν ταύτην τὴν χαριολογίαν σου, εἶπεν ὁ Γεώργιος. Ἄλλ' ἔσω· λάβε ἐμὲ ὑπ' ὄψιν, καὶ σκέψου. Δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ κλίσις σου πρὸς τὸ συμπαθητικόν μου τὸ μοῦτρον προέρχεται, πρὸ πάντων, ἐκ τοῦ ἤθους τοῦ ὁποῖον ἔχω ἐνῶ σιωπῶ; Καὶ ὄντως· ἐπειδὴ τὸ ἤθος μου τότε μένει ὅλως φυσικόν, ὅλως ἀτεχνῆς καὶ ἀνεπιτήδευτον, δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ὁ ἀληθὲς καθρέπτης τῆς ψυχῆς μου.

—Νομίζω ὅτι τοῦτο εἶναι ἀληθές.

—Αὐτὸ καὶ ἐγὼ πιστεύω. Λοιπόν, ὁ λόγος περὶ τοῦ Ὁβερράιζερ· ὅσακις αὐτὸς ὁ ἀνθρωπος ὀμιλῇ, καὶ ὀμιλῶν ἐξηγῇ αὐτὸς ἐκείτον, ἀποτελεῖ καλὴν ἐντύπω-

σιν· ἀλλ' ὅσακις σιωπᾷ, καὶ ἀφίη μόνην τὴν σιωπὴν του νὰ τὸν ἐξηγῇ, ἐμπνέει ἀνησυχίαν. Διὰ τοῦτο εἶπα, ὅτι ὀμιλεῖ μὲν καλὰ, νὰ σιωπᾷ ὅμως δὲν εἰξεύρει παντάπασι.

—Ναί, ὦ! τοῦτο εἶναι βέβαιον· εἶναι ἀληθέστατον! εἶπεν ὁ Βίλδιν, καὶ αὐτὸς τὴν γελᾶσας.

(Τὴν συνέχισαν προσεχῶς.)

Ἡ ΚΡΟΝΣΤΑΤΗ.

Ἡ Κρονστάτη εἶναι κτισμένη ἐπὶ νήσου ἀμμώδους, σχηματισθείσης ὑπὸ τῶν χωμάτων ἅτινα ὁ ποταμὸς Νέβας, ἐκβάλλων εἰς τὸν κόλπον τῆς Φιλλανδίας, κυλίνει ἐντὸς τῶν ναμάτων του. Ἡ Κρονστάτη εἶναι ἀληθῶς ὁ λιμὴν τῆς Πετρούπολεως, ὡς καὶ ὁ πρότιςτος

τῶν ναυστάθμων τοῦ ῥωσικοῦ ναυτικοῦ ἐν τῇ Βαλτικῇ θαλάσῃ· κεῖται δὲ ἐπὶ τῆς νοτιοανατολικῆς τῆς νήσου ταύτης ἄκρας, καλουμένης Κοτλίνης· καὶ ἐπειδὴ μόλις ἀπέχει εἰκοσι περίπου μιλίων ἀπὸ τῆς Πετρούπολεως, ἔξεστι εἰπεῖν ὅτι ἡ Κρονστάτη εἶναι ἡ κλεις ταύτης τῆς πρωτεύουσας.

Διὰ τοῦτο ἡ ῥωσικὴ κυβέρνησις οὐδὲν ἡμέλησε πρὸς ὀχυρώσιν αὐτῆς. Καὶ πρὸς βορρᾶν μὲν, ἡ θάλασσα εἶναι τόσον ἀβαθὴς, ὥστε μόνον μετρίου μεγέθους πλοῖα δύναται νὰ διαπλεύσωσι· πρὸς νότον δὲ, ἡ διωρὺς ἥτις ἄγει εἰς Κρονστάτην καὶ εἰς Πετρούπολιν, στενὴ οὖσα, ἀβαθὴς δὲ καὶ αὐτὴ, δυσκόλως διαπεράται· μία μόνη ὑπάρχει δίοδος βαθεῖα, καὶ αὕτη προσφυλάττεται ὑπὸ φοβερῶν κανονοστοιχιῶν, ἀμφοτέρωθεν αὐτῆς ἐγειρομένων.

Ὁ πίναξ ἡμῶν δίδει εἰς τὸν ἀναγνώστην ἀκριβῆ ἰδέαν τῶν ὀχυρωμάτων τῆς Κρονστάτης. Τὸ ὑπ' ἀριθ-

Ὁφίς τῆς Κρονστάτης.

μὸν 1 φρουρίον καλεῖται τοῦ Ῥιεσπύγκου. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 2, καλούμενον Κρονσλότ, ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Πέτρου. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 3, ὑπὸ Πέτρου τοῦ Α', οὗ τινος καὶ φέρεται τὸ ὄνομα. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 4, καλεῖται τοῦ Ἀλεξάνδρου. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 5, τοῦ Κωνσταντίνου. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 6, τοῦ Μενζικόφ. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 7, εἶναι τὸ ἐξωτερικὸν περιτείχισμα τῶν πολεμικῶν πλοίων. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 8, ἐνδότερον περιτείχισμα τῶν αὐτῶν. Ὑπ' ἀριθ. 9, σημειοῦται τὸ ἔρκος τὸ ἀπὸ Κρονστάτης εἰς Λισινσόν, καὶ ὑπ' ἀριθ. 9, εἰς ἀπόστασιν, διακρίνεται ἡ Πετρούπολις.

Τὰ πάντα ἐσχεδιάσθησαν ἐν τῇ πίνακι τούτῳ καθὼς παρίστανται εἰς τὸ ὄμμα ἰπταμένου πτηνοῦ.

Ἡ Κρονστάτη τέμνεται ὑπὸ δύο πλατειῶν διωρῶν, διαχωρίζουσιν τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν ναυστάθμων, καὶ οὕτω σχηματίζουσιν ὡς δύο πόλεις. Ἀμφοτέρωθεν δὲ αὐτῶν οἱ κάτοικοι εἶναι μεταβατικοί· διότι, κατὰ μὲν τὸ θέρος, πολλοὶ ἐρχονται αὐτοῖς ἐκ Πετρούπο-

λεως, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα, ἄλλοι δὲν διαμένουσι, πλὴν τῶν ναυτῶν, τῶν φρουρῶν, καὶ τῶν ἐργατῶν τοῦ πολεμικοῦ ναυστάθμου, εἰμὴ ἔμποροι τινες· ὥστε ὀλίγοι τῶν κατοίκων τῆς Κρονστάτης ἔχουσι σταθερὰν ἐν αὐτῇ διαμονήν.

Ὡς εἶπομεν, οὐδὲν παρέλειψεν ἡ Ῥωσσία πρὸς ὀχυρώσιν ταύτης τῆς κλειδῆς τῆς αυτοκρατορίας· τὰ πάντα ἐν Κρονστάτῃ μαρτυροῦσι μεγαλοουργίαν καὶ μεγαλοπρέπειαν. Οἱ λιμένες, τὰ ναυπηγεῖα, τὰ νεώρια, ὅλα εἶναι ἀξιοθαύμαστα, καὶ τινὰ αὐτῶν ἡ Εὐρώπη θεωρεῖ ὡς πρότυπα τοιούτων καταστημάτων.

Ὁ ἐμπορικὸς λιμὴν ἔχει πολλὴν εὐρυχωρίαν, ἐπειδὴ τὰ δύο τρίτα τοῦλάχιστον τῶν ἐξαγωγίμων ἐμπορευμάτων τῆς ἀρκτοῦς Ῥωσσίας διέρχονται διὰ τῆς Κρονστάτης· ἡ δὲ πόλις, ὡς νεόδμητος, εἶναι κτισμένη καλῶς, ἔχουσα ὁδοὺς εὐθείας καὶ κανονικᾶς· ἀλλ' ἐξαιρουμένων τῶν δημοσίων οἰκοδομῶν, καλλίστων τὴν ἀρχιτεκτονικὴν, αἱ ἰδιωτικαὶ εἶναι μικραὶ, μόνον μιᾶς

δροφής, και ξύλινοι. Δημόσιαι όμως αριθμούνται υπέρ τας εκατόν εξήκοντα.

Μετά τὸν πόλεμον τοῦ 1855, τὰ ὄχυράματα τῆς Κρονστάτης ἐνισχύθησαν ἔτι μᾶλλον, κατὰ τὰς ἀνάγκας τὰς ὁποίας ὑπέδειξεν ἡ τελειοποίησις τῶν πυροβόλων καὶ ὁ τῶν πολεμικῶν πλοίων σιδηροῦς θωρακισμός.

ΑΙ ΠΗΓΑΙ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ ΤΟΥ ΑΙΓΛΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ ΣΠΗΚ.

(Συνέχεια. — Ἰδὲ σελ. 82.)

Τῆ 24 ἰανουαρίου 1861, ἐν Καζέχη. — Πιστεύω ὅτι ἡ χώρα Οὐνιαμουέζη, ἢ τὸ Χώρα τῆς Σελήνης, ὑπῆρξε ποτε βασιλείον ἐκ τῶν ἀξιολόγων τῆς Ἀφρικῆς· ἀλλὰ σήμερον διαιρεῖται εἰς πολλὰ κράτη μικρά. Οἱ κάτοικοί τῆς, Βουανιαμουέζοι καλούμενοι, ἐκδοτοὶ ὄντες εἰς τὸ ἐμπόριον, ἐξ οὗ καὶ παρορμῶνται πρὸς τὴν παραλίαν, διέκειντο πάλαι ποτὲ εἰς σχέσεις μὲ τοὺς Ἰνδοὺς, ἐξ οὗ προήλθαν αἱ συγκεχυμέναι ἐκεῖναι γεωγραφικαὶ παραδόσεις, αἱ ἀπὸ τῶν πρώτων αἰῶνων μετὰ Χριστὸν ἀναφέρουσαι περὶ ὑπάρξεως εἰς τὸ κέντρον τῆς Ἀφρικῆς σειρᾶς τινος ὁρέων, ὀνομαζομένων Ὀρέων τῆς Σελήνης.

Ὁ Μουσαῦς ἦλθεν εἰς προϋπάντησιν ἡμῶν καὶ πολλὰς προσήνεγκεν εἰς ἡμᾶς περιποιήσεις καὶ ὑποσχέσεις· ἐνῶ δ' ἠτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Καρακουέ, ἀνέβαλε χάριν ἡμῶν τὴν ἀποδημίαν του καὶ ἠθέλησε νὰ μᾶς συνοδεύσῃ. Διηγήθη ὅτι, μετὰ τὴν προλαβοῦσαν συναπάντησίν μου μετ' αὐτοῦ, ἐρρίφθη εἰς φυλακὴν καὶ ἔπαθε πολλὰ, ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι Ἀραβες τῆς Καζέχης, φθονήσαντες αὐτὸν ὡς εὐνοούμενον ὑπὸ τοῦ Μανούα Σέρα, τὸν κατηγοροῦσαν ὡς προμηθεύοντα εἰς τὸν ἡγεμόνα τοῦτον πυρόκονιν.

Μόλις ἀφίχθη εἰς τὰ ἐνταῦθα, καὶ ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψίν μου ὁ σεῖκ Ἰσανῦ, ὡς καὶ ὅλοι οἱ Ἀραβες ἔμποροι, λέγοντές μοι ὅτι ἤδη ὤπλισαν διὰ τυφειῶν τετρακοσίους δούλους, τοὺς ὁποίους θὰ στείλουν εἰς καταδίωξιν τοῦ Μανούα Σέρα, ὡς ληστεύοντος τὰ κερβάνια τῶν καθ' ὁδόν. Ματαίως ἠθέλησα νὰ τοὺς πείσω εἰς συνθήκας εἰρήνης μετ' αὐτοῦ· ὁ Ἰσανῦ κατ' οὐδένα τρόπον ἐπέθετο, ἀλλ' ἐγερθεὶς μετὰ σπουδῆς, εἶπεν ὅτι ὅλα τὰ τῆς ἐκστρατείας ἦσαν ἤδη ἔτοιμα, καὶ ὄφειλε ν' ἀναχωρήσῃ. Πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν παλαιῶν ὑπηρεσιῶν του, ἐνεχείρισά τότε εἰς αὐτὸν χρυσοῦν ὀρολόγιον, τὸ ὁποῖον μετὰ καὶ ἄλλων τοιούτων χρεωστῶ εἰς τὴν ἐλευθεριότητα τῆς ἀγγλοϊνδικῆς Κυβερνήσεως. Ἀληθὲς εἶπαν ἄραγε οἱ Ἀραβες, ὅτι εἶχαν ἀναβάλλει τὴν ἐκστρατείαν ταύτην περιμένοντές με; Τοὺς πιστεύω κατὰ τοῦτο, ἐπειδὴ, ἀφοῦ μ' ἐξείλαν δαμάεις καὶ αἰγας, ὡς καὶ σάκκους τινὰς ὀρυζίου, ἀνεχώρησαν κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἑσπέραν τῆς ἀφίξεώς μου. Ἔχουν δὲ σκοπὸν, ἀφοῦ κατατροπώσωσι τὸν Μανούαν Σέραν, νὰ προχωρήσωσιν εἰς Οὐκόκον, ὅπου ἐκρατοῦντο τὰ κερβάνια τῶν ὀμοειθῶν των, ἀναγκάζομένων εἰς ὑπερόγκους δασμοὺς ὑπ' ἐκείνων οἷτινες τὰ ἡμποδίζαν.

25 καὶ 26 ἰανουαρίου. — Ὅσοι τῶν Ἀράβων δὲν ἐξεστράτευσαν μετὰ τῶν ἄλλων, ἦλθαν νὰ μὲ χαιρετήσωσιν ὡς ἀντιπρόσωπον τοῦ ἡγεμόνος των, ὅσκις εἶναι ὁ σουλτάνος τῆς Ζαγγιβάρως. Οὗτοι συμφωνοῦσι

μετ' ἐμοῦ, ὅτι ὠφελιμωτέρα τῆς ἐκστρατείας ταύτης τοῦ λίαν ὀρηκτικοῦ ὀμοφύλου των Ἰσανῦ, θὰ ἦτο καλὴ τις συνθήκη εἰρήνης.

Προσπαθῶ νὰ λάβω ἐξ αὐτῶν γεωγραφικὰς τινὰς γνώσεις, ὅπως ὀδηγηθῶ εἰς τὴν περιήγησιν ἧτις με ἀπασχολεῖ, ἀλλ' ὁ μὲν Ἀβδουλλάς, εἰς τῶν παλαιῶν μου φίλων, ἐμμένει εἰς ὅσα καὶ ἄλλοτε μοι διηγήθη περὶ τοῦ πλοῦς τῆς Νυάνζας, ὁ δὲ Μουσαῦς προσέθεσεν, ἐξ ὅσων ἤκουσεν ἐξ ἀνθρώπων ἐρχομένων ἀπὸ βορρᾶ, ὅτι ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τῶν ὑδάτων τῆς Νυάνζας, τόσον σφοδρὸν γίνεται ρεῦμα, ὡς ἐκρίζονε τὰς νήσους καὶ τὰς συμπαράσφύρει.

Ταῦτα μ' ἔφερον εἰς ἀπορίαν, ἐπειδὴ ἠγνόουν ὅτι τὸ ὄνομα Νυάνζα δίδεται οὐ μόνον εἰς τὴν λίμνην καὶ εἰς τὸν Νεῖλον, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ λιμναῖα ὕδατα.

Οἱ Ἀραβες τῆς χώρας ταύτης, Οὐανιανιεμπέ, ὀνομαζομένης, κατέστησαν ἀπὸ πραγματευτῶν ἀγρονόμοι καὶ κτηνοτρόφοι· καλλιεργοῦσι μεγάλας ἐκτάσεις γῆς, καὶ ἔχουσι φάτνας εὐρυχωροῦς εἰς τὰ περίεξ τῆς Καζέχης, ἐνῶ τῶν ἰθαγενῶν τὰ χωρία εἰναι οἰκτρὰ, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῶν καταμαστιζόνται ὑπὸ τῆς πείνης.

27 καὶ 28 ἰανουαρίου. — Διένειμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους μου ὅ,τι δίκαιον πρὸς ἀμοιβὴν τῶν ὅσα ὑπέφεραν κατὰ τὴν διάβασιν τῆς ἐρήμου, ἀλλὰ καὶ δὲν τοῖς ἀπεσιόπησα ὅ,τι ἐφρόνον περὶ τῆς ἀνηλεοῦς κλοπῆς των. Καταγίνομαι εἰς σὺλλεξιν νέων ἀγθοφόρων καὶ στρατιωτῶν, ὅπως προχωρήσω εἰς τὸ ἐνδότερον, ἀλλὰ τοῦτο ἀποβαίνει δύσκολον ἕνεκα τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ἰσανῦ, παραλαβόντος ὅλους τοὺς διαθεσίμους ἀνδρας.

29 καὶ 30. — Ὁ Ζαφού, ἕτερος ἔμπορος Ἀραβ, πρῶν συντροφοῦ τοῦ Μουσαῦ, ἐπιστρέψας μετὰ δεκαήμερον περιοδείαν πρὸς εὐρεσιν δημοτριακῶν, διηγεῖται πράγματα θλιβερώτατα· ὅτι ὅλοι οἱ περίοικοι λαοὶ ἀποθνήσκουσι τῆς πείνης, καὶ ὅτι φοβεῖται μήποτε δὲν δυνηθῶμεν νὰ διέλθωμεν τὴν χώραν Οὐζούνη, ἧς ὁ ἀρχηγός, Σουβαρόρας, περιβόητος ἐπὶ διαρπαγαῖς, μέλλει νὰ μᾶς ἐκδάρῃ ζωντανούς· ὥστε προτιμότερον εἶναι νὰ περιμείνωμεν τὸ τέλος τοῦ πολέμου. Παρεκάλεσα ἐν τούτοις τὸν Μουσαῦ νὰ στείλῃ μνηστήν τινα πρὸς τὸν Ρουμανίαν, βασιλέα τῆς χώρας Καρακουέ, καὶ ἀναγγέλλων εἰς αὐτὸν τὴν προσεχῆ ἡμῶν ἐπίσκεψιν, νὰ τὸν παρακαλέσῃ συγγρόνως ὅπως διευκολύνῃ τὴν διὰ τῆς Οὐζούνης ἐλευθερίαν ἡμῶν πορείαν, μεταχειριζόμενος ἐπὶ τούτῳ ὅλην του τὴν ἰσχύν.

Σημειώτεον ὅτι ἡ Οὐζούνη ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ Καρακουέ διὰ δεσμοῦ ὀμοσπονδιακοῦ, καὶ ὅτι μέρος τῶν ὅσα διαρπαξεῖ ὁ τρομερὸς Σουβαρόρας μεταβαίνουν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως τοῦ Καρακουέ, ὅστις ὁμως χαίρει παρὰ τοῖς ξένοις ἀγαθὴν ὑπόληψιν. Ὁ Μουσαῦς τοῦλάχιστον τὸν ἐπαινεῖ μὲγάλως· συνέθη ποτὲ νὰ σώσῃ ὁ Μουσαῦς τὸν Ρουμανίαν ἀπὸ τινος ἀνταρσίας, ἣν εἶχε διεγείρει κατ' αὐτοῦ ὁ ἀδελφός του Ρόκερος, καὶ ἔκτοτε ὁ βασιλεὺς φαίνεται διαδηλῶν πρὸς τὸν Μουσαῦ τὴν εὐγνωμοσύνην του.

31 ἰανουαρίου. — Σήμερον ἀνεχώρησε καὶ ὁ Ζαφού, ἄγων εκατὸν δούλους εἰς τὸν Ἰσανῦ, διὰ νὰ συμπολεμήσωσι καὶ οὗτοι· ἔχουν δὲ σκοπὸν, ὅχι μόνον ν' ἀνακτήσωσι τοὺς ἐλεφαντόδοντας οἷτινες ἠρπάγησαν ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑποτάξωσι τὰς χώρας Χόκον καὶ Οὐζεκχέ, ν' ἀνοίξωσι δίοδον εἰς τὰ κερβάνια ἄτινα

κρατοῦνται εἰς τὸ Οὐκόκον, καὶ τέλος, ἀφοῦ συγκεντρώσωσι μετὰ ταῦτα τὰς δυνάμεις των, νὰ ἐκστρατεύσωσι καὶ κατὰ τῆς Οὐζούνης, διὰ νὰ ὑποτάξωσι καὶ αὐτήν. Κατόπιν τοῦ Ζαφού ἐξήλθε καὶ ὁ Μουσαῦς.

7 φεβρουαρίου. — Ἐκ τοῦ θεάτρου τοῦ πολέμου ἤλθαν εἰδήσεις. Ὁ ὀλίγος στρατός τοῦ σεῖκ Ἰσανῦ, περιζώσας τὸν Μανούαν Σέραν εἰς καλύβην τινὰ τοῦ χωρίου Τούρα, ὅπου ἔμενε κεκρυμμένος, ἀπήτησε τὴν παράδοσιν του παρὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς καλύβης· οὗτος ὁμως ἐξήτησε καὶ ἔλαβε προθεσμίαν μίας νυκτός· ὁ δὲ Μανούας ἠδυνήθη κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα νὰ δραπετεύσῃ, καὶ οἱ Ἀραβες, ὀργισθέντες ἐκ τούτου, ὅχι μόνον τὸ χωρίον κατέσρεψαν, ἀλλὰ καὶ τὰ περίεξ κατηφάνισαν, θύσαντες καὶ ἀπολέσαντες. Ἀλλ' ἐνῶ αὐτοὶ ἐξελλαν εἰς Καζέχη τὰς γυναῖκας, τὰ παῖδιά καὶ ὅλα τὰ κτήνη ὅσα συνέλαβαν, ὁ Μανούας Σέρας, καταφυγὼν εἰς χώραν καλουμένην Δάραν, συνεμάχησε μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς, τοῦ Κιφούνζα, καὶ ἠπέιλει τοὺς Ἀραβας ὅτι ἐμελλε νὰ προσβάλῃ τὴν Καζέχην, καθ' ἣν ὥραν οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων τῆς ἀναχωροῦν συνήθως πρὸς ἀναζήτησιν ἐλεφαντοδόντων εἰς τὴν περιχωρον.

Ὅστε ὅλη ἡ πόλις εἶναι τώρα ἀνήσυχος, καὶ οἱ Ἀραβες ἦλθαν νὰ ζητήσωσι τὴν συμβουλὴν μου περὶ τοῦ πρακτέου. Ὅλοι μέμφονται τὴν διαγωγὴν τοῦ Ἰσανῦ, καὶ μὲ παρακαλοῦσι νὰ μεσιτεύσω μετὰ αὐτῶν καὶ τοῦ Μανούα Σέρα. Καθὼς ὁμως κατήτησαν τὰ πράγματα, ἡ μεσιτεία μου θὰ ἀπέβαινε ἀνωφελής· τοῦτο καὶ ἐξέφρασα εἰς αὐτούς. « Ἐγὼ, τοῖς εἶπον, ἀπέτρεψα τὸν Ἰσανῦ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, ἀλλὰ δὲν μὲ ἤκουσε· τώρα λοιπὸν, αὐτὸς μὲν δὲν ἐπιστρέφει καὶ ἂν τὸν παρακαλέσω, ἐγὼ δὲ πάλιν, ἂν δὲν συμφωνήσῃτε οἱ Ἀραβες ὅλοι, δὲν δύναμαι νὰ ἐπιχειρήσω μεσιτείαν, ἧτις βεβαίως δὲν θὰ εἶχεν ἀποτέλεσμα. » Ὅλοι οἱ παρόντες ἀπεκρίθησαν μὴ φωνῆ, ὅτι οἱ πλείστοι τῶν συμπατριωτῶν των ἔμεναν ἐν Καζέχη, ὅτι ὅλοι θέλουσι τὴν εἰρήνην, τὴν ὁποίαν καὶ δέχονται ὑπὸ ὁποιοῦςδήποτε ὄρους ἐγὼ θὰ ἔκρινα ὡς δικαίους.

Ἐπεμψα τότε εἰς τὸν Μουσαῦ ἀπεσταλμένους, ὅπως τὸν εἰδοποιήσω περὶ τῶν διατρεχόντων, μάθω δὲ καὶ αὐτοῦ τὴν γνώμην, ἀλλ' οἱ ἀπεσταλμένοι ἐπέστρεψαν χωρὶς νὰ τὸν εὐρωσιν. Ἀκολουθῶς ἦλθεν, ἀφοῦ πολλοῦ συνεπλάχη μετὰ τῶν αὐτοχθόνων οὐδὲν ὠφελήθει. Κατὰ τὸν Μουσαῦ, ὁ Μανούας Σέρας δὲν θὰ ἐπίστευε πλέον εἰς τὸν ὄρκον τῶν Ἀράβων, οὔτε ἂν « ἦνωναν με τὸ αἷμά του· τὸ αἷμά των. » Τοῦτο δὲ πράττεται ἀληθῶς εἰς τὰς χώρας ταύτας ἐπὶ συνθηκῶν· τὰ δύο συμβαλλόμενα μέρη ἀνοίγουσι διὰ μαχαίρας μέρος τι τῆς κνήμης των, καὶ οὕτω συνάπτουσι τὰ αἱμάτα των εἰς ἐπισφράγισιν τῶν συμφωνηθέντων.

Ἀπὸ τῆς 18 μέχρι τῆς 25 φεβρουαρίου. — Ἐξήλθον εἰς κυνηγεσίαν μετὰ τοῦ Γραντ, ἐπειδὴ μᾶς ὑπεσχέθησαν ὅτι ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Νουλλάχ Οὐαλέ, ὀλίγον ἐντεῦθεν ἀπέχοντος, ἀπηντῶντο ἀνθόλοποιες μέλανες, ἐξ ὧν κἀνένα δὲν εἶχον ἰδῆ μέχρι τοῦδε. Δυστυχῶς, ἐδέησε νὰ καταλύσωμεν εἰς ἐλώδεις τόπους, ὅπου ὁ σύντροφός μου, προσβληθείς ὑπὸ πυροβόλου, δὲν ἠδύνατο νὰ μὲ ἀκολουθῇ· ἀλλ' ἐγὼ, καίτοι ἐντὸς τῆς ἰλύος μέχρι τῶν μερῶν ἐπὶ πολλὰς ὥρας, μόλις εἶδον ἕνα μόνον ἀνόλοπα μέλανα, τὸ ὁποῖον οὔτε ἠδυνήθη νὰ φονεύσω· εἶχεν ἔλθει πρὸς ἐμὲ φεύγων τοὺς λέοντας, τῶν ὁποίων ἀκούσας τοὺς ὠρυγμοὺς ἐ-

σπευσα πρὸς αὐτούς· ἀλλ' ἀνεχώρησαν φρονίμως ποιήσαντες, καὶ ἀφήσαντες εἰς ἐμὲ τὰ ἡμίση τῶν θηραμάτων των.

Ἀπὸ τῆς 25 φεβρουαρίου μέχρι τῆς 13 μαρτίου. — Ἐπανελθὼν εἰς Καζέχη μετὰ τοῦ Γραντ, καὶ μὴ ἔχων εἰς τί ἄλλο νὰ ἐνασχοληθῶ, ἐξήτηον πληροφορίας περὶ τῶν ἀπωτέρων χωρῶν ὅπου μέλλομεν νὰ προβῶμεν· ἠύξανον δὲ συγγρόνως τὰς ζωολογικὰς συλλογὰς μου, καὶ εἰς μακρὰς ἐδιδόμην ἀερονομικὰς καταμετρήσεις. Ταῦτα μέχρι τῆς 13 μαρτίου, ἀποφράδος ἡμέρας, μέγα πένθος ἐπενεγκούσης. Ὅλη ἡ πόλις τῆς Καζέχης θρηνεῖ σήμερον. Δουλοῖ τινες ἐλθόντες διὰ νυκτός, μόλις καὶ μετὰ βίας διὰ τῶν δασῶν διασωθέντες, ἔφεραν τὴν θλιθερὰν ἀγγελίαν, ὅτι ὁ Ἰσανῦ, ὁ Ζαφού καὶ ἕτεροι πέντε Ἀραβες μετὰ πολλῶν ἐκ τῶν δούλων των ἐφονεύθησαν. Κατ' ἀρχὰς εἶχαν νικήσει· εἰς τὴν πρώτην μάχην εἶχε πέσει ὁ ἀρχηγός τοῦ Χόκου, καὶ πλείστοι τῶν ὑπηκόων του εἶχαν αἰχμαλωτευθῆ· μετ' αὐτῶν δὲ οἱ Ἀραβες εἶχαν ἀρπάσει καὶ πλείστα κτήνη, ὡς καὶ τοὺς πολυτίμους τῶν ἐλεφαντόδοντας. Προχωρήσαντες δ' ἐκυρίευσαν καὶ τὸ Οὐζεκχέ, τὸ ὁποῖον ἔπειτα ἐπώλησαν εἰς τοὺς κατοίκους ἀντὶ πολλῶν λύτρων.

Ἀλλ' ἀκολουθῶς, μαθόντες ὅτι ἐνκερβάνιον φέρον 5000 ταλλήρων διεκόπη καθ' ὁδὸν ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Ἰμζάνζας, χώρας μικρᾶς, κειμένης πρὸς βορρᾶν τοῦ Οὐζεκχέ, διήρεσαν δυστυχῶς τὸν μικρὸν στρατὸν των εἰς τρία τμήματα, ὧν τὸ μὲν ὄφειλε νὰ μεταφέρῃ εἰς Καζέχη τὰ λάφυρα, τὸ δὲ νὰ σχηματίσῃ ἐφεδρείαν εἰς Ἰμταπούρου, ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ μεθορίου τῆς ἐρήμου, τέλος, τὸ τρίτον, διοικούμενον ὑπὸ τοῦ Ἰσανῦ καὶ τοῦ Ζαφού, νὰ προῆλθῃ κατὰ τῆς Ἰμζάνζας. Κατ' ἀρχὰς, οἱ δύο Ἀραβες ἀρχηγοὶ ἠνδραγάθησαν· ἀλλὰ μεθυσθέντες ὑπὸ τῶν ἐπιτυχιῶν, ἠμέλισαν πᾶσαν ἀναγκαίαν προφύλαξιν. Ἐν σώμα τῆς φυλῆς Βαχούμπα ἔτρεξεν εἰς βοήθειαν τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἐπέξελθὼν μετ' αὐτῶν αἰφνιδίως κατὰ τῶν μέχρι τοῦδε νικητῶν, τοὺς κατεσκόρπισε. Καὶ ὅσοι μὲν ἐξ αὐτῶν ἦσαν ταχύποδες διέφυγαν τὸν θάνατον, οἱ δ' ἄλλοι ἔπεσαν ἀνεξαιρέτως ὑπὸ τὰς λόγχας τῶν αὐτοχθόνων. Καὶ περὶ μὲν τοῦ Ζαφού, οὐδεὶς ἐγίνωσκε πῶς ἔπεσε· περὶ δὲ τοῦ Ἰσανῦ, οὗτος ἐπεχείρησε πρῶτον νὰ φύγῃ· ἔπειτα δ' ἐκάλεσεν ἕνα τῶν δούλων του, καὶ ἐχειρίσας εἰς αὐτὸν τὸ τυφεκίόν του, « Ἐγὼ εἶμαι γέρον, εἶπε, καὶ δὲν εἰμπορῶ νὰ τρέξω ὡς σύ· λάβε τὸ ὄπλον μου τοῦτο νὰ μ' ἐνθυμῆσαι· ἐγὼ ἐδῶ θὰ ἐξαπλωθῶ, καὶ πλέον ὅ,τι θέλει ὁ Θεός! » Ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς, δὲν τὸν ἐπανεῖδαν. Οἱ ἄγγελοι τῶν ἀπαισιῶν τούτων εἰδήσεων διηγούντο πρὸς τούτους, ὅτι εἰς Κικουέ ἀπήνησαν φεύγον τὸ πρῶτον ἀπόσπασμα, ἦτοι τὸ ἀπαγαγὸν τὰ λάφυρα τοῦ Χόκου, ἐπειδὴ ὁ Μανούας Σέρας, ἐνεδρεύσας αὐτὸ καθ' ὁδὸν μετὰ τριακοσίων ἢ τετρακοσίων ἀνδρῶν χωρίου τινὸς ὄχυροῦ, ἐπέπεσε κατ' αὐτῶν αἰφνιδίως. Ἐμενε τὸ ἄλλο ἀπόσπασμα, τὸ τοῦ Ἰμταπούρου, τὸ ὁποῖον ἐμελλε ν' ἀπέλθῃ εἰς βοήθειαν τῶν κερβανίων ἄτινα ἐκρατοῦντο εἰς Κανιγενγέ, ἀλλ' εὐρίσκειτο ἀπομεμονωμένον ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Ἰμζάνζας, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὑπὸ τῆς ἀνταρσίας ὅλης τῆς χώρας τοῦ Οὐκόκου. Τέλος, ὁ Μανούας Σέρας, πανταχοῦ νικητῆς ὢν, ἠπέιλει καὶ αὐτὴν τὴν Καζέχην.

Οἱ Ἀραβες, μετὰ τοὺς θρήνους των διὰ τὰς μεγάλας ταύτας συμφορὰς, ἦλθαν πάλιν εἰς ἐμὲ ὅλοι ἐν σώματι, παρακαλοῦντες νὰ τοὺς βοηθήσω, νὰ τοὺς

σώσω, ως έλεγον, από του παντελούς ολέθρου των. Απεκρίθη ότι μ' ήτο αδύνατον να πράξω τι, ότι κ' εγώ ειχον χρέη, ως αυτοί, και ότι μετά δύο ή τρείς ημέρας έμελλον ν' αναχωρήσω.

Από τής 14 μέχρι τής 17 μαρτίου. — Οι άνθρωποι του Μουσα μου έφεραν εκ Ρουγκούας 39 άχθοφόρους: ως λέγουσι δε, είχαν συναξει 120' άλλ' εις απόστασιν δέκα μιλίων από τής Καζέχης διεσκορπίσθησαν οι λοιποί, άκούσαντες καθ' όδον τας συμφορας των Αράβων και τας άπειλάς του Μανούα Σέρα. Οπωςδήποτε, απεφάσισα ν' αναχωρήσω εις Ρουγκούαν, παραλαμβάνων όσα των πραγμάτων μου δύνανται να φέρωσιν οι άνθρωποί μου. Ένα εξ αυτών, όν εγνώρισα πιστόν εκ πείρας, Βομβάην όνομαζόμενον, θ' αφήσω πλησίον του Μουσα, δια να φέρη τα υπόλοιπα άμα ως εύρω να τώ ξείλω άχθοφόρους. Προσέφερα εις τον Μουσα και το τελευταίον χρυσούν ώρολόγιον ό ειχον εκ τής Κυβερνήσεως των Ινδιών, και παρήγγειλα εις τον σεήκ Σαήτ να επιστρέψη εις την παραλίαν, φέρων τας επιστολάς μου και όσα συνέλεξα καθ' όδον δείγματα: έπειτα δε προέβην προς βορράν μετά του Γραντ και του γενικοϋ άρχηγού του κερθανίου μου, Βαράκα, και όλων των άνδρών ούτινες έστερέξαν να με ακολουθήσωσιν, ένοίς και τινες άνθρωποι του Μουσα, ικανοί να μοι προμηθεύσωσιν άχθοφόρους καθ' όδον.

Από τής 17 μέχρι τής 24 μαρτίου. — Μασαγγέ, Ίβίρι, μεθόρια τής Ουζαγάρης, Νουλλάχ. — Εις Ίβίρι, επί των μεθορίων του Ουνιανιμπέ, απαντώμεν απεσταλμένους του Ιμκισιούα, φυλάρχου αυτόχθονος, συμμάχου των Αράβων, καταγινόμενους να στρατολογήσωσιν άνδρας κατά του τρομερού Μανούα Σέρα. Εις τους τόπους τούτους, οι στρατολόγοι συνήθως περιφέρονται κρούοντες κώδωνας και κηρύττοντες μεγάλη τή φωνή, ότι «έν μέχρι τής δεινός ημέρας δεν συναχθώσι τόσοι άνδρες εκ των κατοίκων του χωρίου, ό άρχηγός αυτού θα εξανδραποδισθί, και θα δημευθώσιν αι φυτεΐαι του προς όφελος του ήγεμόνος.»

22 μαρτίου. Χωρίον Ουγκούκου. — Εύρισκόμεθα εις την χώραν Ουζαγάρην, εις την οικίαν Σιγκινία, του άρχηγού των Ουνιαμπεουά. Ουτος είναι άπών εις έκστρατείαν, άλλ' ή σύζυγός του μάς υποδέχεται φιλοφρονέστατα.

23 Ουζέντα. — Εισήλθομεν εις χώραν Ουκούμπην. Οι κάτοικοι χωρίου τινός, εκλαδόντες ήμάς ως πολεμίους των, έτρέξαν καθ' ήμων προτεινοντες τας λόγγας των και τὰ τόξα. Τα γελοία σχήματά των και οι φρενιτικοί φοβερισμοί κατετρόμαξαν τινάς των άχθοφόρων μου, ούτινες ρίψαντες χαμαι τὰ φορτία έτραπήσαν εις φυγήν. Αλλ' έπέρχεται ή ήσυχία, και άφίχθημεν εις Ουζένταν, μικρόν έμπορείον μικτογενούς τινος αιθίοπος, όνομαζόμενου Σαγγόρου, όστις αφήσας ένταϋθα τον μέγαν γυναικωνίτην του, άνεχώρησε και αυτός προς βορράν, προτιθέμενος να συνδέσθι έμπορικάς σχέσεις μετά τής χώρας Καρακέ: άλλ' άδεται ότι καθ' όδον έκρατήθη υπό του Σουβαρόρα, φυλάρχου τής Ουζούης, θελήσαντος να μεταχειρισθί τους τυφεκιστάς ούτινες τον συνώδευαν κατά των Βουατούτα, φοβερών ληστών περιφερομένων άείποτε, και ζώντων εξ άρπαγής των κτηνών όλων των περιόικων φυλών.

24 μαρτίου. Μιγινίγκα. — Δάση, και έναλλάξ γαΐαι καλλιεργημένα. Διερχόμεθα καρποφόρους πεδιάδας, όπου άφθονεί ό φοϊνίξ ό επιλεγόμενος άμόρα

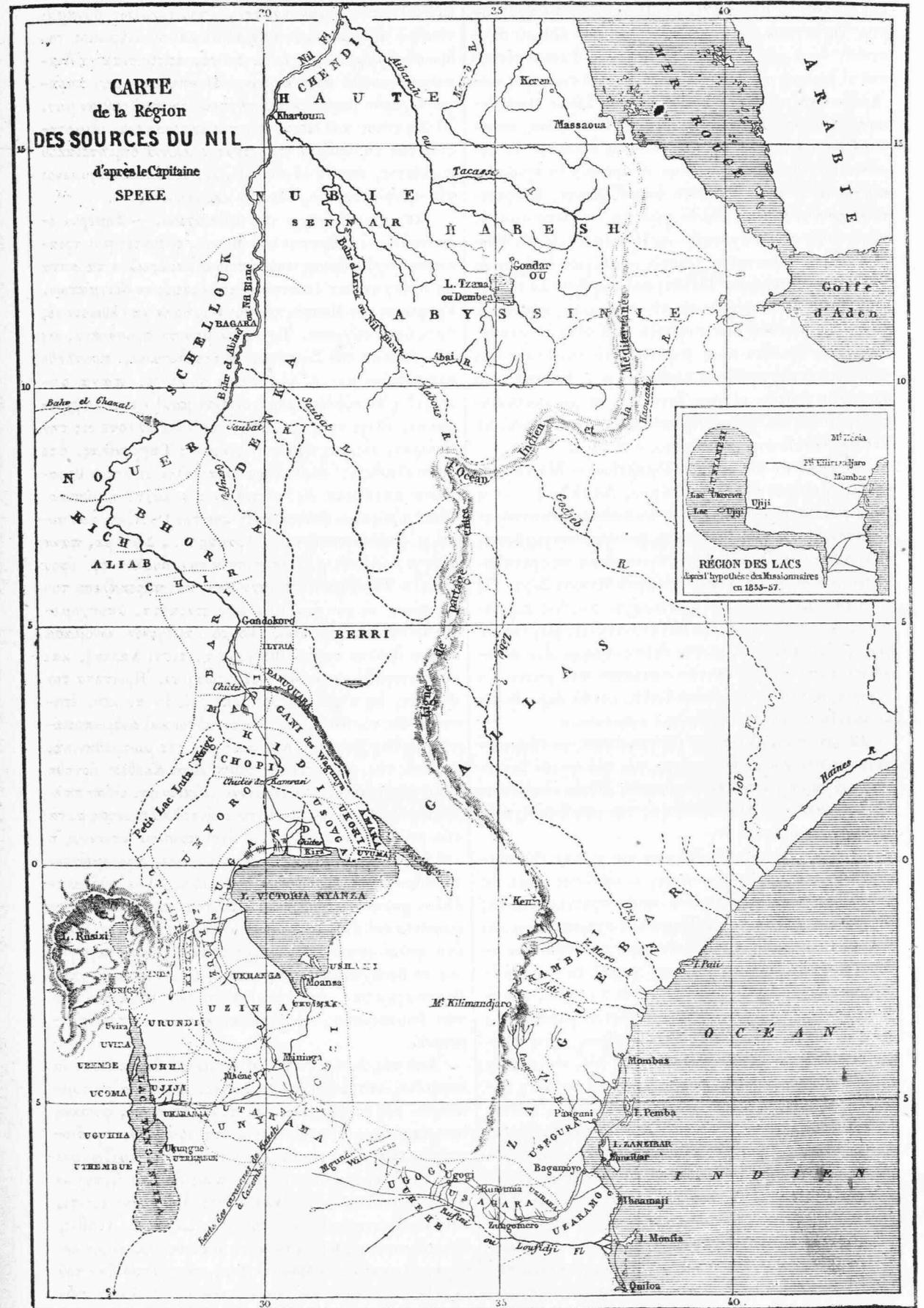
(άρτος άρωματίτης). Ο μέγας άνήρ του τόπου τούτου είναι παλαιός τις έμπορος πτωχεύσας, νυν δε άγρονόμος, Σιρπόκος καλούμενος, όστις και μάς φιλοξενεί εξαίρετως. Κατ' αυτόν, οι Βουατούτα έλεηλάτησαν πρό μικρού τήν Ρουγκούαν, και καλώς θα έπραττον εάν έμενα εις την χώραν ταύτην, όπου εύκόλως δύναμαι να εύρω άχθοφόρους. Έπειδή δε και οι άνθρωποι του Μουσα όμοφρονούσι κατά τούτο, απεφάσισα να διαμείνω ένταϋθα προς καιρόν. Η απόφασίς μου παρήγαγε χαράν μεγάλην εις την μικράν ακολουθίαν μου. Ο Σιρπόκος καλλιεργεί εις τας έκτεταμένας ιδιοκτησίας του το όρύζιον πρό παντός άλλου δημητριακού προϊόντος, επειδή οι αυτόχθονες, ουδόλως όρεγόμενοι την τροφήν ταύτην, δεν την κλέπτουσιν.

Από τής 25 μέχρι τής 2 άπριλίου. — Σήμερον έπέστρεψαν οι άνθρωποι του Μουσα, φέροντές μοι τριακοσίους άχθοφόρους, τους όποιους και έξεilon πάραυτα εις Καζέχην μετ' επιστολών και διαφόρων δειγμάτων. Γράφω εις τον Μουσα και τον Βομβάην να έλθωσιν εις ήμάς όσον τάχιστα. Έν ταύτη μου τή προσδοκία, εις των δούλων του Σιρπόκου, σιδηροδέσμιος, προσήλθε καθικετεύων με: «Αϊ, πάνα ούάγγι, πάνα ούάγγι! (Ω αυθέντη μου, αυθέντη μου!) εύσπλαγχνίσου με, έλεγε προς έμέ. Έγώ σέ είδα άλλοτε εις την Ουδίραν, εις τας όχθας τής λίμνης Ταγγανίκας, ότε ήμην έλεύθερος: ακολουθώς έπληρώθην υπό των Βουατούτα και έπεσα εις το πεδίον τής μάχης ήμιθανής. Έκει μ' εύρηκαν έπειτα κάτοικοι τής Ουζίζης, και αυτοί μ' έπώλησαν εις τους Αραβας. . . Σώσέ με, πάνα ούάγγι, και να μ' έχης πιστόν σου δούλον έφ' όρου ζωής!» Τον ήλέησεν ή ψυχή μου, και παρεκάλεσα τον Σιρπόκον να τον άπελευθερώσιν πάραυτα, υποσχόμενος να τον άποζημιώσω. Τούτο και έγινε: ώνόμασα δε τον δούλον τούτον Φερχάν (τούτέστι Χαράν), και τον κατέταξα μετά των έθελοντών μου. Ηρώτησα τον Φερχάν, αν ή φυλή Βουαπεμπέ, εις ήν ανήκεν, έπιστευεν εις τον Μωάμεθ ούσα ένταϋτῶ και ανθρωποφάγος, καθώς έλέγετο. Και περι μὲν τής μωαμεθανικῆς πίστεώς της, μ' έιπεν ότι τούτο είναι αληθές: ήρνήθη όμως το δεύτερον, καιτοι είναι βέβαιον ότι είδαν πολλάκις τους Βουαπεμπέ τούτους άνταλλάσσοντας μετά των γειτόνων των αίγα ύγια άντι παιδιού άσθενούς ή και ψυχορραγούντος, δια να τῶ φάγωσι, προτιμώντες το ανθρωπινον κρέας ύπερ παν άλλο. Αλλ' ουδεμίαν άλλην φυλήν εις τους τόπους τούτους ήκουσα κατηγορουμένην επί ανθρωποφαγία: άλλως τε, οι Μασάοι, και όσαι φυλαί έχουσι κοινήν μετ' αυτών την καταγωγήν (ως αι Βουαχούμπα, Βουατατούρου, Βουακαζάγκε, Βουανιαράμπα), και αυτάι δε αι των Βουακόκο και των Βουακίμπου, πρεσβεύουσι κυρίως τὰ του ισλαμισμού.

Από τής 2 μέχρι τής 30 άπριλίου ήναγκάσθη να περιμένω ένταϋθα ξενοχωρούμενος. Διεσκέδαζον συμπληρών τας συλλογάς μου εκ πραγμάτων τής φυσικής ιστορίας, άχυρώνων τὰ πτηνά όσα έφάνεον, σχεδιογραφών, κτλ. Τη 15 αφίχθη ό Βομβάης, κομίζων μοι όσα ειχον αφήσει όπίσω μου, προς δε και έμπορεύματά τινα του Μουσα. Αλλ' ούτος δεν έφάνη εισέτι, και, κατά τινα επιστολήν του σεήκ Σαήτ, οι Αραβες, έπιστρέψαντες εις Καζέχην μετά νέαν και νικηφόρον έκστρατείαν κατά του Μανούα Σέρα, τον ήμπόδιζαν του να έλθη προς έμέ, και κατεγίνετο εις πώλησιν των

ΧΑΡΤΗΣ

ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΤΑΣ ΠΗΓΑΣ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ ΧΩΡΩΝ.

Gravé chez E. H. Bompard 42.

κτημάτων του Ἰσαῦ καὶ τοῦ Ζαφού διὰ πλειστηριασμοῦ. Κρυφίως ὅμως, ὁ Μουσαῦ μοι διεείθεσε τὴν εἰδοποίησιν ὅτι, εὐθὺς μετὰ τὴν συγκομιδὴν τοῦ ὄρου, θὰ ἔλθῃ νὰ μ' εὕρῃ εἰς Καρρακούε. Ὁ Σαήτ προσθέτει ἐν τῇ ἐπιστολῇ του, νὰ σπεύσω τὴν ἀναχώρησίν μου πρὸς τὸ ἐνδότερον, ἐπειδὴ οἱ Ἀραβες με κατηγόρουν ὡς συνωμοτήσαντα μετὰ τοῦ Μανούα Σέρα, καὶ ὅτι ἐμελέτων νὰ ἐκστρατεύσωσι κατ' ἐμοῦ, ἐλπίζοντες νὰ με προφθιάσωσιν ἐνταῦθα.

Ἐγραψα εἰς τὸν Μουσαῦν, δυσηρεσθημένος διὰ τὰς ἀναβολὰς του, νὰ ἔλθῃ πάραυτα πρὸς ἐμὲ, κατὰ τὰς ὑποσχέσεις του. Θὰ ἀνεχώρουν δὲ καὶ ἄνευ αὐτοῦ, ἀλλ' οἱ ἄχθοφόροι οἵτινες ἔφεραν τὰ πράγματα ὅσα εἶχον ἀφήσει ὀπίσω μου, δὲν ἤθελαν νὰ με ἀκολουθήσωσι μέχρι τῆς Καρρακούε. Ἀκολούθως ἐξεῖλα καὶ τὸν Βαράκην εἰς τὴν Καζέχην, διὰ νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Μουσαῦν, ἀντὶ πεντήκοντα ἀνδρῶν ὀπλισμένων διὰ τυφεκίον, τὸ ἰσότημον πεντήκοντα ἀνδραπόδων, ὑποσχόμενος νὰ δίδω εἰς τοὺς ἀνδρας τοὺς ὁποίους ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ μισθὸν ὅσον ἐδίδον καὶ εἰς τοὺς ἀκολουθοῦσιν μου. Λαβὼν τὴν ἀπάντησίν του μόλις σήμερον, καὶ βλέπων ὅτι σιωπᾶ ἐντελῶς περὶ τῆς προτάσεώς μου ταύτης, ἀπεφάσισα νὰ ἐπιστρέψω πάραυτα εἰς Καζέχην, καὶ νὰ ἐξηγηθῶ προφορικῶς μετ' αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμοφύλων του.

Ἐν τούτοις, ἐν πολλῇ ἀνησυχίᾳ διακείμενος, ἀπεφάσισα ν' ἀποστείλω καὶ τοὺς ἀπολειπομένους μοι τέσσαρας Ὀττεντότους, ἐπειδὴ δὲν τοὺς ὠφέλησε τὸ κλίμα, καὶ οἱ ἄθλιοι κατήντησαν κίτρινοι ὡς ὁ κηρὸς, ἐκτὸς ἐνός μόνου, ὅστις, μέλας ὢν ἐκ φύσεως, διατηρεῖ τὸ χρῶμά του. Ἀποχωρίζομενος αὐτῶν, πολὺ ἐλυπήθην ὅτι τοὺς ἔφερον εἰς τόσῃ ἀπόστασιν· ἀλλ' ὠφείλον νὰ λάβω τὸ μέτρον τοῦτο χάριν τῆς ζωῆς των.

1 καὶ 2 μαΐου. Ἐπ' ἀνορθῶς εἰς Καζέχην. — Ἐμαθον παρὰ τοῦ Μουσαῦ, ὅτι ὁ Βαράκας ἀνεχώρησεν οὐδένα ἄνδρα δυνήεις νὰ παραλάβῃ, ἐπειδὴ ὅλοι οἱ δούλοι φοβοῦνται τοὺς Ἀραβας· λέγεται δὲ συγχρόνως καὶ ὅτι ὁ Σουβαρόρας ἤγειρεν εἰς τὰ μεθόρια σειρὰν ὀχυρωμάτων, ἀπόφασιν ἔχων νὰ φονεύσῃ πάντα ὅστις ἤρχετο ἐκ τῆς παραλίας καὶ ἐπεχείρει νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν Οὐζούνην. Ταῦτα μὲ φέρουσιν εἰς μεγίστην ἀθυμίαν, διότι, ὡς φαίνεται, δὲν θὰ δυνθῶ νὰ προσλάβω εἰς τὴν συνοδίαν μου φύλακας, ἀλλὰ θ' ἀναγκασθῶ νὰ προσβῶ μετὰ μόνων τῶν ἄχθοφόρων.

Ἀπὸ τῆς 3 μέχρι τῆς 13 μαΐου. — Ὁ Βαράκας ἐπέστρεψε, μαθὼν καθ' ὅδον ὅτι εὐρισκόμην πάλιν ἐδῶ. Οἱ Ἀραβες με καταπολιορκῶν ἐκ νέου διὰ παρακλήσεων, ὅπως μεσιτεύσω πλῆσιον τοῦ Μανούα Σέρα, ὅστις διέκοψε τὴν ὁδὸν τῶν κερβανίων των· φρονοῦν ὅτι ἡ σωτηρία των ἐξαρτᾶται ἐξ ἐμοῦ, καὶ ὑπόσχονται, ἂν κατορθώσω τὰ πράγματα κατὰ τοὺς πόθους των, νὰ μοι δώσωσιν ὅσους ἂν θέλω ἐνόπλους.

Ἐνέδωσα τέλος εἰς τὰς ἱκεσίας των, καίτοι θεωρῶν τὸ διάθεμα ὡς ματαιοπονίαν, καὶ συντάξας συνθήκην τινὰ εἰρήνης, καὶ λαβὼν τὴν εἰς αὐτὴν συγκατάθεσίν των, ἔστειλον πρεσβεῖαν ἐξ ἀνθρώπων μου μετὰ τοῦ Βαράκα, νὰ διαπραγματευθῶσι μετὰ τοῦ Μανούα Σέρα τὴν ἀναχωρήσιν. Ἡ πρεσβεῖα ἐπέστρεψε τῇ 6 μετὰ δύο ἐπιτετραμμένον τοῦ Μανούα Σέρα, — ὢν τὸν ἕνα, μονόφθαλμον ὄντα, θὰ ὀνομάζω Κύκλωπα, — καὶ δύο ἐτέρων πρεσβευτῶν ἄλλου τινὸς φυλάργου, ὀνομαζομένου Κιτάμπη (Μικρὸν Κυανὸν Ροῦχον), συμμαχου τοῦ Μανούα Σέρα. Καὶ λοιπὸν οἱ δύο παντοδύναμοι

κύριοι ὑπεδέχθησαν, ὡς φαίνεται, τοὺς ἀπεσταλμένους μου μετὰ πολλῶν τιμῶν, φρονούντος τοῦ Μανούα Σέρα ὅτι, ἄνευ τῆς μεσιτείας μου, οὐδέποτε θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν θρόνον του. Ὁθεν πιστεύων εἰς τὸν Πάνα Ἰμζούγκου (τὸν Λευκὸν Αὐθέντην, — εἰς ἐμὲ δηλαδὴ), ἀπεφάσισα νὰ ἐκθέσῃ τοὺς πληρεξουσίουσ του. Ἀπαιτεῖ δὲ νὰ γίνῃ ἡ δραπραγματεύσεισ τῆς εἰρήνης εἰς Οὐνιανιεμπέ, ἐπειδὴ θεωρεῖ ὡς ἀνάξιον ἑαυτοῦ τὸ νὰ ἔλθῃ εἰς συνθήκας ἀλλαγῆς ἢ ἐν τῷ κράτει τῶν προπατόρων του. Πρὸς τούτοις, θέλει ἵνα τὰ προοίμια τῶν διαπραγματεύσεων γίνωσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Μουσαῦ.

Τὴν ἐπιούσαν, 7, ἐν πλήρει συνλεύσει τῶν Ἀράβων, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἀνθρώπων μου, ὁ Βαράκας ἀπήγγειλε πανδημῶς τὰς προτάσεις τῆς εἰρήνης ἐν ὀνόματί μου. Καὶ οἱ μὲν Ἀραβες ἔδωσαν ἀμέσως τὴν πλήρη συγκατάθεσιν αὐτῶν· ὁ δὲ Κύκλωψ μετὰ τοῦτο, μετ' εὐγλωττίας ἀξίας τοῦ ἡμετέρου πρωθυπουργοῦ, συνεκεφαλαιώσε πρῶτον τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου. Εἶπεν ὅτι ὁ κύριός του εἶχε πρὸς μόνον τὸν Ἰσαῦ ἔχθροπάθειαν· ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἐφρονεῖτο, ὁ Μανούας Σέρας ἐπιθυμεῖ τοῦ λοιποῦ τὴν εἰρήνην. Οἱ Ἀραβες ἀπεκρίθησαν εἰς ταῦτα εὐπρεπῶς, ἀποδόσαντες τὴν ἀγανάκτησίν των εἰς τινὰ αἰσχρὰν ὕβριν τοῦ Μανούα Σέρα πρὸς τὴν θρησκείαν των· « Ἀλλὰ δίδομεν τὰ πάντα εἰς λήθην, ἀφοῦ ὁ Μανούας Σέρας θέλει εἰλικρινῶς τὴν συνδιαλλαγὴν. » ἤλθομεν ἔπειτα εἰς τὸ ἀκροσφαλὲς ζήτημα, περὶ τῆς χώρας τῆς ἀποδοθησομένης εἰς αὐτόν. Ἐσυμπέρανον ὅτι ὁ Μανούας Σέρας θὰ ἐζήτη ὅλον τὸ Οὐνιανιεμπέ· ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν μου, ὁ Κύκλωψ εὐχαριστεῖται καὶ ἐξ ὀλιγωτέρου, ἐπειδὴ ὑπῆρχεν ἤδη τὸ βασίλειον τοῦτο διηρημένον.

Εἶπον ὅτι περὶ τούτου ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσω ἰδιαίτερος μετὰ τοῦ Μανούα Σέρα, καὶ ὅτι τὸν παρακαλῶ μάλιστα νὰ ἔλθῃ ὅσον τάχιστα, ἐπειδὴ βιάζομαι ν' ἀναχωρήσω. Ὁ Μουσαῦς ὅμως ἀμφιβάλει ἐτι ἂν θὰ με ἀκολουθήσῃ· τοῦλάχιστον ὄχι ἐπέκεινα τῶν μεθωρίων τῆς Οὐζούνης, φοβούμενος μήπως, ὅταν καταβῇ εἰς τὴν παραλίαν, καταστήσωσιν αὐτὸν ὑπεύθυνον διὰ τὰς μεγάλας διαρπαγὰς, τὰς ὁποίας μέλλουν νὰ ὑποστῶσι τὰ πράγματά μου. Εἶναι δὲ καὶ ἀσθενής, καὶ ἀδιακόπως λαμβάνει καταπότια, ὅπως δυνθῆ νὰ με συνοδεύσῃ ἀναχωροῦντα. Τί δὲ εἶναι τὰ καταπότιά του; ἀπλοῖ κάλυκες ῥόδων ἀπεξηραμμένοι εἰς τὸν κλίβανον· ἕνα τοιοῦτον καταπίνει, καὶ ἐναλλάξ ἕνα βῶλον ἀποκρυσταλλωμένης ζαχάρους.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ (ἀπὸ τῆς 10 πρὸς τὴν 12), ἤλθεν ἡμῖν ἀπεσταλμένος ἐξ Οὐζούνης, εὐτυχία ἀνελπίστως. Τοῦτον ἔστειλε μέγας τις ἰμζάγκας, ἦτοι μάγος, ὀνομαζόμενος Κιγέγκος, παλαιὸς φίλος τοῦ Μουσαῦ, ὅστις, ὢν σήμερον διευθυντὴς κερβανίων, ἐπεθύμει νὰ δώσῃ ἐλεφαντόδοντα ἀντὶ καλῶν τινων ὑφασμάτων, καὶ τοῦτο ὅσον τάχιστα, ἐπειδὴ καταγίνεται νὰ συγκεντρώσῃ ὅλα τὰ κερβανία, πρὸς ἐπιχείρησιν μακράς τινος ὁδοπορίας εἰς τὴν χώραν Οὐγάνδαν. Ἡ εὐκαιρία εἶναι ἀρίστη· θέλω, ἀντὶ τινων δώρων μου πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, νὰ φιλιωθῶ μετ' αὐτοῦ, ὡς ἱκανοῦ νὰ χρησιμεύσῃ τὰ μέγιστα εἰς τοὺς σκοπούς μου. Ἀλλ' ὁ Μουσαῦς με ἀποτρέπει. Μοι λέγει νὰ φυλαχθῶ τοῦ νὰ τῷ στείλω τι, ἐπειδὴ ὁ πρεσβευτὴς του θὰ κρατήσῃ δι' ἑαυτὸν πᾶν δῶρόν μου, καὶ ἔπειτα θὰ προσπαθήσῃ παντοίως τρόποις νὰ μ' ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ἴδω τὸν Κιγέγκον. Συγχρόνως σχεδὸν ἤλθε καὶ ἐκ τοῦ Σου-

βαρόρα ἕτερος ἀπεσταλμένος, διὰ νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ Μουσαῦ, ἂν ἀληθῶς οἱ Ἀραβες συνεμάχησαν μετὰ τῶν Βουατούτα. Ζητεῖ λοιπὸν νὰ τῷ στείλωσι πρεσβευτὰς, ὅπως τὸν βεβαιώσωσι ῥητῶς περὶ τούτου, καὶ ὅτι οὐδένα τρέφουσιν ἐχθρῶν σκοπὸν ἐναντίον του· νὰ τῷ στείλωσι δὲ καὶ ἕνα αἴλουρον. Πάραυτα ἐνεχειρίσθη εἰς τὸν πρεσβευτὴν εἰς λαμπρὸς αἴλουρος μέλας, καὶ ἐπιστολὴ τοῦ Μουσαῦ ἀφηγουμένη πάντα ὅσα ἔπραξα πρὸς συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης. Καὶ διὰ νὰ με ὑποδεχθῇ καλῶς ὁ Σουβαρόρας, προσέθηκον ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὁ Μουσαῦ, ὅτι ἡ πρεσβεῖα ἦν ἐπεθύμει, θ' ἀπέλθῃ εἰς τὴν Οὐζούνην μετ' ἐμοῦ.

Περὶ τὴν ἑσπέραν, ἐπέστρεψαν οἱ ἄνθρωποι μου μετὰ τοῦ Κύκλωπος, ἐλθόντες ἐκ μέρους τοῦ κυρίου του νὰ εἶπῃ, ὅτι αὐτὸς μὲν ἐπιθυμεῖ πάντοτε τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς ἡμᾶς, ἂν πρότερον δὲν ἀποφασισθῶσι τὰ περὶ ἐκθροπισμοῦ τοῦ Ἰμκισίβα, ἀνθρώπου τὸν ὅποιον αὐτοὶ εἶχαν ἐνθρονίσαι εἰς τὸ κράτος τοῦ· καὶ ἐπειδὴ σήμερον θεωρεῖ αὐτόν ὡς αἰχμάλωτόν του, δὲν ἐννοεῖ νὰ συμμερισθῇ τὴν χώραν ὅπωςδὴποτε μετ' αὐτοῦ· τὸναντίον μάλιστα, ἔχει σκοπὸν νὰ τὸν καταδιώξῃ καὶ νὰ τὸν φονεύσῃ ὡς ἄγριον θηρίον.

Ἐκ τούτων ἐνόησα ὅτι ἡ συνθήκη πάλιν ἐματαιώθη· τὸ δ' ἄξιον εἶναι, ὅτι ὁ Κύκλωψ ἔφυγε διὰ νυκτὸς κρυφίως, τοξεύσας ὄπισθεν αὐτοῦ ἐν βέλος, κατὰ παραγγελίαν τοῦ Μανούα Σέρα, ὡς σημειῶν τῶν φονικῶν προθέσεων του κατὰ τοῦ Ἰμκισίβα, ὃν ἐθεώρει ὡς ἀρπαγα. Οἱ Ἀραβες ἔμειναν πάλιν τεταπεινωμένοι, καὶ τοῦ Μουσαῦ ἡ νόσος ἐπεβαρύνετο. Βλέπων ὅλας ταύτας τὰς βραδύτητας, ἀπεφάσισα ν' ἀναχωρήσω πάλιν μόνος, ἀφοῦ ἐπεφόρτισα τὸν σείη Σαήτ νὰ φέρῃ εἰς τὴν παραλίαν τοὺς Ὀττεντότους μου. Ἐπὶ τῆς ἀναχωρήσεώς μου, ὁ Μουσαῦς ὑπεσχέθη νὰ ἔλθῃ τῇ ἐπαύριον κατόπι μου, ἔστω καὶ ἡμιθανής, φέρων μοι τοὺς πρεσβευτὰς τοὺς ὁποίους ἐζήτη ὁ Σουβαρόρας, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐπίστευσα ποσῶς. Ἄν ἀληθῶς εἶχε τοιαύτην ἀπόφασιν, θὰ ἤρχετο μετ' ἐμοῦ ἐντὸς φορείου, καθὼς τὸν εἶχον παρακινήσει νὰ πράξῃ.

Καθ' ἣν ὥραν ἐγὼ ἀνεχώρουν, οἱ Ἀραβες καὶ ὁ Ἰμκισίβας ἐδίδαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους των « νὰ φάγωσι βοῦν »· τοῦτο σημαίνει παρ' αὐτοῖς, ὅτι ἠτοιμάζοντο εἰς ἐκστρατείαν· καὶ κατὰ τίνος; κατὰ τοῦ Μανούα Σέρα, ὅστις, συνάξας μικτόν τινα στρατὸν ἐκ Βουαρόρων, Βουακόκων καὶ Βουασακούμων, εἶχε κατευθυνθῆ ἐκ νέου πρὸς τὸ Κικουέ. Εἶναι δὲ ἀξιοσημείωτον ὅτι οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι εἶχαν πεποίθησιν εἰς αὐτόν, ὡς κεκτημένον μαγικόν τι χάρισμα, διὰ τοῦ ὁποίου κατέστρεφε τὰ στρατηγίματα τῶν Ἀράβων.

Τῇ 19 μαΐου ἀφίχθη εἰς Μιγινίγκαν, ὅπου ἐπανεῦρον μετὰ χαρᾶς τὸν Γράντ ἀνακτήσαντα σχεδὸν τὴν ὑγείαν· μετὰ δύο δὲ ἡμέρας, βλέπων ὅτι οὐδεὶς ἄχθοφόρος ἤρχετο ἐκ Ρουγκούας, παρεκάλεσα τὸν Γράντ νὰ προχωρήσῃ μέχρι τῆς Οὐζούνης μετὰ τῶν ἀνθρώπων οἵτινες με συνοδεύσαν ἀπὸ τῆς παραλίας, ἐνῶ ἐγὼ ὠφείλον νὰ περιμεῖνω τοὺς δούλους τοῦ Μουσαῦ, ὥστε μετ' αὐτῶν καὶ 22 ἄχθοφόρων τοὺς ὁποίους ἠδυνήθην νὰ συναξῶ, νὰ μεταφέρω τὰ ἐπιλοιπα πράγματα.

20 καὶ 21 μαΐου. Ἰμπίζου. — Μετὰ δύο ἡμέρας ἤλθαν οἱ τοὺς ὁποίους ἐπερίμενον, ἀλλ' οἱ ἄχθοφόροι δὲν ἤθελαν νὰ με ἀκολουθήσωσιν ἐπέκεινα τῶν δύο σταθμῶν, φοβούμενοι τοὺς ἀνημέρους Βουατούτα. Πρὸς τούτοις δὲ, ὁ Μουσαῦς τοὺς διέταξε ν' ἀφήσωσιν ἐδῶ τὰ

πράγματα ὅσα ἀνήκον εἰς αὐτόν· ἐξ οὗ καὶ ἐνόησα ὅτι δὲν πρέπει ποσῶς πλέον νὰ ἐλπίζω ὅτι θὰ τὸν ἔχω συνοδοιπόρον μου. Νέαι λοιπὸν δυσκολίαι, ἀλλ' ὅπωςδὴποτε ἔπρεπε ν' ἀναχωρήσω ὅσον τάχιστα, ἐπειδὴ αἱ ζωοτροφίαι μου ἠλαττοῦντο ὀσημέραι. Ἐν τούτοις, διαδοθείσης φήμης τινὸς ἀπαισίας, μίαν νύκτα μᾶς ἀφήκαν καὶ οἱ ἄνθρωποι ὅλοι τοῦ Μουσαῦ, λαθραίως ἀναχωρήσαντες.

Ἀπὸ τῆς 22 μέχρι τῆς 31 μαΐου. — Κατώρθωσα τοῦλάχιστον νὰ εὕρω ἕνα κираγκόζην, ἦτοι ὀδηγόν, Ἰουγκουρούε ὀνομαζόμενον, ὃ εἰς μεθερμηνεόμενον, Χοιριδίον. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὠδήγησε καὶ ἄλλα πολλὰ κερβανία εἰς τὴν ὁδὸν ἣν μέλλω ν' ἀκολουθήσω, λαλεῖ δὲ καὶ διαφόρους διαλέκτους τῶν χωρῶν τούτων. Ἀλλ' ἐκ τοῦ Μουσαῦ οὐδεμία εἰδήσις, καίτοι ἤρχοντο συνεχῶς ἀπεσταλμένοι του καὶ ἐζήτουν πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ οἶνον φοινίκων, ὅστις τῷ ἐφαίνετο καταπαύων τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὸ ῥιγῶσ του. Ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ προβῶ εἰς τὸ ἐνδότερον καθίσατο ὀσημέραι μᾶλλον κατεπιγούσα, καταναλισκομένων τῶν ζωοτροφῶν μου· οἱ ἄνθρωποι μου, τὸναντίον, εὐρηκαν ἐδῶ τὴν ἀνάπαυσίν των, τρώγοντες δι' ἐξόδων μου καὶ συμμετέχοντες εἰς τὰς εὐθυμίας, εἰς τὰς ὁποίας παρέχει ἀδιαλείπτως ἀφορμὴν ἡ κατασκευὴ τοῦ ἐγγωρίου ζύθου (πομπέ). Πᾶσα καλύβη μεταβάλλεται κατὰ σειρὰν εἰς ζυθοποιεῖον· καὶ τότε συναγονται εἰς αὐτὴν ὅλοι τοῦ χωρίου οἱ κάτοικοι, ἡγουμένου πάντοτε τοῦ ἀρχηγῶ των, διὰ νὰ πῖωσι κατὰ κόρον, ἐντὸς κυφίων κατεσκευασμένων ἐκ ψιάθης πλεκτῆς, κενόνοντες ἀκεραίουσ μεγάλους πίθους, θεθειμένους κατὰ γραμμὴν γύρω τῶν τοίχων. Ὁ ζύθος οὗτος κατασκευάζεται ἐκ κέγγρου τινὸς τῆς Ἀφρικῆς, τὸν ὅποιον οἱ αὐτόχθονες καλοῦσι σόργαν. Ἐκεῖ, γελῶσι καὶ βαττολογοῦσι πίνοντες· καθόσον δὲ πληροῦται ὁ στόμαχος καὶ καπνίζεται ἐξ αὐτοῦ ἡ κεφαλή, αἱ φωναί, ὁ θόρυβος αὐξάνουσιν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω. Καὶ τότε παρουσιάζονται πολλοὶ μετημφιασμένοι γελιοιδέστατα, οἱ μὲν φοροῦντες καλύμματα ἐξ οὐρῶν ὀνάγγων, οἱ δὲ σαλπίζοντες διὰ μακρῶν τινων κερᾶτων ὄλαις δυνάμεσιν. Οἱ μορφασμοί, αἱ χειρονομίαι καθίστανται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον γελιοῦδη καὶ αἰσχρὰ, ὅπως αὐξήσωσι τὸν βλακώδη θαυμασμὸν τῶν θεατῶν των, ἀποκτηνημένων ἐκ τοῦ πότου. Ἀφοῦ δὲ κενωθῶσιν ὅλοι οἱ πίθοι, πέντε τύμπανα διαφόρου μεγέθους καὶ ἤχου, κατὰ σειρὰν κρεμάμενα ἐπὶ μακροῦ ζύλου ὀριζοντεῖως θεθειμένου, δίδουσι τὸ σημεῖον τοῦ χοροῦ κατὰ τινὰ μακρινὴν τρόπον· καὶ τότε ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, κυριεύομενοι διὰ μιᾶς ὑπὸ φρενιτιδος, ὅλας ὥρας ὀρχοῦνται ἀναμιξ ὡς δαιμονισμένοι.

Ἀπὸ τῆς 1 μέχρι τῆς 3 ἰουνίου. Νούντα. — Ἀναχωρήσας τέλος ἀπὸ Ἰμπίζου, εὐρηκα ἐνταῦθα τὸν Γράντ, καταλύοντα πλῆσιον τοῦ ἀρχηγῶ Ἰουκουλίμα, ἀνθρώπου ἀπολαύοντος σεβασμοῦ παρὰ πάντων, διὰ τὰς σπανίας ἀρετὰς του καὶ τὴν μεγάλην ἡλικίαν του. Καὶ ἀληθῶς μὲν βλέπει τις ἐμπεπηγμένα εἰς τοὺς πασσάλους τοὺς περὶ τὴν οἰκίαν του τὰς χεῖρας καὶ τὰ κρανία τῶν δυστυχῶν ὅσους ἐθανάτωσε πρὸς παράδειγμα τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ κατὰ βάθος εἶναι ἄνθρωπος ἄχολος, γενναῖος ἐν τῇ φιλοξενίᾳ, μονάρχης ὑπεραγαπώμενος ὑπὸ τῶν ὑπηκόων του καὶ τῶν πεντακοσίων γυναικῶν του, ὡν αἱ τέσσαρες νεώτεραι ἐφέροντο πρὸς τὴν πρεσβυτέραν πασῶν μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ. Αὐτοῖσι ἀφήσας τὸν Γράντ καὶ τὸν Βομβάν μετὰ με

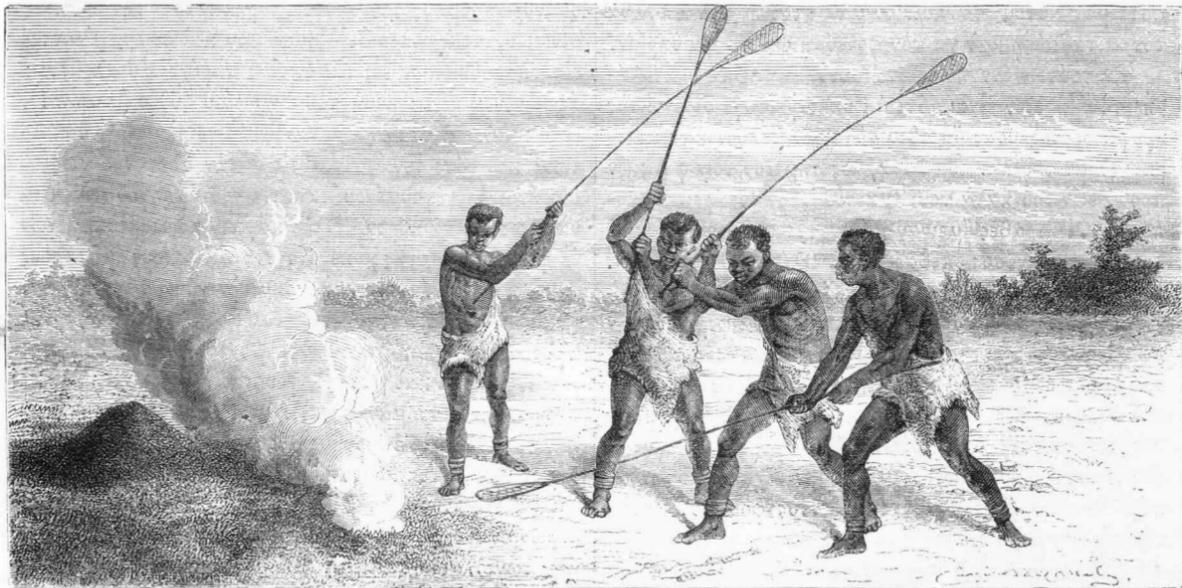
ρους τῶν ἐμπορευμάτων μου, ἐξ ἀνάγκης, διότι ἀχθοφόρους δὲν εἶχον ἱκανούς, παρέλαβον τὰ καλλήτερα ἐξ αὐτῶν, καὶ τὸν Βαράκακ μετὰ τοῦ Χοιριδίου, καὶ προέβην εἰς Φουνζέ, ὅπου ἠναγκάσθην νὰ διατρίψω τρεῖς ἡμέρας διὰ τὰς κίονιους δυσροπίας τῶν ἀκολουθῶν μου.

7 ἰουνίου. — Ὁ πτωχὸς ἀρχηγὸς μικροῦ τινος χωρίου, ὅπου ἐστάθμευσα μετὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς ὁδοπορίας μου, Γίγια καλούμενος, προσεφέρθη πρὸς ἐμὲ εὐγενικώτατα. Ἐπέμενε παντίοις τρόποις νὰ μοὶ πωλῆσῃ εὐειδεστάτην τινὰ νεάνιδα, ἣτις εἶχε φήμην ὡς ἡ ὠραιότατη τοῦ τόπου. Περὶ τὸν τὸ νὰ εἶπω ὅτι δὲν ἠδυνήθημεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ συμφωνήσωμεν· ἀλλ' ἠύχαριστήθη μεγάλως φυλλομετρῶν τὸ βιβλίον ἐνθα εἶχον τὰ σχεδιογραφήματά μου, ὡς καὶ ἤκουσε μετὰ περιεργείας καὶ ζήλου τὸν σκοπὸν τῆς ὁδοπορίας μου, καλῶς ἐννοῶν ὅτι, ἂν κατῴρθουν νὰ καταπλεύσω τὸν Νεῖλον, αἱ ὄχθαι τῆς λίμνης Νυάνζας ἐμελλον νὰ κατασταθῶσιν, ὡς ἡ παραλία τῆς Ζαργιδάρεως, ἐμπορεῖον μέγα πρὸς ἀνταλλαγὴν τῶν γεω-

γικῶν προϊόντων τῆς χώρας ἀντὶ ὑαλίνων στολισμάτων, ὑφασμάτων παντοίων, καὶ ὀρειχαλκίμου σύρματος. Αὐτόθι ἔλαβον τὴν ἀγγελίαν, ὅτι ἀπέθανεν ὁ Μουσαῆς, καὶ ὅτι ὁ Μανούας Σέρας ἐπέμενε ἔτι ἐν Κικουὲ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις του. Ἀποκρινόμενος εἰς τὸν σεῖκ Σαήτ, ἐζήτησα νὰ μοὶ στείλῃ τοὺς ὅσοι τῶν δούλων τοῦ ἀποθανόντος ἤθελαν νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου· διότι, κατὰ τὸ Κοράνιον, μετὰ θάνατον τοῦ κυρίου των οἱ δούλοι καθίστανται ἀπελευθεροί.

Ἐπὶ τινὰ εἰσέτι μίλια, ἀπηντήσαμεν τῆδε κάκεισε χωρία τινὰ, ἀλλ' ἔπειτα διεδέχθη αὐτὰ ἀπέραντος πεδιάς ἀκαλλιέργητος, πλήρης θάμνων, ὅπου μόνον ἀνθρώπους ἀπαντῶνται καὶ βίνακέρωτες. Ἐνταῦθα εἶναι τὰ μεθόρια τῆς μεγάλης Χώρας τῆς Σελήνης μετὰ τοῦ βασιλείου τῆς Οὐζίνζας.

Ὁ δὲ τόπος ὅπου εἰσεβήμεν τῇ 10 ἰουνίου κυβερνᾶται ὑπὸ δύο ἀρχηγῶν Βουαχούμα, φυλῆς ἀλλοτρίας, πιθανῶς δὲ ἀβυσσινῆς· εὐρίσκονται μὲν ἄνθρωποι τῆς φυλῆς ταύτης σποράδην καθ' ἅπασαν τὴν χώραν Οὐ-

Ῥαδιισμὸς τοῦ κέγγρου ἐν τῇ χώρᾳ Οὐνιαμουέζη. (Ἴδε σελ. 119.)

νιαμουέζην, ἀλλὰ σπανίως ἀπαντῶνται ὑπὸ τοῦ ὁδοπόρου, ἐπειδὴ οὗτοι εἶναι ποιμένες, καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν ἀπομακρύνουσι ἀπὸ τῶν καλλιεργημένων τόπων τὰς νομαδικὰς καλύβας των. Καὶ οἱ μὲν νοτιώτεροι τῶν Βουαζίνζα ἔχουσι ὁμοιότητα μεγάλην πρὸς τοὺς Βουανιαμουέζι, οἱ δὲ βόρειοι, ἐπειδὴ ὁ τόπος των εἶναι ὄρειος, φαίνονται ζωηρότεροι καὶ εὐκίνητοτεροι. Ἀμφότεροι δικαίωνται εἰς χωρία ἐκ λαλῶν ἐστεγαμένων διὰ βρύων, ἀλλὰ τὰ μὲν τῶν νοτίων περικλυθῶνται ὑπὸ προπυργίων ὄγκρων, ἅτινα ὀνομάζουσι πόμα, τὰ δὲ τῶν βορείων ἀφίνονται ἀπροφύλακτα.

Τῇ 12 ἰουνίου ἐπροχωρήσαμεν μέχρι τοῦ δυτικῶν μεθορίου τῆς Οὐκχάγκας, ἀνατολικῶν μερισμάτων τῆς Οὐζίνζας. Ἐντεῦθεν ἐβλέπομεν πρὸς τὰ κάτω τὸ Σορρόμπου, μικρὸν νομὸν κυβερνῶμενον ὑπὸ τινος ἀρχηγοῦ, Μακάκα ὀνομαζομένου, περιβοήτου διὰ τὰς ληστεύσεις του. Τὸ μέγαρόν του κεῖται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μου, ἀλλ' οὐδεμίαν ἔχων ἐπιθυμίαν νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ, ὑπεσχέθη εἰς τὸ Χοιριδίον ὅτι θὰ προσέθετα εἰς τὸν συμφωνηθέντα μισθὸν του καθεκάστην δέκα περιδέρια, ἐν μὲ

ὀδῆγει διὰ τινος ὁδοῦ ἐπὶ τῆς ὁποίας δὲν θὰ ἀπηντῶμεν ἀρχηγούς. Ἄλλ' ὁ μοχθηρὸς, ἀγνοῶν διὰ τίνος σκοποῦς, ἠθέλησε τότε μᾶλλον νὰ μᾶς ἀποπλανήσῃ, καὶ οὕτω μᾶς ἔφερεν εἰς Κακουέ, δηλαδὴ εἰς τοὺς ὄνυχας ὑπαρχηγοῦ τινος τοῦ Σορρόμπου, ὅστις, ἀφοῦ μὲ ἀπεδεκάτισε βαρβαρότατα δι' ἰδίον του λογαριασμὸν, μὲ προσεκάλεσεν ἀπὸ μέρους τοῦ Μακάκα ἐπιτακτικῶς καὶ κατεπειγόντως νὰ πορευθῶ καὶ πρὸς ἐκεῖνον· «Αὐτὸς, εἶπεν, εἶναι ὁ πρῶτος ἀρχηγὸς τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἀπαιτεῖ δικαιοματικῶς νὰ ὑπάγω, ἐπειδὴ δὲν εἶδε ποτὲ λευκὸν ἄνθρωπον, καὶ ἦτο ἀνυπόμονος νὰ μὲ ἰδῇ.» Προσέθεσε δὲ ὅτι, ἂν ὑπήκουον εἰς τὴν ἐκείνου ἐπιθυμίαν, θὰ μ' ἔδιδεν ὀδηγούς διὰ νὰ μὲ φέρωσιν εἰς τὸν Σουβαρόραν, τὸν ἰμὸν ἄμαν, ἦτοι τὸν βασιλεῖα ὅλης τῆς χώρας. Οὗτος ὁ τρόπος τοῦ λαλεῖν δὲν μ' ἦτο νέος· γινώσκων δὲ ὅλην αὐτοῦ τὴν βαρύτητα, ἐπρότεινον νὰ στείλω διὰ τοῦ Βαράκα τὸ δῶρον ὃ ἀπαιτεῖτο πρὸς παγίωσιν τῆς φιλίας ἡμῶν. Δυστυχῶς, ἡ προσφορά μου δὲν ἔγινε δεκτή· «Ὁ Μακάκας ἐμελλε βεβαίως νὰ δεχθῆ τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ δῶρον, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐ-

πεθῆμι νὰ ἰδῆ τὸν Ἰμζούγκου.» Οἱ ἄνθρωποι μου ἐφαίνοντο λίαν συγκινούμενοι ὑπὸ τῶν τοιούτων εὐγενικῶν καὶ φιλοφρονητικῶν λέξεων, καὶ ἐπειδὴ εἶδον ὅτι οὐδεὶς αὐτῶν εἶχε διαθέσιν νὰ σαλεύσῃ ἀπὸ τοῦ τόπου του, ἐν ἐγὼ ἐδοκίμαζον νὰ ἐξακολουθήσω τὴν ὁδόν μου, ἠναγκάσθην νὰ κλίνω τὸν αὐχένα, ἦτοι νὰ χάσω δέκα μιλίων δρόμον πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀνωτέρας προσταγῆς. Φθάσαντες εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Μακάκα, ἐλάβομεν ὡς κατάλυμα τὸ προαύλιον μιᾶς φάτνης του, σκιαζόμενον ὑφ' ἐνὸς δένδρου· καὶ ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι διετάχθησαν νὰ μὴ μᾶς πωλῆσωσι τίποτε πρὶν ἢ κανονισθῆ τὸ «δῶρον τῆς φιλίας», ἠναγκάσθην νὰ κοιμηθῶμεν κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα ἔχοντες κενὸν ὄλωσδιόλου τὸν στόμαχον. Τὰ ἤθελαν καὶ τὰ ἔπαθαν οἱ ἄνθρωποι μου ἕνεκα τῆς παρακοῆς των.

Τὴν ἐπιούσαν, ἤρχισεν ἡ περὶ χόγκου διαπραγματεύσις. Ὁ Μακάκας ἀπέβαλλεν αὐθαδῶς τὰ συνήθη ὑφάσματα, ὅσα προσέφερεν εἰς αὐτὸν ὁ Βαράκας, ὡς μικρὰ καὶ ἀσήμαντα πρὸς αὐτόν. Ἀπῆτει νὰ τῷ δώσωμεν ἓνα δεολέν, ἦτοι μεταξίνον ὑφάσμα τῆς Σουράτης, ἔχον βάσιν πρασίνην ἢ κιτρίνην, ἢ καὶ κοκκίνην· πράγμα ἀξίας ἕως ὀγδοήκοντα ταλλήρων. Εἶχον τρία τοιαῦτα, ἀλλὰ κεκομμένα ἐπιμελῶς εἰς τὸ βάθος τῶν κιβωτίων μου· ταῦτα ἀγοράσας παρὰ τοῦ Μουσαῆ, ἔκαστον πρὸς ταλλήρα 40, ἐφύλαττον διὰ τοὺς βασιλεῖς τοῦ Καρακουέ καὶ τῆς Οὐγάνδας. Λοιπὸν ἐξεφώνουν διατεινόμενος ὅτι ὅλα τὰ καλά μου ὑφάσματα διήρπασαν οἱ λησταί, ὅτε διηρχόμην τὴν ἔρημον. Ἡ φιλονεικία διήρκεσεν ὥρας, ἕως οὗ ἐφυγεν ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ Βαράκα ὁ λόγος, «ὅτι ἕως ἂν ἤρευνα καλῶς

Κατασκευὴ τοῦ ζύθου ἐκ τοῦ κκαπισμένου κέγγρου, ἐν Οὐνιαμουέζη. (Ἴδε σελ. 119.)

θὰ εὐρίσκεν ἓνα δεολέν μετὰ τῶν ἰδίων του πραγματειῶν.» Ἀληθῶς, εἶχεν ἀγοράσει ἓνα τοιοῦτον ἐξ ἰδίων του εἰς τὴν παραλίαν, ἀντὶ 8 ταλλήρων. Ἀφοῦ πλέον τὸ ὁμολόγησεν, ἀπέβη ἀνωφελῆς πᾶσα ἀντίστασις, καὶ ὁ Μακάκας ἤρπασε τὸν δεολέν. Ἀλλὰ μόνις λαθῶν αὐτὸν ἐζήτησε καὶ ἄλλον. «Πῶς γίνεται, εἶπε, λευκὸς ἄνθρωπος, καὶ νὰ μὴ ἔγῃ ὑφάσματα βαρύτιμα; Ἡ κάμνον καὶ οἱ λευκοὶ καθὼς οἱ Ἀραβες, οἵτινες ὅλοι ἐν γένει λέγουσι ὅτι εἶναι πτωχοὶ, ἐνὼ κερδαίνουσι ἅπεναν ἐκ τοῦ ἐμπορίου;»

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν, οὐδὲν ἄλλο ἠθέλησα νὰ παραχωρήσω· ἐπέμεινον· ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν, ὁ Βαράκας συνεπλήρωσε τὸ φιλικὸν δῶρον ἀφήσας εἰς τὸν ἀπληστον τοῦτον ἄρπαγα, πρῶτον ἐν δαβουάνι, ἔπειτα ἐν σαχαρί, ἔπειτα ἐν παρσάτι, ἔπειτα ἐν κιζούτου, καὶ

ἐπὶ τέλους, ὀκτὼ μέτρων μερκάνι, καίτοι ἀνθιστάμενος ὁ ταλαίπωρος εἰς ἓν ἕκαστον τόσον, ὥστε ἀκούων τὴν φιλονεικίαν μακρόθεν μόλις συνεῖχον ἑμαυτόν. Ὁ Μακάκας τότε, μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ τελευταίου ὑφάσματος ἱλαρυνθεὶς, μᾶς εἶπεν ὅτι, ἂν ὁ δεολέν τῷ εἶδιδετο μᾶλλον προθύμως, δὲν θὰ ἠναγκαζόμεθα εἰς τὰ τόσα ἄλλα· «Διότι, ἐπρόσθεσε, κατὰ βάθος δὲν εἶμαι ἄνθρωπος κακὸς, καθὼς καὶ θὰ τὸ ἰδῆτε.»

Εἶχον τὸ Χοιριδίον ἀφ' ἑτέρου νὰ μοὶ λέγῃ, ἀσειζόμενον δῆθεν πρὸς καταπράυνιν τῆς ἀθημῶνάς μου, «ὦ! ἀκόμη τί εἶδες; ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄγριοι ὀμοιάζουν, καὶ, ἕως νὰ φθάσωμεν εἰς Οὐγιφοῦ, μέλλομεν καὶ ἄλλους τοιούτους ν' ἀπαντήσωμεν· ἐκείθεν ὅμως θ' ἀρχίσουν τὰ μεγάλα. Ἐκεῖ ἔχεις νὰ λογαριασθῆς μὲ τὸν Σουβαρόραν. Αὐτοὶ τί εἶναι; αὐτοὶ εἶναι ἀπλοὶ ἀξίω-

ματικοί του, κλέπτοντες ἐμμέσως, πάλιν διὰ λογαριασµὸν ἐκείνου.»

Ἐν τούτοις, δὲν εἶχαν ἔτι κρουσθῆ τὰ τύμπανα εἰς σημεῖον ὅτι ἐτελείωσεν ἡ συνθήκη τῶν δώρων. Ὁ Μακάκας ἤθελε ν' ἀποδώσῃ προτέρον οἱ ἀνθρωποὶ μου τὸν βασιλικὸν χαιρετισµὸν διὰ τυφεκισµῶν, διότι, ἔλεγεν, ἄλλως δὲν θὰ διέττατε νὰ κρουσθῶσι τὰ τύμπανα. Οὐδέποτε ἠσθάνθη ἑαυτὸν τόσον τεταπεινωµένον, ὅσον καθ' ἣν στιγµὴν διέταξα πῦρ πρὸς ἰκανοποίησιν ταύτης τῆς ἀπαιτήσεως· ἀλλ' ἐπροσπάθησα νὰ μὴ τὸ ἀποδείξω, καὶ κατέπαι ἐκὼν ἄκων καὶ ταύτην τὴν ἐχιδνάν. Ἐξεφώνει αὐτὸς τὸ πρόσταγμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους μου πρὸ ἐμοῦ, μὴ δίδων καιρὸν εἰς αὐτοὺς νὰ γεμίσωσι. «Καὶ πάλιν, καὶ πάλιν! Γρήγορα, γρήγορα! ὦ! καὶ εἰς τί εἰμποροῦν αὐτὰ νὰ χρησιμεύσουν;» ἔλεγε δεικνύων τὰ τυφεκία· «Ἄλλοίµονον! ἕως νὰ τὰ ἐτοιμάσετε σεῖς, ἡμεῖς θὰ σᾶς ἠφανίζαµεν μὲ τὰς λόγχας µας... Ταχύτερα, λέγω, ταχύτερα!...» Ὁ δὲ Βαράκας προφασίζοµενος, ἀπεκρίνετο ὅτι ἐμὲ τὸν πᾶν ἐπερίµεναν νὰ διατάξω, καὶ διὰ τοῦτο ἐβράδυναν· καὶ ὅτι, ἄλλως τε, ὁ τυφεκισµὸς οὗτος δὲν ἐγίνετο ἀπέναντι ἐχθρῶν, κτλ.

Μετὰ τοὺς τυφεκισµοὺς, εἰσῆλθεν ὁ ἀρχηγὸς εἰς τὴν σκηνήν μου, ὅπου τῷ προσέφερα τὴν καθέδραν μου· μετενόησα ὅμως, ἰδὼν ὅτι πάραυτα µοῦ τὴν ἐνέπλησε κηλίδων µελανῶν, ἐπειδὴ, ἀφοῦ περιεζώσθη ἐν τῶν παρσατίων μου, ἐστοχάσθη ὅτι θὰ τὸ καθίστα στυλιπνότερον ἀλείφων αὐτὸ διὰ βουτύρου τινὸς δυσώδους· ἀλλ' ἡ βαφή τοῦ ὑφάσµατος δὲν ἦτο στερεὰ, καὶ εἶχε γίνει ἐλεινόν.

Κατὰ τ' ἄλλα ὅμως ἦτο ὠραῖος ἀνὴρ, καὶ ἕως τριακοντούτης. Εἰς τὴν κεφαλὴν του ἐφόρει ὡς διάδηµα τὸ κάτω μέρος µεγάλης τινὸς θαλασσίου κογχύλης, κυκλοτερῶς περικεκοµένης, καὶ περὶ αὐτὴν μικρὰ κέρατα ἀνθολόπων πλήρη µαγικῆς κόνεως, προφυλακτικῆς δὴθεν ἀπὸ τῆς βασκανίας. Οἱ ἄνδρες τῆς ἀκολουθίας του ἐφέροντο δουλοπρεπέστατα ἐνώπιόν του, καὶ ὁσάκις ἐπτερνίζετο ἐκροτάλιζαν τοὺς δακτύλους των ὄλοι ὀμοῦ. Μοὶ ἔφεραν ὡς δῶρον ἐν µοσχάριον, ἀντὶ τοῦ ὁποίου τῷ ἔδωκα καὶ ἄλλο παρσάτι· μετὰ δὲ τοὺς προσήκοντας φιλοφρονητικὸς λόγους, τὸν ἠρώτησα τί εἶδεν ὅτε εἶχε πορευθῆ εἰς τὴν χώραν Μαζάν. Μὲ διεβεβαίωσεν ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχαν δύο λίµναι ἀντὶ μιᾶς· διότι, μεταβαίνων ἀπὸ Ουζόκας εἰς τὴν εἰρηµένην χώραν, διήλθε πορθµόν τινα ἰκανῶς μέγαν, συνδέοντα τὴν µεγάλην Νυανζαν μετὰ μιᾶς ἄλλης, µικροτέρας, κειµένης πρὸς τὴν βορειοανατολικὴν ἄκρην τῆς πρώτης. «Τώρα, ἐπρόσθεσεν, ὅτε ἀπεκρίθη εἰς τὰς ἐρωτήσεις σου, δεῖξέ µου ὅλα σου τὰ πράγματα· θέλω ὅσα ἂν ἔχῃς νὰ τὰ ἰδῶ, φιλικῶς δηλαδή. Ἐγὼ, κατὰ τὴν πρώτην ἡµέραν δὲν σ' ἐφιλοφρόνησα, ἐπειδὴ ἤθελα προτέρον, ὡς εἶσαι ξένος καὶ ἀγνωστος, νὰ βεβαιωθῶ διὰ τοῦ µαγικοῦ μου κέρατος ἂν ἡ παρουσία σου δὲν θὰ µὲ φέρῃ κἀνὲν κακόν· ἀλλὰ τώρα δύναµαι νὰ σὲ εἰπῶ, ὅτι ὄχι µόνον οὐδένα φόβον ἔχω ἐκ σου, ἀλλὰ καὶ ὅτι θὰ κατευδοθῆς αἰσιώτατα ἐκεῖ ὅπου ὑπάγεις. Ἀληθῶς σὲ λέγω, µακαρίζω τὸν ἑαυτὸν µοῦ ὅτι σὲ εἶδα, ἐπειδὴ οὔτε ὁ πατήρ µου, οὔτε κανεὶς τῶν προπατόρων µου ἠξιώθη τῆς τιμῆς νὰ συναναστραφῆ µετ' ἀνθρώπου λευκοῦ.»

Ὅλα τότε, καὶ τυφεκία µου, καὶ ὑφάσµατα, καὶ πᾶν ὅ,τι εἶχον, ἐξηρουνήθη μετὰ πλείους ὅσας μοχθη-

ρᾶς ἀδιακρισίας. Ἠθέλησε δὲ νὰ ἰδῆ καὶ τὰ βιβλία ἐν οἷς εἶχον ἐξωγραφηµένα παντοῖα ζῶα, πτηνὰ ἢ φυτὰ. Τὰ πτηνὰ τῷ ὑπερήρεσκον καὶ λέγων ὅτι ἐφαίνοντο ὡς ψηλαφῆτὰ, ἐπειράτο νὰ τὰ τρυπήσῃ διὰ τῶν ὀνύχων του, ὀνύχων ἐχόντων µήκος βασιλικώτατον, ἢ κινεζικώτατον. Οὕτω δὲ τρέφουσιν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν χωρῶν τούτων τοὺς ὀνυχᾶς των, εἰς σημεῖον ὅτι αὐτοὶ µόνον ἔχουσι τὸ προνόμιον τοῦ τρέφεσθαι διὰ κρέατος. Εἰς τὴν θεῶν παντὸς πτηνοῦ, ὁ Μακάκας ἐβάλλεν ἐπιφωνήµατα χαρᾶς, καὶ ἀπεκάλει αὐτὸ ἐξ ὀνόματος. Τὸ κλεπτοφάναρόν µου τοιοῦτους τῷ ἐνέπνευσε πόθους, ὥστε µ' ἔφεραν εἰς ἀγανάκτησιν ἀκράτητον αἱ φορτικώταται ἐνοχλήσεις του. Ἀκολουθῶς ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ του εἰς τὰ φωσφορικὰ πυρεῖά µου, τόσον ὥστε, διὰ ν' ἀπαλλαγθῶ, ἠναγκάσθη νὰ τῷ δώσω ἐν µαχαίριον ἀντὶ μιᾶς πυξίδος τοιοῦτων, ὡς ἀναγκαιότερων εἰς ἐµέ· ἀλλὰ δὲν ἔστερξε, λέγων ὅτι εἶχε µεγάλην χρεῖαν τῶν πυρεῖων διὰ τὰς µαχίρας του. Ἰδὼν ὅτι ἡ φιλονεκία κατῆντα ἀτελεύτητος, τὸν ἐξέβαλλον τέλος τῆς θύρας µου παραχωρήσας εἰς αὐτὸν τὰ οἰκιακὰ πεδίλα µου (παντούφλας), εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε χῶσει τοὺς λασπῶδεις τοῦ πόδας ἄνευ τῆς ἀδείας µου. Θελήσας δὲ νὰ τῷ δώσω νὰ ἐννοήσῃ κατὰ πόσον µὲ δυσπρόστατος, δὲν ἐκράτησα οὔτε τὸ µοσχάριόν του· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς τότε εἶπεν, «ὅτι δὲν θὰ βάλῃ νὰ κρούσῃ τὰ τύμπανα, ἂν δὲν τῷ χαρίσω µίαν ἔτι µερίδα ὑφασµάτων, ἀξίας ἴσης πρὸς τὴν τοῦ δευτέρου δεολε, ἐπειδὴ, κατὰ συνείδησιν, εἶπεν, ὀλίγα τῷ εἶχον δόσει, καὶ ἔπρεπε νὰ προσθέσω καὶ αὐτά.»

Σπουδαίως ἤρχισα τότε νὰ σκέπτομαι, ἂν δὲν ἐσύµφερε µᾶλλον νὰ διατάξω τοὺς ἀνθρώπους µου νὰ τυφεκίσουν τὸν ἀφόρητον τοῦτον αἰθίοπα, ὅχι µόνον γινόμενος οὕτω τιµωρὸς τῶν προδοσιῶν καὶ τῆς τυραννίας του, ἀλλὰ καὶ πρὸς παράδειγμα σωφρονιστικὸν τῶν ὁμοίων του· τὸ Χοιρίδιον ὅμως διετεινετο, ὅτι καὶ οἱ Ἀραβες ὑπέκειντο εἰς τὰ αὐτὰ, εὐπειθῶς ὑποτασσόμενοι. Μάλιστα, μοὶ ἔλεγε, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψω τὸ µοσχάριον, ἀλλὰ µᾶλλον νὰ δώσω καὶ τ' ἄλλα ὅσα ὁ Μακάκας ἐξίτηι. Ἀφ' ἑτέρου, εἶχον τὸν Βαράκαν λέγοντα· «Ἄν θέλῃς, αὐθέντη, τὸν φονεύοµεν· ἀρκεῖ νὰ προστάξῃς... ἀλλὰ στοχάσου ὅτι ἀφῆσαµεν ὀπίσω µας τὸν Γράντ, καὶ ὅτι, ἂν ἀρχίσῃς πόλεµον, θὰ χρειασθῆ νὰ τὸν ἐξακολουθήσωµεν καθ' ὅλον τὸν δρόµον, ὅσον ἔχοµεν ἀκόµη νὰ διατρέξωµεν ὄλοι οἱ ἀρχηγοὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ µᾶς γίνουν θανάσιµοι ἐχθροί.»

Ἐπέτρεψα εἰς αὐτοὺς νὰ συµβιβάσωσι τὴν ὑπόθεσιν· µόλις δὲ ἐγίνεν ἡ παραχώρησις, καὶ ἐκρούσθησαν τὰ τύμπανα πανταχόθεν. Ὁ Μακάκας, περιχαρὴς τότε καὶ ἱλαρώτατος, ἦλθεν αὐτοπροσώπως νὰ µ' εἴπῃ, ὅτι ἤµην ἐλεύθερος πλέον ν' ἀναχωρήσω ὅταν ἤθελον, καὶ ὅτι ἤλπιζε νὰ τῷ χαρίσω τώρα κ' ἐγὼ πρὸς ἀνταμοιβὴν ἐν τυφεκίον καὶ µίαν πυξίδα πυρεῖων. Αἱ ἀδημονίαι τὰς ὁποίας ἐλάβοµεν ἐκ τοῦ ἀνθρωπαρίου τούτου, εἰς µὲν τὸν Βαράκαν ἐγένοντο ἐπὶ τέλους πρόξενον πυρετοῦ, εἰς ἐµὲ δὲ ναυτίας. Τῷ ἀπεκρίθη λοιπὸν, «ὅτι ἂν ἄλλοτε ἀναφέρῃ, εἴτε περὶ τυφεκίων, εἴτε περὶ πυρεῖων, ἢ ἔρις θὰ ἐλύετο διὰ τῶν ὀπλων, ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν ἤλθον εἰς τὴν χώραν του διὰ νὰ ὑποταχθῶ εἰς τοῦ τυχόντος τὰς κομπορρηµοσύνας καὶ τοὺς φοβερισµοὺς.» Τότε περιωρίσθη παρακαλῶν µε νὰ ἐπιτρέψω εἰς τοὺς ἀνθρώπους µου, ὅπως ἔτι ἄπαξ πυροβολήσω-

σιν ἐνώπιον τῆς κατοικίας του, τοῦτο δὲ διὰ νὰ δεῖξῃ εἰς τοὺς Βουατούτα — ὄντας, ὡς φαίνεται, ὀχυρωµένους ὀπισθεν σειρᾶς τινος πετρωδῶν λόφων, ἥτις διεκρίνετο πρὸς τὴν δυτικὴν ἄκρην τῆς ἐπαρχίας του — ὅτι, χρεῖας τυχοῦσης, εἶχε ν' ἀντιτάξῃ πρὸς αὐτοὺς τοιαύτην τινὰ δύναµιν. Ὑπομονή· ἐπέτρεψα καὶ τοῦτο· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα παρήγαγεν ὅλως ἐναντίον ἀποτέλεσμα. Τῶνόντι, κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν νύκτα, κατέβησαν οἱ λησταὶ Βουατούτα, καὶ προσέβαλαν τὰ χωρία του, ὅπου ἐφόνευσαν καὶ τρεῖς τῶν ὑψηλῶν του· ἴσως δὲ τὸ κακὸν θὰ ἐδεινοῦτο καὶ περισσότερον, ἂν οἱ ἀνθρωποὶ µου, βλέποντες προσερχοµένους τοὺς ληστὰς, δὲν ἐπυροβόλουν εἰς τὸν ἀέρα ἰκανοὺς τυφεκισµοὺς, πρὸς ἐκείνους τρέχοντες. Ἀγαθὴ τύχη, οἱ λησταὶ ἀπεχώρησαν φοβηθέντες, οἱ δὲ ἡμέτεροι ἐπέστρεψαν κομπορρηµοῦντες, κατὰ τὸ σῆνητες, ἕκαστος δι' ἰδιόν τι ἀνδραγάθηµα.

(Τὴν συνέχειαν εἰς τὸ προσεχές.)

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ.

Ὀλέγ ὠνοµάζετο ὁ ἡγεµὼν τοῦ μόλις περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐνάτου αἰῶνος συγκροτηθέντος ῥωσσοῦ κράτους· εἶχε πρωτεύουσαν τὴν Κιοβίαν. Λέγεται ὅτι οὗτος ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν Βυζαντινῶν ἐπὶ Λέοντος, καὶ ὅτι ἐπεχείρησε καὶ κατ' αὐτῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐφοδον, ἢ ἀπέτρεψεν ὁ βασιλεὺς· ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου πολλὰ θρυλοῦντα χρονικὰ τῶν Ῥώσων δὲν εἶναι ἀποχρώντως ἀξιόπιστα. Ὅπως δὲ καὶ ἂν ἔχῃσι τὰ περὶ τῆς ἐκστρατείας ταύτης, βέβαιον φαίνεται ὅτι πολλὴ ἐμπορικὴ συναλλαγὴ ὑφίστατο τότε μεταξὺ Ῥώσων καὶ Βυζαντινῶν, καὶ ὅτι οὗτοι ὑπῆρχαν τοσοῦτον ἀσθενεῖς, ὥστε νὰ ὑποκύψωσι εἰς ἐπονειδίους συνθήκας πρὸς ἐχθρὸν, ὃν εὐχερῶς ἠδύνατο νὰ κατατροπώσῃ. Τὸ νεωστὶ ἐπιφανόμενον καὶ τότε πρῶτον µνημονευόµενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἔθνος τοῦτο φαίνεται συγκεῖµενον οὐ µόνον ἀπὸ Σλαυικῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ Σκανδιναυικῶν σοιχείων· τοῦλάχιστον ἡ ἰδρυσις τοῦ ῥωσσοῦ κράτους συνδέεται μετὰ τῶν ἐπιδροµῶν τῶν Σκανδιναυικῶν ἐκείνων τυχοδιωκτῶν, οἵτινες ἐνέβαλον καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν Εὐρώπην, καθὼς εἰς τὴν δυτικὴν, καὶ ἔφερον εἰς τὴν πρώτην τὸ τῶν Οὐαριαίων ὄνοµα. Οἱ τολµηροὶ οὗτοι πολεµισταὶ κατέκτησαν περὶ τὸ 860 τὴν μεταξὺ τῶν ποταµῶν Δουίνα (Ρούβωνος τοῦ Πτολεμαίου) καὶ Ὀκα καὶ τῆς Λευκῆς θαλάσσης χώραν, καὶ, ἐνωθέντες μετὰ τῶν Σλαύων αὐτῶν κατοίκων, ἀπέτελεσαν ἔθνος ἰσχυρόν, προσλαβὸν τὸ τῶν Ῥώσων ὄνοµα· ἐξαπλωθέντες δ' ἔπειτα καὶ πρὸς µεσηµβρίαν, περὶ τὸν Δάναπριν ποταµόν, ἠπέβησαν ἐντεῦθεν τὸ τε Βυζαντινὸν κράτος καὶ τὴν πρωτεύουσαν αὐτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως παρήχθησαν κατ' ἀρχᾶς δύο ῥωσσοὶ κράτη, ὧν τοῦ ἐνὸς µὲν ἐξία ὑπῆρχε τὸ Νουογόροδον (ὅ ἐστι Νεάπολις), τοῦ δ' ἑτέρου, ἡ Κιοβία· ὁ πρῶτος μέγας Κνιαζος, ἦτοι ἡγεµὼν Νουογόροδου, ὑπῆρξεν ὁ Ρούριχ, εἰς τῶν κυριωτέρων ἀρχηγῶν τῶν ἐμβαλόγτων Οὐαριαίων, ὅστις λέγεται ἄρξας ἀπὸ τοῦ 861 μέχρι τοῦ 879. Ὁ Ρούριχ κατέλιπεν υἱὸν ἀνήλικον, τὸν Ἰγῶρ, ὃν ἐπετρόπευσεν ὁ Ὀλέγ, διαφυλάξας τὴν ἀρχὴν μέχρι τοῦ θανάτου (912). Ὁ Ὀλέγ καθυπέταξε καὶ τὸ ἕτερον ῥωσσοῦ κράτος, μετέθεσε τὴν ἐδραν τῆς κυβερνήσεως εἰς Κιοβίαν (892),

ἐπεχείρησε τὴν προμνηµονευθεῖσαν κατὰ Κωνσταντινουπόλεως ἐκστρατείαν (907), καὶ, ὅπερ βεβαιότερον τῆς ἐκστρατείας ταύτης, συνωµολόγησε, µικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Λέοντος, ἐμπορικὴν πρὸς τοὺς Βυζαντινοὺς συνθήκην· ὁ δὲ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιτροπευθεὶς καὶ διαδεξάµενος αὐτὸν Ἰγῶρ, ἔρξε μέχρι τοῦ 945, καταλιπὼν υἱὸν ἀνήλικον, ἀνθ' οὗ μέχρι τοῦ 964 ἐκυβέρνησεν ἡ τοῦ Ὀλέγ σύζυγος, ὀνοµαζοµένη Ὀλγα.

Ο ΚΑΛΑΜΟΣ ΒΟΜΒΟΝΑΞΟΝ.

Τὸ βομβόναξον εἶναι εἶδος καλάµου λεπτοῦ, ἀφθονούντος εἰς τοὺς πεδινούς τόπους τῆς Περουβίας, τοῦ Ἰσημερινοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῶν Ἀμαζόνων. Ἡ λέξις βομβόναξον σημαίνει εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν χωρῶν ἐκείνων ἄχυρον πρὸς σκιαδία, διότι τὸ φυτὸν εἰς ὃ δίδεται τὸ ὄνοµα τοῦτο χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν σκιαδίων, τῶν λεγοµένων τῆς Πανάµας· ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον τὸ ἐμπόριον αὐτῶν µόνον εἰς τὴν Πανάµαν ἐγίνετο. Σήμερον, ὅτε τὰ παναµαῖα σκιαδία εἶναι τοῦ συρµοῦ καὶ ἐν Εὐρώπῃ, ὡς ἐν Ἀμερικῇ, οἱ ἐμποροὶ, ἀντὶ ν' ἀγοράζωσιν αὐτὰ ἐν Πανάµα, ἀνατρέχουσιν εἰς τὴν πηγὴν αὐτῆς τῆς κατασκευῆς των, ἀνακαλύψαντες ὅτι ταῦτα πλέκονται ὑπὸ δύο τινῶν ἰνδικῶν φυλῶν, εὐρισκοµένων εἰς τὰ περίξ τῆς Μογιαβάµβας.

Ὅλοι σχεδὸν οἱ κάτοικοι τῶν ἐκεῖ χωριῶν, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά, νέοι καὶ γέροντες, καταγίνονται εἰς ταύτην τὴν ἐργασίαν· τοὺς βλέπει τις ὄλους καθηµένους εἰς τὸ κατώφλιον τῆς καλύψεως των, ἔχοντας εἰς τὸ στόµα τὸ σιγάρον, καὶ ὑφαίνοντας τὸ ἄχυρον.

Τὸ βομβόναξον ὁμοιάζει µὲ τὸ βρύλλον, ἢ βοῦρλον, τὸ ὁποῖον ἀπαντᾶται εἰς τὰ ἔλη τῶν ἡμετέρων χωρῶν· εἶναι πράσινον καὶ αὐτὸ κατ' ἀρχᾶς, καὶ ὑψοῦται μέχρις 60 ἢ καὶ 80 ἑκατοστοµέτρων. Πρέπει δὲ νὰ κοπῶσι τὰ φύλλα του πρὸ τῆς τελείας αὐτῶν ἀναπτύξεως, καὶ ν' ἀφαιρεθῶσιν ἔπειτα ἐξ αὐτῶν τὰ παχύτερα νεῦρα, καὶ τέλος νὰ βρασθῶσιν ἐντὸς ζέοντος ὕδατος ἕως νὰ λευκανθῶσιν ἐντελῶς.

Μετὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην, ζηραίνεται ἕκαστον φυτὸν ἀποκεχωρισµένον τῶν ἄλλων ἐντὸς θαλάµου λίαν θερµοῦ ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, ὅτε τὸ ἄχυρον καθίσταται λευκώτατον καὶ ἐπιτήθειον εἰς ἐργασίαν· ἡ δὲ ἀρµοδιώτερα στιγµὴ πρὸς πλοκὴν του εἶναι τὸ πρῶτ. Ἀρµόδια δὲ εἶναι καὶ αἱ βροχεραὶ ἡμέραι, ἐπειδὴ ἀπαιτεῖται ἀτµοσφαῖρα ὑγρὰ· ἄλλως, ὅταν ὁ καιρὸς ᾖ ξηρὸς, τὸ ἄχυρον συντρίβεται εὐκόλως, καὶ εἰς πᾶσαν συντριβὴν σχηµατίζονται κόµβοι, ἐξ ὧν ἐκπίπτει ἡ ἀξία τοῦ σκιαδίου κατὰ πολὺ.

Ἡ ὑφανσις τοῦ ἀχύρου εἶναι ἔργον μακρὸν καὶ πολλὴν ἀπαιτεῖ προσοχὴν καὶ λεπτότητα· δι' ἐξ κοινὸν σκιαδίων καταβάλλονται δύο ἢ τρεῖς ἡμέραι ἐργασίας, ἐνθ' οἱ ἕκαστον καλὸν, τῆς ἀρίστης ποιότητος, ἀπαιτοῦνται ὄλοι µῆνες.

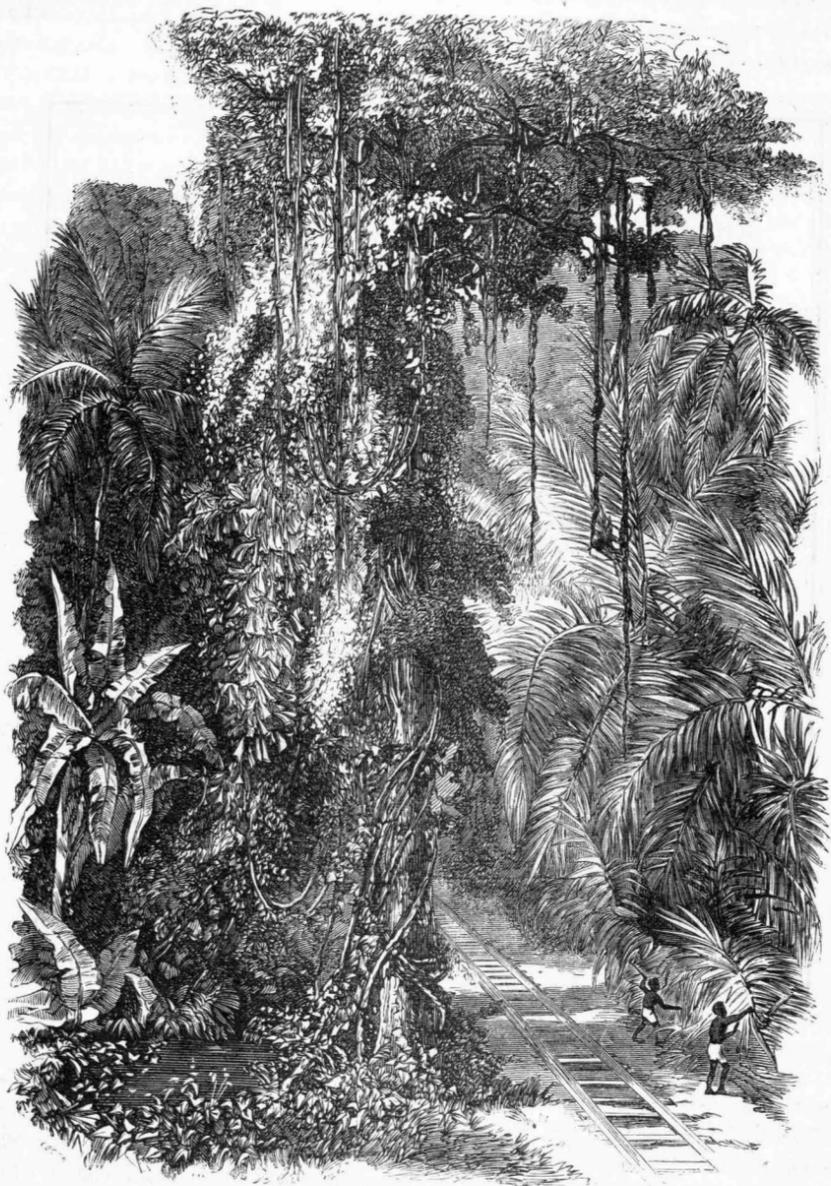
Πᾶς Ἰνδὸς, ἀφοῦ κατασκευάσῃ µίαν δωδεκάδα σκιαδίων, ἀπέρχεται εἰς τὸν τόπον ὅπου διαµεῖνει ὁ ἀγοραστὴς αὐτῶν ἐμπορος, προσέχων νὰ παρουσιασθῇ εἰς αὐτὸν περὶ λύχων ἀφᾶς, διὰ νὰ µὴ διακρίνωσιν τὰ ἐλαττώµατα τοῦ ἐμπορεύµατός του· διότι οἱ Ἰνδοὶ τῆς Μογιαβάµβας εἶναι πανουργότατοι. Κρύπτουσι τὰ σκιαδία ὑπὸ τὰ φορέµατά των, καὶ παρουσιάζουσιν

αὐτὰ ἀνά ἓν μόνον, ζητοῦντες δι' αὐτὸ τιμὴν ὑπέρογκον. Ἐπειτα, ἀπαναινομένου τοῦ ἐμπορίου, ὑποβιβάζουσι τὴν τιμὴν ὀλίγον κατ' ὀλίγον· ἀφοῦ δὲ πληρωθῶσι, παρατηροῦν καλῶς τὸ ἀργύριον, φοβούμενοι μὴ ἦναι κίβδηλον. Τότε παρουσιάζουσι καὶ δεύτερον σκιαδίων· μετὰ δὲ τὴν πώλησιν καὶ τούτου, τρίτον, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς· ὥς μολίς δύναται τις ν' ἀγοράσῃ εἰκοσι σκιαδία καθ' ἑκάστην, ἕνεκα ταύτης τῆς βραδύτητος.

Ἀπαιτεῖται λοιπὸν νὰ διατρίψῃ τις εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον τρεῖς ἢ τέσσαρας μῆνας, ὅπως συνάξῃ διςχίλια

σκιαδία, ἀξίας 20,000 φράγκων περίπου. Σημειωτέον δὲ ὅτι αἱ ἀγοραὶ γίνονται, ὄχι μόνον διὰ χρημάτων, ἀλλὰ καὶ διὰ παντοίων προϊόντων βιομηχανικῶν τῆς Εὐρώπης, χρησίμων εἰς τοὺς ἀγρίους ἐκείνους.

Τὰ σκιαδία τῆς Πανάμας προτιμῶνται τῶν ἄλλων ψιθίνων, ἐπειδὴ ταῦτα δὲν φθίρονται ὑπὸ τοῦ καύσονος, οὔτε ὑπὸ τῶν ἐντόμων, ἅτινα ὑπὸ τὸν ἥλιον τοῦ ἰσημερινοῦ εἶναι παμφάγα· μόνη ἡ ὑγρασία τὰ βλάπτει, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μετὰ πολὺν καιρὸν, διότι διαρκοῦσιν ὀκτάκις πλέον τῶν τῆς Ἰταλίας. Καὶ ἡ με-

Ἴνδοι συλλέγοντες βομβόναξα πρὸς κατασκευὴν σκιαδίων.

ταφορά των εἶναι εὐκόλος, ἐπειδὴ διπλόνονται εἰς τέσσαρα, τυλίσσονται κατὰ δωδεκάδα, καὶ οὕτω σχηματίζουσι δέματα. Διακρίνονται δὲ τὰ πικναμαῖα τῶν ἄλλων ψιθίνων σκιαδίων καὶ καθότι εἶναι μονομερῆ, ἐλαφρότατα καὶ εὐκαμπτότατα. Τὰ τυλίσεις καὶ τὰ βάλλεις ἐντὸς τοῦ κόλπου σου, οὐδόλως φοβούμενος μὴ συντριβῶσιν. Ἡ βροχὴ τὰ ἀμαυρόνει, ἀλλ' εὐκόλως πάλιν καθαρίζονται πλυνόμενα διὰ σαπουνίου καὶ ὕδατος.

Πρὸ ὀλίγων ἔτι ἐτῶν εἶχον ὑψηλὴν καὶ δυσπρόσιτον

εἰς τὸν τυχόντα τιμὴν· σήμερον ἀποκτῶνται ἀντὶ 15 ἢ 20 φράγκων, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀρίστων ποιότητων, ἐν Βρασιλίᾳ, ἐν Λίμα καὶ ἐν ταῖς νήσοις Ἀντίλλαις τιμῶνται ἔτι καὶ σήμερον 160, 250 καὶ μέχρι 500 φράγκων ἕκαστον. Ἐκ τούτων φαίνεται ἡ μεγάλη πολυτέλεια τῶν βαθυπλούτων ἀγρονόμων ἐκείνων τῶν χωρῶν. Διὰ τῆς αὐτῆς ψιθῆς κατασκευάζονται καὶ σιγαροθήκαι λεπτόταται καὶ ἐλαφρόταται, πολλαὶ τῶν ὁποίων τιμῶνται μέχρις 150 φράγκων.

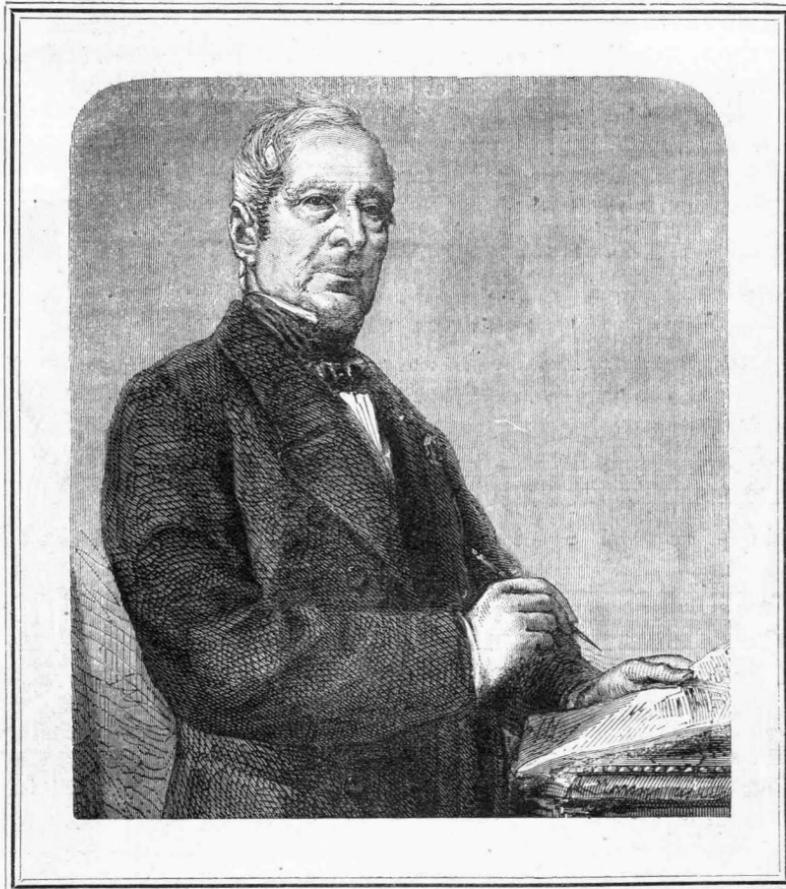
Ἡ εἰκὼν ἡμῶν παριστᾷ τὴν σφριγώδη βλάστησιν

τῶν διακεκαυμένων κλιμάτων ὅπου φύονται τὰ βομβόναξα· οἱ Γάλλοι ἐπειράθησαν ἐσχάτως νὰ μεταφωτεύσωσι τὸν κάλαμον τοῦτον καὶ εἰς τὴν Ἀλγερίαν.

ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΣ Ο ΓΑΛΛΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ.

Ἐτελεύτησε κατ' αὐτὰς καὶ ὁ ἀνὴρ οὗτος, φήμην μεγάλην καταλιπὼν, πρῶτον ὡς ποιητῆς ἐκ τῶν κορυφαίων τοῦ παρόντος καιροῦ, μόνον τὸν Βίκτορα Οὐγον ἔχον ἐφάμιλλον ἐν Γαλλίᾳ, καὶ δεύτερον, ὡς σώσας τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τῆς ἀναρχίας δι' εὐστόχου τινὸς λόγου, ὃν, κινδυνεύσας τὴν ἰδίαν του ζωὴν, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἀφηνιάσαντα λαὸν τῶν Παρισίων, ἐπὶ τῆς ἐ-

παναστάσεως τοῦ 1848· διότι τυγχάνων τότε μέλος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως, « Συμπολιταί! — ἀνέκραξε μίαν τῶν ἡμερῶν πρὸς τὸ πλῆθος τὸ συναθροισθὲν περὶ τὸ Δημαρχεῖον καὶ φέρον μετὰ κραυγῶν ἀγρίων καὶ ἀπειλῶν φονικῶν τὴν κοκκίνην σημαίαν τῆς λαϊμητόμου. — Συμπολιταί! ταύτης θέλετε τὸν θρίαμβον τῆς σημαίας, ἥτις μόνον τὴν πόλιν ἡμῶν περιῆλθε συρομένη ἐντὸς ἀδελφικῶν αἱμάτων, ἢ τῆς ἄλλης ἐκείνης, τῆς τριχρόμου, ἥτις περιηγήθη ἐνδόξως τὴν Εὐρώπην ἅπασαν; » Ὁ λόγος οὗτος συνέσειεν ὡς διὰ μαγείας τὴν ἄλλως ἀχαλίνωτον ὄρμην τῶν ταραξίων, καὶ οὕτω δὲν προέβησαν τὰ πράγματα, ὡς ἠπεῖλουν, μέχρι τῆς τρομοκρατίας ἣτις ἤρξεν ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1789 μέχρι τοῦ 1793.

Ἀλφόνσος Λαμαρτίνος, γάλλος ποιητής.

Ὁ Ἀλφόνσος Λαμαρτίνος, γεννηθεὶς ἐν ἔτει 1790, ἦτο τριακοντούτης ὅτε ἐξέδωκε τὰ πρῶτα αὐτοῦ λυρικά ποιήματα, τὰς « Ποιητικὰς Μελέτας », καταβελζάσας τὸ δημόσιον διὰ τὴν ἐν αὐταῖς διακεχυμένην γλυκεῖαν μελαγχολίαν, διὰ τὸ ὕψος τῶν ἰννοῶν καὶ τὴν ἀβίαστον στιχογραφίαν. Μετὰ πέντε ἔτη ἐξέδωκε τὸν « Θάνατον τοῦ Σακράτους », κάλλιστον ποίημα ἐπικόν, τὸ ὁποῖον νεανίαι πρωτόπειροι εἰς τὸ γράφειν μετεφράσαμεν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν κακῶς· διότι δὲν ἀρκεῖ τὸ νὰ κέκτηται τις ποιητικὴν ῥοπήν ἐκ φύσεως, ἀλλὰ καὶ νὰ κατέχῃ τὴν γλῶσσαν ἐξ ἧς, μάλιστα δὲ τὴν γλῶσσαν εἰς ἣν μεταφράζει· ἀλλ' ἡμεῖς, μόλις ἐξεληθόντες τῶν σχολείων, ἐδίδομεν παρατόλμως εἰς τύπον ὅ,τι ἐχρεωστοῦμεν νὰ ὑποβάλλωμεν εἰς τὴν αὐστηροτάτην ἐξελεγχὴν τῶν διδασκάλων ἡμῶν. Καὶ

προσθετόν ὅτι ἡ μετάφρασις ἐκείνη δὲν ἦτο τὸ χεῖριστον τῶν ἄλλων ἔργων τῆς ἡμῶν νεότητος.

Ὀλίγον δὲ μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ « Θανάτου τοῦ Σακράτους », ὁ Λαμαρτίνος ἐξέδωκε τὸ « Τελευταῖον ἄσμα τοῦ Ἀρόλδου », ἥτοι συνέχειαν καὶ τέλος τῶν τυχῶν τούτου τοῦ μυθιστορικοῦ ἥρωος, ἐν ᾧ ἐξεκόνισεν ἑαυτὸν ὁ ἀπαράμιλλος ἄγγλος ποιητῆς λόρδος Βύρων. Ἀκολούθως ἐξέδωκε τὸν « Ἰουκελίον », ἀνθηρότατον ἔργον, ἔπειτα τὰς « Ἀρμονίας » καὶ ἄλλα πολλά.

Ἐθαυμάσθη δὲ καὶ ὡς ἱστοριογράφος ἐξαιρετός, μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς « Ἱστορίας τῶν Γερουδίνων », δι' ἣν ἐγένετο μέλος τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας, καὶ ὡς μυθιστοριογράφος δοκιμώτατος, γράψας τὴν « Γρατιέλλαν ».

Ὁ Λαμαρτίνος ἔγραψε δύο περιηγήσεις αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀνατολήν· ἀλλὰ τῆς δευτέρας αἱ κρίσεις καὶ τὰ

συμπεράσματα αντιφάσκουσι πρὸς τὰ τῆς πρώτης· ἐπειδὴ κατὰ τὴν δευτέραν, γενομένην μετὰ τὴν φήμην του ὡς σωτήρος τῆς Γαλλίας, ἔτυχε τιμῶν μεγάλων καὶ δωρεῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τὸν εἶχον ἰδῆ τότε ἐν Σμύρῃ· εὐρισκόμενος ἐν τῇ πόλει τοῦ Μελισσηγενοῦς Ὁμήρου, ἠρώτησεν ἐάν τις τῶν ἐκεῖ ἐτύγγανε καλλιεργῶν τὰς Ἐλικωνιάδας. Τῷ εἶχον δεῖξει λοιπὸν τὴν στέγην ἡμῶν, καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν εἶδομεν ἀπροσδοκῆτως τὸ ὑψηλὸν τοῦ ἀνδρὸς ἀνάστημα καὶ τὸ ὑπερήφανον μέτωπον πρὸ τῶν ἐκπεπληγμένων ὀφθαλμῶν ἡμῶν.

Ἐγινώσκωμεν ὅτι ὁ Λαμαρτίνος εὐρίσκειτο εἰς Σμύρνην, καὶ τὸν ἐμαντεύσαμεν. Ἐκάθησε γλυκὺς καὶ ἀγαθός, καὶ μετὰ μακρὰν συνομιλίαν περὶ τῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως καὶ τῶν σωζομένων ἀρχαίων ἐρειπίων, παρεκάλεσε νὰ τῷ μεταγλωττίσωμεν τινὰ τῶν εὐτελῶν ποιητικῶν ἡμῶν ἔργων. Συνωδεύσαμεν ταῦτα διὰ μιᾶς πρὸς αὐτὸν ᾧδῆς, τὴν ὁποίαν ἐπῆραν ἔκτοτε οἱ ἀέρες· οὔτε σώζεται ἀντίγραφον αὐτῆς παρ' ἡμῶν, οὔτε

ἐνθυμούμεθα, εἰμὴ τοὺς ἐξῆς δύο στίχους, γραφέντας πρὸς τὸ τέλος αὐτῆς·

Ὅμως λάβε, ἀφοῦ θέλεις, χάριτας καὶ ὄχι πλεόν·
Ἐπεὰ ἀδαμαντίνης φύσεως καὶ καλλοῆς...

Ἀπέθανε πτωχός, σχετικῶς πρὸς τὸν ὄλθον ἐν ᾧ ἔζησε μέχρι τοῦ 1850. Τὸν δημοκράτην ἐπαγγελόμενος, καίτοι ἀριστοκράτης ἐπλάσθη, δὲν ἔστερξε νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰ πράγματα τῆς πατρίδος του, μετὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς αὐτοκρατορίας· ἀλλὰ κυρίως ἡ πτωχεία του προήλθεν ἐκ τῆς ἀκρατήτου ἐλευθεριότητός του· ἐδαπάνησε καὶ ἠλέει ἠγεμονικῶς. Ὁ αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων ἠθέλησεν ἵνα ἡ κηδεία τοιοῦτου ἀνδρὸς γένηται μεγαλοπρεπῆς, δημοσίαις δαπάναις· ἀλλ' ὁ τεθνεὺς εἶχε παραγγείλει νὰ θάψωσιν αὐτὸν ἐν ἀπλότῃ εἰς Saint Point, χωρίον ὅπου ἔκειτο ἡ ἀγροτική του οἰκία, πλησίον τοῦ Macon, πόλεως ἐνθα εἶχε γεννηθῆ.

Βλέπεις τὸ ἄνθος τοῦτο;

ΑΣΜΑΤΙΟΝ ΟΓΔΑΟΝ.

(Ποιηθὲν ὑπὸ Ἰ. Ἰ. Σκυλίτση ἐπὶ τοῦ ἤχου Prendi l'anel, τοῦ μελοδράματος SONNAMBULA, μελοποιηθέντος ὑπὸ BELLINI.)

Andante.

Βλέ - πεις τὸ ἄν -θος τοῦ - το; πῶς εἶ - ναι μα-ραμ-
- μέ - νον, πῶς ἔ- τυ-χε βρεγ- μέ - νον τὸ ἄν -θος
τοῦ - το, τὸ ἄν-θος τοῦ - το δὲν θέ - λει σὲ εἰ-πεῖ. Δι-ἤλ -
- θε, δι - ἤλ-θε κα- ται- γί-δα δα - κρύων δι - α - πύ - ρων
καὶ στε- ναγ-μῶν ἄ - πεί - ρων τὸ ἄν-θος τοῦ - το τὸ ἄν-θος
τοῦ - το, ἄ- φοῦ εἶ-χε κο - πῆ. Ἄ - φοῦ εἶ-χε κο - πῆ.

Βλέπεις τὸ ἄνθος τοῦτο; Πῶς εἶναι μαραμμένον,
Πῶς ἔτυχε βρεγμένον
Δὲν θέλει σὲ εἰπεῖ.

Διῆλθε καταγίδα δακρύων διαπύρων
Καὶ στεναγμῶν ἀπείρων
Ἄφοῦ εἶχε κοπῆ.

(*) Ἄδων τὴν δευτέραν στροφὴν, μὴ προθῆς περαιτέρω τοῦ σημείου τούτου.

Δός τῷ τοῦ μαρμαρίνου ζήθους αὐτοῦ τὴν δρόσον,
Τὴν παγετώδη τύσον,
Μικρὸν νὰ αἰσθανθῆ.

Τὸ ταπεινὸν μου ἄνθος ἴσως παλμὸν κινήσῃ·
Ἴσως ζωογονήσῃ
Ἄν ζωογονηθῆ.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ.

ΧΑΡΙΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.

Δύο νέαι Γαλλίδες, αἰτινες ὑπῆρξαν συμμαθήτριαι, συναπνητήθησαν μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ καιροῦ εἰς χορὸν δημόσιον. — Εἶσαι εὐτυχῆς; ἠρώτησεν ἡ μία τὴν ἄλλην. — Ναί, ἀπέκτησα καλὸν σύζυγον. — Καὶ πόσα σὲ δίδει πρὸς στολισμὸν σου; — Δεκαεσχίλια φράγκα. — Ὀλίγα· ἀλλὰ καὶ με ὀλίγην οἰκονομίαν... — Εἰς σὲ δὲ ὁ σός; — Ὁ ἐμὸς, φίλη μου, εἶναι ἀνθρωπος φιλάργυρος. Ἴδου, ἐκεῖνος ἐκεῖ, ὁ παχὺς μετὰ τὰ κόκκινα γένεια, ὅστις με βλέπει κλείων τὸν ἕνα του ὀφθαλμὸν. — Καὶ διατί σὲ βλέπει με μόνον τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν; — Ἄ! φίλη μου· χάριν οἰκονομίας.

ΤΑ

ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ

ΚΑΙ ἌΛΛΑ ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ἐν Παρισίῳ, 15 (27) ἀπριλίου, 1869.

Πολλοὶ τῶν Ἑλληνοπαίδων εὐρίσκονται ἐν Παρισίῳ σπουδάζοντες, ὀλίγοι ὅμως σπουδάζουσιν ἀληθῶς, διότι εἰς ταύτην τὴν πρωτεύουσαν, καθὼς συμπεραίνεις, οἱ πειρασμοὶ εἶναι πολλοὶ, καὶ συνήθως οἱ πειρασμοὶ δὲν κἀθηναι μετὰ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας, ἀλλὰ περιφέρονται καὶ πειράζουσιν, μάλιστα δὲ τοὺς τῶν πλουσιωτέρων υἱούς. Πίστευσε λοιπὸν ὅτι, ὅσοι τῶν Ἑλληνοπαίδων προκόπτουσι περισσότερον εἶναι οἱ πτωχότεροι, αἰσθανόμενοι ὅτι, ἂν ἀμελήσωσιν, ἐλπίς δι' αὐτοὺς δὲν ὑπάρχει, μὴ περιμένοντες κληρονομίαν τινὰ πλουσίαν ἐκ πατρὸς ἢ μητρὸς. Καὶ εἶπα μὲν ὅτι πολλοὶ εἶναι ἐνταῦθα οἱ Ἕλληνες σπουδασταί, ἀλλ' ὅχι ὅσοι ἦσαν ἄλλοτε, πρὸ εἴκοσι ἢ τριάκοντα ἐτῶν παραδείγματος χάριν. Τώρα, οἱ πλεῖστοι λαμβάνουσι τὸν δρόμον τῆς Γερμανίας, φρονιμώτατα οὕτω ποιοῦντες, διότι ἐκεῖ καὶ αἱ διασκεδάσεις εἶναι ὀλιγώτεραι, καὶ ἡ διδασκαλία ὑγιεινέστερα, καὶ αἱ δαπάναι μικρότεραι.

Ἴσως θὰ ἔπραττα ὑπηρεσίαν πρὸς πολλοὺς γονεῖς, ἂν ἐδίδα εἰς αὐτοὺς νύξιν τινὰ τῆς δαπάνης ἧτις ἀπαιτεῖται πρὸς διατροφήν ἐνός νέου ἐν Παρισίῳ. Οὐδὲν μ' ἐμποδίζει εἰς τοῦτο. Ἄν μαλώσω μετὰ τινος τῶν ἡμετέρων σπουδαστῶν, φανερόνους εἰς τοὺς κηδεμόνας αὐτῶν τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων, δὲν με μέλει· διότι εἶμαι βεβαία ὅτι μίαν ἡμέραν θ' ἀγαπήσωμεν, καὶ ὅτι τὸ πρῶτον βῆμα τῆς συνδιαλλαγῆς πάλιν εἰς αὐτῶν θὰ προέλθῃ, ὅταν ἀνδρωθέντες, καὶ γενομένοι καὶ αὐτοὶ πατέρες, αἰσθανθῶσιν ὅτι ἐπ' ἀγαθῷ καὶ αὐτῶν καὶ τῶν γονέων τῶν εἶπα τὴν ἀλήθειαν. Ἄλλως τε,

πρέπει νὰ σκεφθῶσιν, ὅτι πολλοὶ γονεῖς μετρίων πόρων, δειλιῶντες πρὸ τῆς μεγάλης δαπάνης ἦν φαντάζονται ὅτι ἀπαιτεῖ ἡ διατροφή τοῦ υἱοῦ τῶν ἐν Παρισίῳ, στεροῦσιν αὐτὸν τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἡ ἐγνωμοσύνη λοιπὸν ἦν θ' ἀποκτήσω ἐκ τῶν ἐλευσομένων, ἴσως ὑπερτερῆσῃ τὴν ἀθημονίαν τῶν ἤδη ἐνταῦθα διαμενοντῶν, καὶ οὕτω σχηματισθῆ ὑπὲρ ἐμοῦ στρατόπεδον ἰσχυρότερον τοῦ τῶν ἐναντίων. Ἄς σαλπισθῆ λοιπὸν τὸ ἐμβατήριον, ἄς κρουσθῶσι τὰ τύμπανα, καὶ δεῦτε στρατιῶται φίλοι! en avant! marche!

Ἐν Παρισίῳ δύναται τις νέος, ταλαιπωρούμενος ὅμως, νὰ ζήσῃ δαπανῶν ὄχι πλείονα τῶν ὅσα ἐδαπάνη ζῶν ἐν Ἀθήναις ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τοιαύτης ἀνάγκης· πρόκειται νὰ εἰπωμεν πόσα ἀρκοῦσι πρὸς διατροφήν ἐνός νέου ἐν ἀνέσει, καὶ ὄχι ἐν διαίτη στενοχωρίας καὶ ἀθλιότητος, εἰς ἧς θὰ ἔπασχε καὶ ἡ υἰεία.

Ἄρχομαι ἀπὸ τοῦ καταλύματος.

Πρὸς θάλαμον, μεθ' ὄλων τῶν ἀναγκαίων ἐπίπλων καὶ σκευῶν, εἰς συνοικίας μὴ ἀπεχούσας τῶν ἐπιστημονικῶν σχολῶν, ἀπαιτεῖται μηνίσιον ἐνοίκιον ἀπὸ 15 μέχρις 70 φράγκων, κατὰ τὴν θέσιν τοῦ θαλάμου, ἀλλὰ πρὸ πάντων κατὰ τὴν εὐρυχωρίαν αὐτοῦ καὶ τὸν πλοῦτον τῶν ἐπίπλων καὶ τὴν ἄλλην πολυτέλειαν. Ἐγὼ θὰ ἔβαλλα πολὺ καλὰ τὸν υἱόν μου νὰ κατοικήσῃ εἰς θάλαμον 35 φράγκων.

Διὰ τὸν καφὲν τῆς πρωῆας μετὰ γάλακτος, ἄρτου ἀφθόνου καὶ ἐνός ὠοῦ βραστῷ ἢ τηγανητοῦ, ἀρκεῖ, ὄχι ἐν τῷ ξενοδοχείῳ του, ἀλλ' ἐν τισὶ γαλακτοπωλείοις ἄτινα ἐδῶ ὀνομάζονται crémeries, — ἡμισυ φράγκον. Διὰ δὲ ἄριστον τι μικρὸν ἐν τῷ διαστήματι τῆς ἡμέρας, ἄριστον διὰ τὸ ὅποσον δὲν εἶναι χρεῖα νὰ ἐξέλθῃ τοῦ θαλάμου του, ἐὰν ἔχη μικρὰν τινὰ προμηθειαν εἰς ἄρτου, τυροῦ ἢ ἄλλου τινὸς προσφαγίου καὶ καφέ, ἀρκεῖ ἕτερον ἡμισυ φράγκον. Τέλος δὲ, διὰ γεῦμα τέλειον πρὸς τὸ ἔσπερας, γεῦμα ἀφθόνον, ἐκ ζωμοῦ κρέατος, τριῶν φαγητῶν, ὀπωρικῶ καὶ ὀλίγου οἴνου, 3 ἕτερα φράγκα δὲν εἶναι ὀλίγα. Ὡστε ὅλη ὁμοῦ ἢ πρὸς τροφήν δαπάνη μιᾶς ἡμέρας ἀπαιτεῖ φράγκα 4, ἧτοι 120 κατὰ μῆνα.

Διὰ λύγνον καὶ πλύσιν, φράγκα 15 κατὰ μῆνα εἶναι ἀρκετά. Καὶ ἰδοὺ φράγκα 135 κατὰ μῆνα, διὰ τὰ τῆς πρώτης ἀνάγκης· τούτέστι φράγκα 1620 κατ' ἔτος. Ἄλλ' εἰς τὴν Γαλλίαν, πρᾶγμα ἀπίστευτον! ἡ παιδεία δὲν δίδεται δωρεάν, ὡς εἰς τὴν Ἑλλάδα· πληρόνεται περὶ τὰ 50 φράγκα κατὰ τριμηνίαν, τέλη ἐγγραφῆς ἐκάστου τακτικοῦ σπουδαστοῦ εἰς τοὺς καταλόγους· τούτέστι περὶ τὰ 200 φράγκα κατ' ἔτος. Γίνονται φρ. 1820.

Ἀπολίπεται τῶν φορεμάτων καὶ ὑποδημάτων ὁ ὑπολογισμὸς· ἀλλ' οὗτος εἶναι προαιρετικὸς· ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ποιότητος τῶν πραγμάτων, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκ τῆς φήμης τοῦ ράπτου ἢ ὑποδηματοποιοῦ εἰς οὓς παραγγέλλονται. Δύναται τις νὰ πληρώσῃ ἢ 10, ἢ 80 φρ. δι' ἐν ζεῦγος ὑποδημάτων· τὸ αὐτὸ καὶ περὶ φορεμάτων. Ὁ Πολύμοχος φορεῖ ὑποδήματα φράγκων 20, καὶ δὲν εἶναι κακὰ· παρουσιάζεται μετ' αὐτῶν εἰς ἀναναξροφῆς· ἐκτός δὲ ἐνός μόνου ἱματισμοῦ, παραγγελλόμενου ἐπίτηδες εἰς ράπτῃν διὰ τὰς ἐπισήμους παρουσιάσεις — ἱματισμοῦ διαρκούντος ἐπὶ ἔτη, — ὁ οἰκονόμος σπουδαστῆς ἀγοράζει ἔτοιμα φορέματα, εὐπαρουσίασα καθ' ἑκάστην, καὶ πολὺ συμφερωτέρας τιμῆς.

Πέποιθα ὅτι 300 φράγκα ἀρκοῦσι κατ' ἔτος διὰ φερέματα καὶ ὑποδήματα. Καὶ οὕτω γίνονται 2120 τὰ φράγκα. Μέχρι τῶν 2200 ἐλλείπουσιν 80 φράγκα· ταῦτα ἄς δώσωμεν διὰ βιβλία, χάρτην κλπ.

Ὅσα πλείονα θέλει νὰ δώσῃ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ὁ γονεὺς, ἔστω βέβαιος ὅτι δίδει αὐτὰ πρὸς διασκέδασίν του. Εἶναι λοιπὸν κύριος νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ ποσὸν τῶν 2200 φράγκων ὅσα ἂν θέλῃ. Τοῦτο τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπιδέχεται ὄρια, εἰμὴ τὰ ὑπὸ τῶν φρονίμων γονέων τιθέμενα. Τῶν σπουδαστῶν οἱ πλεῖστοι θεωροῦσι τὸν καιρὸν τῆς μαθητείας, τὸν καιρὸν τῆς ἐπιστημονικῆς σπουδῆς καὶ τῶν πρώτων ἐφοδίων τοῦ βίου, ὡς καιρὸν διασκέδασεως καὶ νεανικῶν παρεκτροπῶν· ἀπουσίας λοιπὸν τῆς πατρικῆς ἐπιτηρήσεως εἶναι χρεῖα ν' ἀντικαθιστᾷ αὐτὴν χαλινός τις· καὶ τὸν χαλινὸν τοῦτον βλέπω μόνον ἐντὸς ἀνυπερέτου τινὸς προϋπολογισμοῦ.

Ἐλληνοδίκη μου, εἶσαι μήτηρ καὶ εἰμαι μήτηρ· εἰς τὸν υἱὸν μου θὰ ἔδιδα διακόσια φράγκα κατὰ μῆνα, καὶ θὰ τῷ ἔλεγα· — « Παιδί μου, δι' αὐτῶν ἔχεις ἐν Παρισίοις καὶ ἀναγκαῖα καὶ περιττά· μόνον σπουδάζε. Σπουδάζε, διότι οἰονδήποτε ἐπάγγελμα ἂν ἐκλέξῃς, ὁ κόσμος σήμερον, ὁ κόσμος τοῦ λοιποῦ θὰ καταφρονῇ τὴν ἀμαθειαν. Ἐγίνες ἔμπορος, ἠτύχησες νὰ πλουτήσῃς; οἱ ἔχοντες ἀνάγκη ἐκ τοῦ πλοῦτος σου θὰ φανῶσιν ὅτι σὲ τιμοῦν· θὰ σὲ τιμοῦν ἐλπίζοντες νὰ σοὶ πωλήσωσι τὰς ὑποκλίσεις καὶ τιμὰς ἀντὶ χρημάτων σου· οἱ μὴ ἔχοντες τὴν ἀνάγκη σου, θὰ φανῶσι καὶ αὐτοὶ ὅτι σὲ τιμοῦν· θὰ σὲ τιμοῦν, ἢ φοβούμενοι μήποτε σὲ χρειασθῶσιν, ἢ μὴ εἰδότες μέχρι τίνος εἶσαι ἀμαθής. Ὁ ἐγκρατὴς ὑγιὸς παιδείας καὶ ἐνταῦτῳ πλούσιος, οὗτος φοιτᾷ· οὗτος μόνος δύναται νὰ βασιλεύσῃ ἐν τῇ κοινῶν τῆς σήμερον, ὅχι μόνον κατ' ἐπίδειξιν, ὅχι μόνον πρὸ τῶν ὀμμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ψυχαῖς, τὸ ὅποῖον εἶναι τὸ ἄωτον τῆς δόξης καὶ τῆς εὐδαιμονίας. »

Ἐρχομαι εἰς ἄλλο προκειμένον.

Ἐμαθες τὴν εἰδήσιν, ὅτι ἡ Ῥώμη κατ' αὐτὰς ἔσωσεν ἡμῖν ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τῶν τεσσάρων αἰώνων τῆς δουλείας ἕνα εὐγενῆ, ἕνα Λάσκαριν; Ναι, ἂν δὲ τὸ ἔμαθες, νὰ σὲ τὸ εἶπῳ, διὰ νὰ αισθανθῆς ἀγαλλίασιν, καὶ νὰ χρεωσθῆς χάριν εἰς τὸν Πάπαν τῆς Ῥώμης, ἀποδείξαντα καὶ ἐκ τούτου πόσον ἀγαπᾷ τὴν ἰσότητά μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ πόσον ἐξακολουθεῖ νὰ θέλῃ τὸ καλὸν μας, ἂν καὶ δὲν ἐδέχθημεν τὴν πρόσκλησίν του εἰς τὴν προσεχῆ αὐτοῦ σύνοδον. Γίνωσκε λοιπὸν ὅτι ἡ Ῥωμαϊκὴ Γερουσία ἀνέγραψε κατ' αὐτὰς ἐν τῇ χρυσῇ βίβλῳ τῶν πατρικίων ἀνθρωπῶν τινὰ κάτοικον τοῦ Ταυρίνου, ὅστις ὀνομάζεται Ἀντώνιος Λάσκαρις Ἄγγελος Φλάβιος Κομνηνός (ὅλα αὐτὰ ὀμῶς), ἀναγνωρίσασα αὐτὸν ὡς « μόνον καταγόμενον ἀπ' εὐθείας γραμμῆς ἐκ τῶν Βυζαντινῶν Αυτοκρατόρων καὶ τοῦ τελευταίου τῶν πρὸ τοῦ 1789 γνωστῶν Λασκάρων. » Ὁ Λάσκαρις οὗτος (ὁ λατῖνος πλέον, ἐννοεῖται, καὶ ἀρνητὴς τοῦ δόγματος τῶν προπατόρων· διότι ἄλλως, πῶς θὰ τὸν ἀνεγνώριζεν ἡ Ῥώμη;) τιτλοφορεῖ ἑαυτὸν καὶ ἀναγνωρίζεται ὡς « Μέγας Δούξ Ἡπειροῦ, Λαρίσσης, Μηδίας τε καὶ Μακεδονίας (ὡσανεὶ ὅλα ταῦτα μᾶς ὑπέσχετο ἡ Ῥώμη, ἂν ὁμολογοῦμεν τὴν κυριαρχίαν τῆς) Πρίγκηψ Πελοποννήσου καὶ παντοτεινός, κατὰ κληρονομίαν εἰς τέκνα τέκνων, ἀνώτατος ταξίαρχος τοῦ ὑπάτου κωνσταντινιανοῦ τάγματος τῶν ἵπποτων τοῦ Ἀγίου Γεωργίου. »

Ἄς κρυβῶσι τώρα ὅσοι ἐξ ἡμῶν φέρουσι τὸν τί-

τλον πρίγκηπος (ὅλοι ἐκ μεταφράσεως τοῦ τίτλου βέη), θολεροὶ ἀστέρες ἀπέναντι τοιοῦτου τηλαυγοῦς φωστῆρος. Ὁ ἀπόγονος τοῦ περιφανοῦς οἴκου ἐκείνου ἔζη ἀσημος καὶ ἀγνωστος ἐν τῷ Πεδεμοντίῳ, ὅτε προΐαν τινὰ τὸν ἐφώτισεν ὁ λογισμὸς νὰ ἐρευνήσῃ ποῦ εὕρισκοντο τὰ χρυσοῦλλά του, καὶ νὰ διεκδικήσῃ τὰ ἀπαράγραπτά του δικαιώματα. Ἐπειδὴ εἰς ἐκ τῶν κλάδων τοῦ οἴκου τῶν Λασκάρων (διότι εὕρισκοντο καὶ ἐν Ῥωσσίᾳ ἄλλοι Λασκάρεις, ἐκφέροντες ὡσαύτως χρυσοῦλλα) κατελέγη ποτὲ μεταξύ τῶν Ῥωμαίων εὐπατριδῶν, τὸ σωζόμενον ἐκείνου ἔρνος ἀπετάθη πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν Σύγκλητον· αὕτη δ' ἐξετάσασα τοὺς τίτλους, καὶ ὁμολογήσασα αὐτοὺς γνησίους, κατὰ τὰς ἐν τοῖς ἀρχείοις παρακαταθήκας, ἀνέγραψε τὸν ἀναδύσαντα Λάσκαριν ὡς Λάσκαριν ἀληθῆ, καὶ ὡς δικαιούμενον ν' ἀποκατασταθῇ ἐν ὅλοις αὐτοῦ τοῖς προνομίοις.

Ὡς ἐτοιμάζεται αὐτὸς σήμερον νὰ μετοικήσῃ ἀπὸ Ταυρίνου εἰς Ῥώμην, καὶ λέγεται ὅτι κέκτηται καὶ καλὴν τινα περιουσίαν, ὡς καὶ μίαν θυγατέρα νέαν καὶ ὠραίαν, ἥτις μόνη εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, καὶ μόνη εἶχε συνηγορήσει ὑπὲρ τῶν τίτλων τοῦ πατρὸς αὐτῆς.

Δυστυχῶς, ὁ συρμὸς ἐνταῦθα φαίνεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπομιμούμενος τὸν τῆς ἐποχῆς τῶν Λοδοβίκων ΙΔ', ΙΕ' καὶ ΙΖ'. ὁσήμεραι τφόντι κλίνουσιν αἱ Παρισιαναὶ πρὸς τὸν ἱματισμὸν τῆς περιβοήτου κυρίας Πομπαδούρου, πρὸς τὰ καλαθώδη τῆς τότε ἐξακουσμένης χορευτρίας Καμαργοῦς, πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ταινιῶν, πρὸς τὰ λωμώπτυχα (jabots) τὰ ἐκ τριχάπτων, πρὸς τὰ ἔμπροσθεν μυτηρὰ ἐπιθωράκια (corsage), marquises λεγόμενα, καὶ τ' ἄλλα κωδωνατικὰ πρᾶγματα, ὅπως ἀπομακρυνόμενα τῆς ἀρχαιοελληνικῆς χάριτος, ἥτις μέχρι τοῦδε ἐπεκράτει ἐν μέρει εἰς τὰς ἐσθῆτας τῶν γυναικῶν. Ἀναλόγως δὲ τῶν ἐξογκωμένων πραγμάτων τούτων γίνεται καὶ ἡ τριχοστασία, προβαίνουσα εἰς μέγα ὕψος. Πρόσθετος εἰς τὰ δυσάρεστα ταῦτα ὅτι ἐπανερχεται καὶ ἡ βασιλεία τῆς παιπάλης (πούδρας).

Ἐν γένει, οἱ ἐπὶ τῶν ἐσθῆτων προσραπτόμενοι φολισμοὶ τίθενται εἰς τρόπον ὥστε νὰ σχηματίζωσιν, εἰς τὰ ἔμπροσθεν μὲν, ὡς τινα ποδῖαν, εἰς τὰ ὀπίσω δὲ, μέγα τι φούσκωμα, ὑπὸ τοῦ ὁποῖου φαίνεται βασταζομένη ἡ ποδῖα.

Αἱ συνηθέστεραι ταινίαι εἶναι ἐκ γάζης, μὲ σειρὰς ἀτλαζίνης· βλέπω δὲ ἤδη καὶ τινὰς κυρίας νὰ φοροῦν εἰς τὸν χορὸν ἀορτῆρας (écharpes), αἱ μὲν περὶ τὴν ὀσφύν, ὡς ζώνας, αἱ δὲ ἀπὸ τοῦ ὤμου εἰς τὴν πλευράν. Εἰς τὸν κόμβον τοῦ ἀορτῆρος πλαγίως, ἢ τῆς ζώνης ὀπισθεν, τίθενται ἄνηθ· δαλίαι π. χ. ἢ καμελίαι. Παντοῦ γίνεται χορῆσις ἀνθῶν.

Τί δὲ νὰ σὲ εἶπω περὶ τῶν καπελλίνων; ἐξακολουθοῦν νὰ ἴναι ἐλλειπτικώτατα· τίθενται ὅμως ὑψηλὰ ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὡς διαδήματα, τὰ μὲν στολιζόμενα διὰ λῶφον ἐκ πτερῶν, τὰ δὲ διὰ σπλεγγίδων, τὰ δὲ δι' ὀλοκλήρων κλάδων φορτωμένων ἐξ ἀνθῶν.

Ὡστε βλέπεις ὅτι τείνομεν πρὸς ὄγκον καὶ ὕψος· ταῦτα θὰ ἴναι ἡ βᾶσις τοῦ ἐφετεινοῦ συρμοῦ, τῇ προσθήκῃ πάντοτε τῆς μακρᾶς οὐρᾶς, μεθ' ἣν δός μοι τόπον νὰ ὑποσημειωθῶ,